

Outi Pulkka

Mervi Valkonen

POLKUOPINTOJEN NYKYTILAN
SELVITYS OPISKELIJOILTA JA
TOIMIJOILTA SAADUN
PALAUTTEEN AVULLA

Opinnäytetyö
Liiketalouden koulutusohjelma

Marraskuu 2010

MIKKELIN AMMATTIKORKEAKOULU

Mikkeli University of Applied Sciences

KUVAILULEHTI

 MIKKELIN AMMATTIKORKEAKOULU <small>Mikkeli University of Applied Sciences</small>	Opinnäytetyön päivämäärä 26.11.2010		
Tekijä(t) Outi Pulkka ja Mervi Valkonen	Koulutusohjelma ja suuntautuminen Liiketalouden koulutusohjelma		
Nimeke ”Polkuopintojen nykytilan selvitys opiskelijoilta ja toimijoilta saadun palautteen avulla”			
Tiivistelmä Opinnäytetyömme on tutkimustehtävä, jonka tarkoituksena oli selvittää Mikkelin ammattikorkeakoulun (MAMK) avoimen ammattikorkeakoulun polkuopintojen hyvät toimintatavat sekä löytää vielä kehittämistä vaativat asiat polkuopiskelijoiden ja Mikkelin ammattikorkeakoulun henkilöstön näkökulmista. Opinnäytetyö tehtiin toimeksiantona MAMK:n avoimelle ammattikorkeakoululle. Teoriaosassa tarkastelemme koulutuksen ja osaamisen merkitystä nyky-yhteiskunnassa, aikuisopiskelua, polkuopintoja avoimessa ammattikorkeakoulussa sekä opiskeluun ja oppimiseen liittyviä tekijöitä. Aineisto koottiin kyselytutkimuksena käyttäen kvantitatiivista ja kvalitatiivista tutkimusmenetelmää. Aineisto kerättiin kevään ja syksyn 2010 aikana kolmelta eri kohderyhmältä, joita olivat polkuopiskelijat, Mikkelin ammattikorkeakoulun opetushenkilöstö ja opiskelijapalveluiden henkilöstö. Jokaiselle kohderyhmälle tehtiin oma kysymyslomake. Aineistojen analysoinnissa polkuopiskelijoiden kyselystä saatua aineistoa käytetään jäsentämisen runkona, jota täydennetään Mikkelin ammattikorkeakoulun opetushenkilöstön ja opiskelijapalveluiden henkilöstön kyselyistä saatujen aineistojen näkökulmista. Tuloksien perusteella saatiin hyvin selvitettyä MAMK:n avoimen ammattikorkeakoulun polkuopintojen hyviä toimintatapoja sekä vielä kehittämistä vaativia asioita. Polkuopiskelijat ovat opiskeluun motivoituneita ja he ovat integroituneet hyvin tutkinto-opiskelijoiden joukkoon. Kehitettävää löytyi lähinnä asioiden organisoinnissa, ohjeistuksessa ja tietoteknisissä järjestelmissä. Oletamme, että saadut tutkimustulokset edesauttavat MAMK:n avoimen ammattikorkeakoulun polkuopintojen kehittämistä jo entisestään parempaan suuntaan.			
Asiasanat (avainsanat) Aikuisopiskelu, oppiminen, polkuopinnot, avoin ammattikorkeakoulu			
Sivumäärä 101 s. + 15 s. liitteitä	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 50%;">Kieli Suomi</td> <td style="width: 50%;">URN</td> </tr> </table>	Kieli Suomi	URN
Kieli Suomi	URN		
Huomautus (huomautukset liitteistä)			
Ohjaavan opettajan nimi Rauni Väättäminen	Opinnäytetyön toimeksiantaja Mikkelin ammattikorkeakoulun avoin ammattikorkeakoulu		

DESCRIPTION

 <p>MIKKELIN AMMATTIKORKEAKOULU Mikkeli University of Applied Sciences</p>		Date of the bachelor's thesis 26 November 2010
Author(s) Outi Pulkka and Mervi Valkonen	Degree programme and option Business Management	
Name of the bachelor's thesis "Report on the present state of study path based on feedback from students and personnel "		
Abstract The purpose of this bachelor's thesis was to find out what was good about the working methods and also to find out the things which needed development regarding the study path of open studies at Mikkeli University of Applied Sciences. The thesis approached the topic from the study path students' and the personnel's standpoints. This thesis was made as an assignment for the open studies department of Mikkeli University of Applied Sciences. The theoretical part of the thesis concentrated on education in the current society, adult studying, the study path of the open studies at University of Applied Sciences and other different things related to learning. In this thesis both quantitative and qualitative research methods were used. The data was collected in spring and in autumn in 2010. The target groups were the study path students, teachers and the staff of the student office at Mikkeli University of Applied Sciences. Every group received a questionnaire of their own. The results of the students' replies form the framework of the analysis which was completed with the results of the teachers and the staff of the student office. The main findings were that the study path students are very motivated in their studies and they have integrated very well in to the group of degree students. Need for development was found for example in terms of instructions, organizing matters and computer systems. We assume that the results of this thesis will be of help in the development of the open studies of Mikkeli University of Applied Sciences.		
Subject headings, (keywords) Adult learning, learning, study path, open studies of University of Applied Sciences		
Pages 101 pages + 15 appendices	Language Finnish	URN
Remarks, notes on appendices		
Tutor Rauni Väättäminen	Bachelor's thesis assigned by Mikkeli University of Applied Sciences, open studies	

SISÄLTÖ

1	JOHDANTO	1
2	KOULUTUKSEN JA OSAAMISEN MERKITYS NYKY-YHTEISKUNNASSA	2
2.1	Elinikäinen oppiminen.....	3
2.2	Koulutuksen rakenne Suomessa	6
2.3	Suomen koulutusjärjestelmä.....	7
2.4	Ammattikorkeakoulut ja yliopistot.....	9
2.5	Henkilöstökoulutus	10
3	AIKUISENA AMMATINVAIHTOON TAI LISÄKOULUTUKSEEN.....	11
3.1	Työelämä muuttuu	12
3.1.1	Työelämän vaatimuksia	12
3.1.2	Kouluttautumisen merkitys.....	14
3.1.3	Tarve kehittää itseään	16
3.2	Taloudellinen tuki	17
3.3	Työn, opiskelun ja perheen yhteensovittaminen	18
4	POLKUOPINNOT AVOIMESSA AMMATTIKORKEAKOULUSSA	19
4.1	Avoim ammattikorkeakoulu korkeakoulujärjestelmässä.....	20
4.2	Avoimen ammattikorkeakoulun polkuopinnot.....	22
4.3	MAMK:n avoimen ammattikorkeakoulun polkuopinnot.....	26
5	OPISKELU, OHJAUS JA OPPIMISYMPÄRISTÖ.....	29
5.1	Aikuisopiskelijan ohjaus.....	29
5.2	Aiemmin hankitun osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen	31
5.3	Oppimisympäristö ja siihen liittyviä elementtejä	33
5.3.1	Oppimispaikka	34
5.3.2	Opittava sisältö, oppi- ja opetusmateriaalit.....	35
5.3.3	Sosiaalisuus ja dialogi.....	36
6	TUTKIMUKSEN TOTEUTUS	37
6.1	Opinnäytetyön tavoite ja tutkimustehtävä	38
6.2	Tutkimuksen kohderyhmät	39
6.3	Tutkimusmenetelmät	40
6.4	Kyselylomakkeen laadinta.....	41
6.5	Aineiston kerääminen	43

6.6	Aineiston analysointi	45
7	TUTKIMUSTULOKSET	47
7.1	Kyselyiden aineistot.....	47
7.2	Polkuopiskelun aloittamisen taustaa.....	48
7.2.1	Vastaajien perustietoja	48
7.2.2	Polkuopintojen markkinointi, ilmoittautuminen ja infokansio	54
7.3	Opintopolulla	59
7.3.1	Opintojen ohjaus	61
7.3.2	Opintotoimistojen palvelut.....	66
7.3.3	Oppimisympäristöt ja siihen liittyvät elementit	69
7.3.4	Opiskelu- ja oppimiskokemukset.....	76
7.4	Opiskelun vaikutus muuhun elämään	82
7.4.1	Muun elämän ja opiskelun yhteensovittaminen.....	83
7.4.2	Opiskelun vaikutus polkuopiskelijan talouteen	85
7.5	MAMK:n avoimen ammattikorkeakoulun polkuopintojen nykytila	86
7.5.1	Polkuopintojen taustaa teeman hyvät asiat tai kehitettävät asiat	86
7.5.2	Opintopolulla teeman hyvät asiat tai kehitettävät asiat.....	88
7.5.3	Opiskelu ja muu elämä -teeman hyvät asiat tai kehitettävät asiat ...	92
8	POHDINTA	93
8.1	Tutkimuksen luotettavuuden arviointia	93
8.2	Opinnäytetyön jatkotutkimusmahdollisuudet.....	95
	LÄHTEET	96
	LIITTEET	

1 JOHDANTO

”Ei oppi ojaan kaada”, kun kulkee avoimen ammattikorkeakoulun tarjoamien polkuopintojen kautta kohti ammattikorkeakoulututkintoa. Muutama vuosi taaksepäin laajennettiin avoimen ammattikorkeakoulun koulutustarjontaa ns. polkuopintoihin. Polkuopinnot avaavat mahdollisuuden ammattikorkeakoulututkinnon suorittamiseen esim. niille henkilöille, jotka eivät aiemman pohjakoulutuksensa perusteella ole haku-kelpoisia normaalissa yhteishaussa. Aikuiskoulutuksen kehittäminen ja työelämän tarpeisiin vastaaminen tuo jatkuvasti haasteita yhteiskunnalle, koulutusorganisaatioil-le, työnantajille ja työntekijöille. Nykyisin työntekijä on työelämän jatkuvien muutosten, lisääntyneen tiedon, kovenevan työtahdin ja uusien opeteltävien asioiden keskellä. Nyky-yhteiskunta vaatii lähes poikkeuksetta meiltä jokaiselta alituista itsensä ajan tasalla pitämistä, kehittämistä ja kouluttautumista.

Mikkelin ammattikorkeakoulun (MAMK) avoimessa ammattikorkeakoulussa polkuopintomahdollisuutta on tarjottu vuodesta 2006 lähtien. Polkuopintojen uutuuden vuoksi toimintatavat eivät vielä kaikilta osin ole selvät. Polkuopiskelijoiden määrä on kuitenkin kasvussa, joten mm. tämän vuoksi yhteisten toimintatapojen löytäminen on tärkeää.

Opinnäytetyömme tarkoituksena on kartoittaa Mikkelin ammattikorkeakoulun avoimen ammattikorkeakoulun polkuopintojen hyvät toimintatavat sekä löytää vielä kehittämistä vaativat kohteet. Meitä kiinnosti aiheessa polkuopintojen uutuus ja se, millaisia kokemuksia polkuopinnoista on Mikkelin ammattikorkeakoulun polkuopiskelijoil-la ja henkilöstöllä. Myös se, että polkuopintoja on valtakunnallisesti tutkittu vielä kovin vähän, herätti mielenkiintoamme aiheetta kohtaan.

Teoriaosassa käsittelemme koulutuksen ja osaamisen merkitystä nyky-yhteiskunnassa, avoimen ammattikorkeakoulun polkuopintoja, aikuisena kouluttautumista ja opinto-polkuun vaikuttavia tekijöitä.

Opinnäytetyömme on kyselytutkimus, jossa käytämme sekä kvantitatiivisia että kvalitaatiivisia tutkimusmenetelmiä. Aineiston keräämme tekemällä omat kysymyslomakkeet kolmelle eri kohderyhmälle, joita ovat MAMK:n avoimessa ammattikorkeakou-lussa opiskelevat emoryhmiin integroidut polkuopiskelijat, Mikkelin ammattikorkea-

koulun opetushenkilöstö ja opiskelijapalveluiden henkilöstö. Kyselyt toteutamme Webropol-ohjelmalla ja saatuja aineistoja käsittelemme ja analysoimme mm. Excel-
taulukkolaskentaohjelmalla. Aineistojen analysoinnissa käytämme polkuopiskelijoi-
den kyselyistä saatua aineistoa analysoinnin runkona, jota täydennämme Mikkelin
ammattikorkeakoulun opetushenkilöstön ja opiskelijapalveluiden kyselyistä saatujen
aineistojen näkökulmista. Kyselyistä saatuja aineistoja jäsenämme MAMK:n avoi-
men ammattikorkeakoulun yleisen polkuopintojen prosessikuvauksen avulla, jota täy-
dennämme kyselyistä esiin nousevilla asioilla.

2 KOULUTUKSEN JA OSAAMISEN MERKITYS NYKY- YHTEISKUNNASSA

Tuomisto (2000) muistuttaa kirjoituksessaan meitä siitä, että ihmisen kehittyminen
nykyiseen muotoonsa on pitkän evoluution tulos. Se ei olisi ollut mahdollista ilman
jatkovaa sopeutumista uusiin tilanteisiin ja niissä saatujen kokemusten kautta tapahtu-
nutta oppimista. Tuomisto toteaa, että oppiminen on yhtä vanha asia kuin ihminen
itsekin on. Hän tulkitseekin, että yhteiskunnan koulutusjärjestelmän kehityksellä on
ollut ihmiskunnan sivilisaatioprosessissa keskeinen merkitys. Aluksi koulutusta järjes-
tettiin lähinnä vain aatellisille, papeille ja virkamiehille. Näillä yhteiskunnan valtaapi-
täväällä eliitillä on ollut oma kasvatusjärjestelmänsä, joka on suonut heille itselleen ja
luonnollisesti heidän lapsilleen huomattavasti monipuolisemman ja pitempiaikaisen
kasvatuksen kuin muulle väestölle. (Tuomisto 2000, 50.)

Melin (2009) toteaa, että koulutus kannattaa. Tietotyö osoittaa selkeästi meille koulu-
tuksen merkityksen työelämässä, se edellyttää korkeaa koulutusta. Melin toteaa
kin, että koulutuksen merkitys ei työmarkkinoilla ainakaan tulevaisuudessa vähene. Monet
puhuvat koulutuksen inflaatiosta, kun esimerkiksi yliopistokoulutettujen määrä on
enemmän kuin kaksinkertaistunut varsin lyhyessä ajassa. Silti muodollisella koulutuk-
sella on edelleen varsin tärkeä merkitys rekrytoinneista päätettäessä. Koulutuksella
onkin tärkeä sija tulevaisuuden mahdollisuuksien määräytymisessä. Tutkinto on valta-
kirja kilpailla määrätyillä työmarkkinoilla, mutta on muistettava, että se ei kuitenkaan
takaa pääsyä tiettyyn ammattiin tai asemaan. (Melin 2009, 68.)

Elämme aikakautta, jossa mikään ei näytä pysyvältä, ja kuvaan kuuluvat jatkuvat ja yllättävät muutokset, riskit ja uhat. Toisaalta elämme aikakautta, joka on hyväksynyt ajatuksen ihmisten jatkuvasta muutoksesta, elinikäisestä oppimisesta ja kasvusta. Aikuiskoulutusta pidetään myös ns. toisena mahdollisuutena tai eräänlaisena uutena alkuna niille, jotka ovat jostain syystä ajautuneet työelämän ulkopuolelle. (Rinne 2003, 9 - 32.)

2.1 Elinikäinen oppiminen

Elinikäisestä oppimisesta puhutaan ja kirjoitetaan paljon. Törmäsimmekin monessa eri yhteydessä käsitteeseen elinikäinen oppiminen. Huomasimme, ettei elinikäinen oppiminen ajatuksena ole mitenkään uusi, koska kirjallisuutta löytyy runsaasti aiheesta vuosikymmenten takaakin.

Nykyiseen kasvatus- ja koulutusjärjestelmään liittyvä elinikäisen kasvatuksen idea virallisesti muotoiltiin ensimmäisen kerran kansainvälisessä keskustelussa vuonna 1919 brittiläisen aikuiskasvatuskomitean (Adult Education Committee of the Ministry of Reconstruction) asiakirjassa, johon on kirjattu aikuiskasvatuksen elinikäisyyden ja universaalisuuden tarpeet. Tässä asiakirjan tekstissä on todettu, että aikuiskasvatuksen tulisi olla saatavilla kaikille. Elinikäistä oppimista perusteltiin tuolloin noin sata vuotta sitten sillä, että voidakseen osallistua demokraattisessa yhteiskunnassa päätöksentekoon jokaisella kansalaisella tulisi olla riittävän kattavat perustiedot. Tämän ajatuksen takana olivat sekä valistusaate että tuon ajan voimistuvat tasa-arvovaatimukset. (Kauppila & Vanhalakka-Ruoho 2008, 63 – 64.)

Ropo (2000) määrittelee artikkelissaan käsitettä elinikäinen oppiminen. Se on hänen mukaansa yleisnimitys kaikelle sille oppimistoiminnalle, joka jatkuu läpi elämän ja jonka kohde, intensiteetti ja systemaattisuus vaihtelevat elämäntilanteesta toiseen. Hänen mukaansa elinikäistä oppimista käsitteenä voidaan kuvata eri tavoilla näkökulmasta riippuen. Se voidaan nähdä sopeutumisreaktion sarjana yksilön ulkoisiin olosuhteisiin. Tämä perustuu ihmisellä olevaan kykyyn oppia ja kehittyä. Ropon mielestä toinen kehittämisnäkökulma elinikäiseen oppimiseen tukeutuu määritelmään, jossa korostetaan sen perustumista henkilöllä oleviin oppimisen taitoihin. Kolmanneksi elinikäistä oppimista hänen mielestä voidaan pitää persoonallisuuden piirteenä, joka

ilmenee kehittymismyönteisyytenä ja koulutuspositiivisena pyrkimyksinä kehittyä kohti henkilön itsensä asettamia tavoitteita. (Ropo 2000, 89 – 90.)

Tarkasteltaessa suomalaisen yhteiskunnan koulutusjärjestelmän rakennetta voidaan väittää, että vasta 1960-luvulla koulutusjärjestelmän kehitys alkoi mahdollistaa koko elämänkaareen liittyvän elinikäisen oppimisen. Tuolloin koulutusjärjestelmä alkoi voimakkaasti laajentua koko maata kattavaksi verkostoksi. (Kauppila & Vanhalakka-Ruoho 2008, 64.) Kajanto ja Tuomisto (2000) toteavat myös, että jatkuvan ja elinikäisen kasvatuksen ajatus on levinnyt melko hitaasti Suomessa. He huomauttavatkin, että jo vuonna 1969 raporttinsa jättänyt Koulutusrakennekomitea nosti sen loppuehdotuksessaan keskeiselle tilalle. Myös vuonna 1970 asetettu Aikuiskoulutuskomitea korosti elinikäisen oppimisen tärkeyttä. Vuonna 1978 annetussa aikuiskoulutuksen kehittämistä koskevassa periaatepäätöksessä tuodaan myös jatkuvan koulutuksen periaate esille yhtenä keskeisenä suunnittelun peruslähtökohtana. Vuonna 1982 asetettu Jatkuvan koulutuksen -toimikunta sai tehtäväkseen jatkuvan koulutuksen periaatteen konkretisoinnin. 1980-luvulla pantiin toimeen useita uudistuksia, jotka ovat edistäneet osaltaan elinikäisen kasvatuksen eli jatkuvan kasvatuksen toteutumista käytännössä. Suomen Akatemia on ollut myös mukana konkretisoimalla jatkuvaa koulutusta tai elinikäistä kasvatusta käynnistämällä vuonna 1989 kolmivuotisen Jatkuvan koulutuksen - tutkimusprojektin. (Kajanto & Tuomisto 2000, 7 – 8.)

Mäkinen, Olkinuora, Rinne, ja Suikkanen (2006) pohtivat kirjoituksessaan, että elinikäisen oppimisen tärkeyttä korostettaessa aikuisuudesta näyttää kuin huomaamatta tulleen elämänvaihe, jossa paikalleen juuttuminen on monta kertaa kohtalokas virhe. Aikuisen edellytetään oikeastaan olevan aktiivinen toimija, joka luo itseään koko ajan uudelleen ja elää mieluummin tulevaisuutta kuin nykyhetkeä tai toisaalta mennyttä aikaa. Ajatus uudistumisen mahdollisuudesta on vapauttanut ehkä ainakin osan aikuisista menneisyytensä taakasta ja tarjonnut heille vaihtoehtoisia tapoja rakentaa elämänsä eteenpäin. Mäkisen ym. mielestä ajattelumallin vaarana on kuitenkin se, että aikuisia ihmisiä aletaan pitää historiattomina olentoina, jotka voivat halutessaan luoda elämästään mitä tahansa. Oletuksena on, että jokaisella on mahdollisuus kouluttautua yhä uudelleen ja vaihtaa ammattia, jos työelämän muutokset niin edellyttävät. (Mäkinen, Olkinuora, Rinne & Suikkanen 2006, 39 – 40.)

Ropo (2000) kirjoituksessaan kysyy sitä, miten elinikäistä oppijuutta voitaisiin edistää parhaiten. Hän ei löydä tähän yksiselitteistä vastausta, mutta hän olettaa, että elinikäisen oppimisen perustuvan yksilön omaamiin kussakin elämäntilanteessa ja ympäristössä käyttökelpoisiin oppimisen taitoihin. Oppiminen ei kuitenkaan Ropon mielestä ole vain yksilön sisäinen prosessi, vaan se on mitä suurimmassa määrin myös vuorovaikutussuhde ympäristöön. Ilman ympäristön tukea ja sieltä tulevia haasteita ei tällaisen prosessin voida olettaa pysyvän käynnissä. Elinikäisen oppimisen edistämiseksi ei siten Ropon mielestä ole tarpeen kehittää ainoastaan yksilöitä, vaan myös ympäristöjä, joissa ihmiset työskentelevät ja elävät. (Ropo 2000, 89 – 94.)

Elinikäisen oppimisen kulttuurisen puhettavan mukanaan tuoma näkökulman muutos on vaikuttanut laajasti ajatteluun koulutuksesta, kasvatuksesta ja opettajuudesta. Vastuu jatkuvasta oppimisesta ja uusiutumisesta on elinikäisen oppimisen kulttuurisen puhettavan myötä vähitellen siirtynyt valtiolta, kunnilta, koulutusjärjestelmältä ja opettajilta itseohjautuville oppijoille itselleen. Uusliberalistisen koulutuspolitiikan mukaisesti elinikäinen oppiminen korostaa yksilön oikeutta valita ja itse vastata omasta kohtalostaan ja oikeutta toimia itseohjautuvana asiakkaana koulutuksen markkinoilla. Koulutusjärjestelmän asiakkaana itseohjautuvalla yksilöllä tulee olla mahdollisuus valita erilaisista vaihtoehdoista, oppimisen aineksista ja poluista itselleen niin sanottu henkilökohtainen opetussuunnitelma. Tämä tarkoittaa muutosta yleisessä koulutussuunnitelmalähtöisessä ja opettajakeskeisissä toimintamalleissa. (Mäkinen ym. 2006, 44.)

Markkula ja Suurla (1997) mainitsevat, että elinikäisen oppimisen peruserorientaatio syntyy tahdosta oppia. He toteavatkin, että oppimiskyky on ihmisen tärkein kyky. Muuttuvassa maailmassa yhä useampi joutuu pohtimaan, miten selviytyä elämässään. Markkula ja Suurla pääättelevät, että muutos on valttia myös hyvässä, sillä se synnyttää uusia ideoita ja siksi yritykset mielellään etsivät palvelukseensa muutoskykyisiä ihmisiä. Koska muutos edellyttää aina oppimiskykyä, ovat vahvoilla ne yksilöt, jotka ovat pitäneet huolta oppimisaltiudestaan ja harjaannuttaneet itselleen oppivan asenteen. Markkula ja Suurla jatkavat kirjoituksessaan, että yllätykselliset tilanteet ja odottamatomat olosuhteet ovat tällaiselle ihmiselle kaivattuja haasteita ja suovat heille uusia mahdollisuuksia. He toteavat kirjoituksessaan, että oppiva asenne luo oppimiskykyä. Oppiessaan ihminen on onnellinen, aktiivinen ja läsnä oleva. Kokemus oppimisesta lisää kiinnostuneisuutta, innostusta ja tervettä itsetuntoa. Ihmisestä tulee tutkija, joka

kiinnostuu kaikesta ympärillään olevasta. Silloin myös hänen arviointikykyensä kehittyy ja hän uskaltaa suhtautua asioihin ja ihmisiin avoimesti ja ennakkoluulottomasti. Oppivaa asennetta voi harjoittaa itse, olivatpa olosuhteet kuinka huonot tahansa. Markkula ja Suurla toteavat, että unelmia ei kukaan voi kieltää ja elämäntaitojaan jokainen voi kehittää tekemällä parhaansa juuri siinä tilanteessa jossa kulloinkin on. Tarvitaan vain tahto kehittyä ja oppia. (Markkula & Suurla 1997, 78.)

Ropo (2000) pohtii kirjoituksensa lopuksi, että elinikäinen oppiminen hänen näkemysensä mukaan perustuu pitkälti siihen, että voimme kehittää elinikäistä oppimista taitona ja persoonallisena elämänasenteena. Tätä tavoitetta kohti mentäessä, on tarpeen hänen mukaansa kehittää sellaista teoriaa, joka tarjoaa käytännössä sovellettavissa olevia ratkaisumalleja kasvatustyöhön. Vanha käsitys tietojen ja taitojen ennalta oppimisesta ja säilömisestä tulevaisuutta varten ei enää riitä tulevaisuudessa evääksi haasteissa painiskeleville, muistuttaa Ropo kirjoituksessaan. Oppiminen elinikäisenä prosessina on sellainen tavoite, jonka toteuttamiseen ja mahdollistamiseen tulisi suunnata kaikki käytettävissä olevat voimavarat. (Ropo 2000, 111 – 112.)

2.2 Koulutuksen rakenne Suomessa

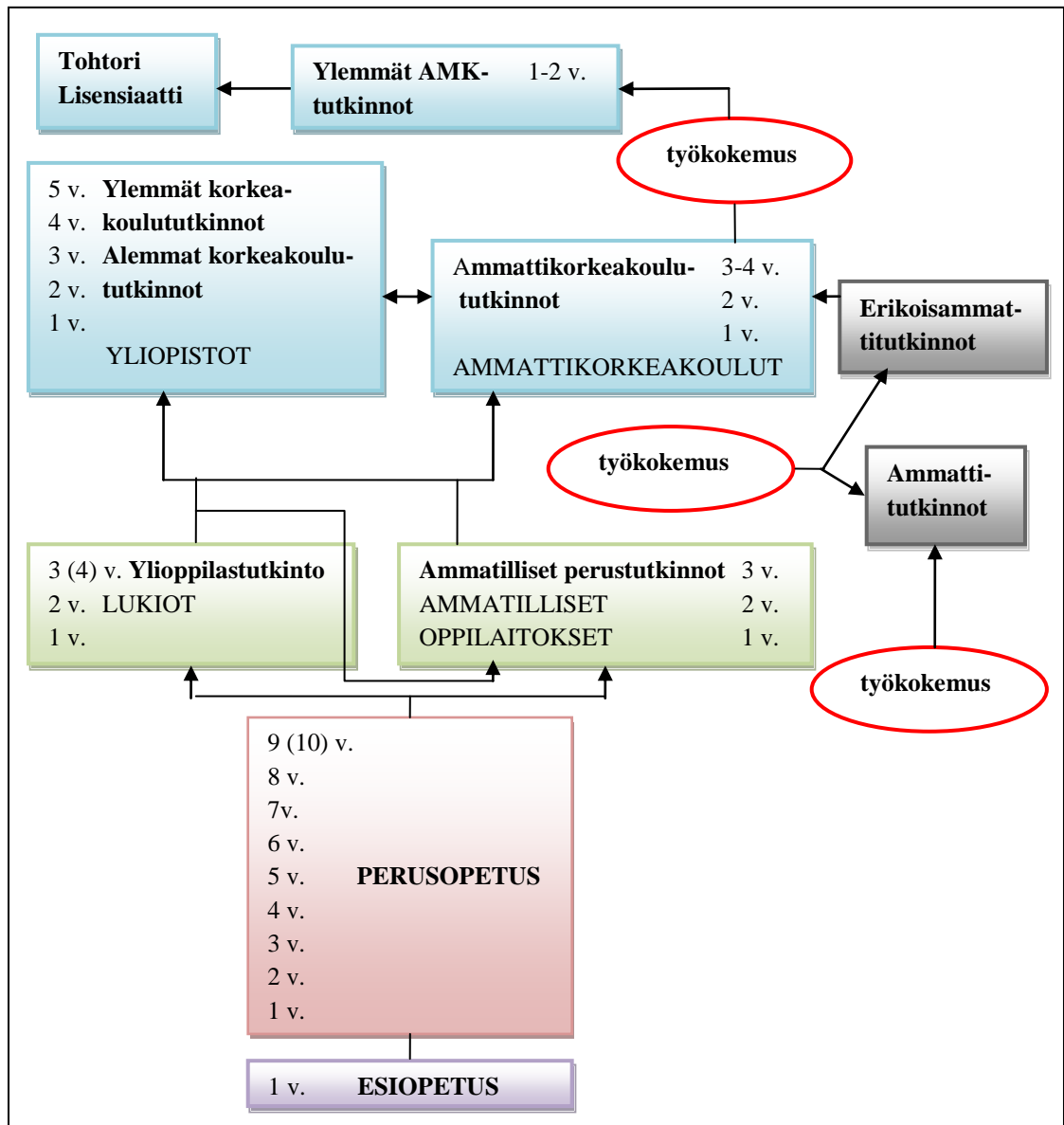
Koulutusjärjestelmästämme, joka kattaa koko väestön, on historiallisesti tarkastellen melko nuori ilmiö. Suomessa 1860-luvulla käynnistyneet kansakoulut aloittivat koulutusjärjestelmän kehittymisen. Tätä ennen kirkko oli harjoittanut omaa kasvatustoimintaansa, mutta se rajoittui lähinnä vain uskonnollisten oppien juurruttamiseen kansalle. Tuomiston mukaan useimmat kasvatusajattelijat lähtivät siitä, että lapsuus ja nuoruus ovat parasta aikaa oppimiselle. Näin koulun tulee antaa sellaiset eväät oppilailleen, että he pärjäävät niillä koko lopun elämänsä. On kuitenkin jo varsin varhain ollut ajatteliijoita, jotka ovat nähneet ihmisen kehityksen elinikäisenä oppimisprosessina. He ovat vaatineet, että yhteiskunnan kasvatustajärjestelmän tulee kattaa koko tämä prosessi. Tuomisto kirjoittakin, että elinikäisen kasvatuksen vaatimus koskettaa kehittyneissä teollisuusmaissa jokaista ihmistä. Pääasiallisin syy Tuomiston mukaan tähän on yhteiskunnallisen muutoksen nopeutuminen, mikä näkyy mm. työelämän ammattivaatimusten muuttumisena, ihmisten välisessä kommunikaatiossa, arvomaailman muutoksena ja kansainvälisyyden lisääntymisenä. (Tuomisto 2000, 50 – 72.)

Tuomisto (2000) jatkaa kirjoituksessaan, että 1980-luvulla ja 1990-luvun alussa myös elinikäisen kasvatuksen perusteluissa ovat painottuneet nopeasti muuttuvan sekä talouselämän että tuotantoelämän tarpeet. Tuotannon tehostaminen ja maan kansainvälisen kilpailukyvyn ylläpitäminen ovat olleet jatkuvan koulutuksen perustelut. Suomalaista koulutusjärjestelmää ollaan muokkaamassa eurooppalaiseen kuntoon. Suomalaiset ovat olleet huolestuneita omien tutkintojensa kelpaamisesta eurooppalaisilla työmarkkinoilla. Tämän vuoksi tutkintoja ollaan yhdenmukaistamassa EL:n direktiivien mukaisiksi. Koulutusjärjestelmien aukkojen täyttämisen lisäksi on yhtenä tavoitteena ollut koulutuspalvelusten joustavoittaminen. Tämä on näkynyt koulutustarjonnan monimuotoistamisena ja yksilöllisten opintosuunnitelmien laatimisena. Tämän lisäksi ammatillisten tutkintojen suorittamista on helpotettu mm. kehittämällä monille ammattialoille ns. näyttötutkintoja. (Tuomisto 2000, 75 - 77.)

2.3 Suomen koulutusjärjestelmä

Suomen koulutusjärjestelmä, joka ryhmitellään koulutusasteisiin, muodostuu yhdeksänvuotisesta yleissivistävästä perusopetuksesta eli peruskoulusta, jota ennen lapsilla on vuoden verran kestävä esiopetusaika eli esikoulu. Peruskoulun jälkeiseen koulutukseen kuuluvat ammatillinen koulutus ja lukiokoulutus. Tämän jälkeen on mahdollista hakeutua korkea-asteen koulutukseen, jota annetaan ammattikorkeakouluissa ja yliopistoissa.

Aikuiskoulutusta on tarjolla kaikilla koulutusasteilla. Yleensä alemman asteen opinnot suorittanut voi hakeutua opiskelemaan ylemmän asteen koulutukseen. Koulutukselle määritellään tavoitteet kunkin koulutussektorin lainsäädännössä. Lainsäädännön ohella laadunvarmistukseen kuuluvat opetussuunnitelmien ja näyttötutkintojen perusteet, koulutuksen järjestämis- ja toimiluvat sekä ulkoinen arviointi. Tärkeä osa laadunvarmistusta ovat opettajien kelpoisuutta koskevat säädökset. (Koulutus ja tutkinnot, 2010.) Kuvassa 1 on havainnollistettu Suomen koulutusjärjestelmää.

KUVA 1. Koulutus ja tutkinnot (Opetushallitus 2010)

Tuomisto (2000) käsittelee kirjoituksessaan koulutusjärjestelmämme kehittymistä. 1970-luvulla käynnistyneen koulutusjärjestelmän kokonaisvaltaisen kehittämisen yhtenä keskeisenä lähtökohtana on ollut jatkuvan koulutuksen periaate. Koska työttömyys oli jo 1970-luvullakin ongelma, laajennettiin ja parannettiin aluksi ammatillisen kurssikeskuksen verkostoa. Siten verkosto laajeni kattamaan koko maan ja lähes kaikki ammattialat. Tuomisto jatkaa, että vasta 1980-luvun jälkipuoliskolla säädettiin laki, jolla kaikki Suomen noin 500 ammatillista oppilaitosta velvoitettiin järjestämään ammatillista koulutusta myös aikuisille. Paine korkea-asteen koulutuksen avaamiseen entistä laajemmille aikuisryhmille alkoi lisääntyä jo 1970-luvulla, mutta vasta 80-

luvulla asiassa päästiin todella eteenpäin. Tällöin perustettiin kaikkiin maamme korkeakouluihin täydennyskoulutuskeskukset, jotka järjestivät työllisyyskoulutusta sekä antoivat avointa korkeakouluopetusta kaikille sitä haluaville aikuisille. (Tuomisto 2000, 40.)

1980-luvun lopulla mentiin kohti kysyntäpainotteista ja markkinaperusteista aikuiskoulutusmallia. Työelämän tarpeet ja ammattitaidon ylläpito sekä kohentaminen tulivat aikuiskoulutuksessa ehdottomiksi ykkösasioiksi. Aikuiskoulutuksen kentästä tuli neliosainen johon kuuluivat omaehtoinen aikuiskoulutus, työvoimapolitiittinen aikuiskoulutus, henkilöstökoulutus sekä näiden tutkimus. Lisäksi pyrittiin vahvistamaan työelämälähtöistä koulutusta ja sen tutkimusta, oppisopimuskoulutusta, erilaista työväestöoppimista sekä näyttötutkintoja. Ammatillisen aikuiskoulutuksen avulla voidaan pitää yllä ammattirakenteen muutosta ja työmarkkinoiden tasapainoa. (Rinne 2003, 10 – 16.)

2.4 Ammattikorkeakoulut ja yliopistot

Suomen korkeakoulujärjestelmä muodostuu kahdesta rinnakkaisesta sektorista: ammattikorkeakouluista ja yliopistoista. Yliopistoille on ominaista tieteellinen tutkimus ja siihen perustuva ylin opetus. Ammattikorkeakoulut suuntautuvat työelämään ja perustavat toimintansa sen asettamiin korkean ammattitaidon vaatimuksiin. Korkeakoulutus on suosittua ja hakijoiden määrä on jatkuvasti moninkertainen aloituspaikkoihin verrattuna. Ammattikorkeakouluopinnot tarjoavat käytäntöön suuntautuvan vaihtoehdon perinteisille yliopisto-opinnoille. Monipuoliset työelämäyhteydet turvaavat ammattikorkeakoulusta valmistuneille hyvän työllisyyden. Ammattikorkeakouluun käy pohjakoulutukseksi lukio tai ammatillinen koulutus. Ammattikorkeakoulut antavat koulutusta humanistinen ja kasvatusalalla, kulttuurialalla, yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja hallinnon alalla, luonnontieteiden alalla, tekniikan ja liikenteen alalla, luonnonvara- ja ympäristöalalla, sosiaali-, terveys- ja liikunta-alalla sekä matkailu-, ravitsemis- ja talousalalla. Lisäksi ammatilliset erikoistumisopinnot, muu ammattikorkeakoulujen aikuiskoulutustarjonta ja ylemmät ammattikorkeakoulututkinnot antavat mahdollisuuden syventää ammattitaitoa sen jälkeen, kun on suorittanut varsinaisen ammattikorkeakoulututkinnon. Osasuorituksia tutkinnosta voi opiskella avoimessa ammattikorkeakoulussa. (Ammattikorkeakoulut ja yliopistot 2010.)

Yliopistoon hakevalta vaaditaan yleensä ylioppilastutkinto tai vähintään kolmen vuoden ammatillinen tutkinto. Yliopistoissa voi opiskella 21 koulutusalailla, joista suurimmat ovat teknistieteellinen, humanistinen ja luonnontieteellinen ala. Opiskelijamääriltään pienimpiä aloja ovat kuvataideala, teatteri- ja tanssiala sekä eläinlääketieteellinen ala. Yliopistojen tutkintorakenne on kaksiportainen: useimmilla aloilla opiskelijat suorittavat ensin alemman korkeakoulututkinnon eli kandidaatin tutkinnon ja jatkavat sen jälkeen ylempään korkeakoulututkintoon eli maisterin tutkintoon. Ylemmän korkeakoulututkinnon jälkeen yliopistossa voi jatkaa opiskelua lisensiaatin tai tohtorin tutkintoon. Yliopistojen tarjontaan kuuluu myös aikuiskoulutusta ja erilaisia tutkimus- ja konsultointipalveluja. Aikuiskoulutus toteutetaan pääasiallisesti yliopistojen täydennyskoulutuskeskuksissa, joissa voi suorittaa myös avoimen yliopiston opintoja. Yliopistossa suoritettu tutkinto antaa paitsi valmiuksia toimia monenlaisissa tehtävissä ja ammateissa myös pätevyyden monien julkisten virkojen hoitoon. (Ammattikorkeakoulut ja yliopistot 2010.)

2.5 Henkilöstökoulutus

Juhela (2000) ottaa kirjoituksessaan kantaa henkilöstökoulutukseen. Hän pitää sitä jatkuvan koulutuksen mahdollisuutena. Henkilöstön kehittämistä ja siihen sisältyvästä koulutuksesta on tullut entistä tärkeämpi osa yritysten toimintaa. Samalla ikään kuin luonnostaan lähestytään askel askeleelta elinikäisen oppimisen ajatusmalleja. Koska työelämän muutoksesta on tullut pysyvä olotila, tämän hyväksymiseen ei taas tilannesidonaisuus riitä. Jatkuvan, vaikkakin vähittäisen muutoksen hallinta edellyttää jatkuvuutta ja pitkäjänteisyyttä myös koulutettavien yksilöiden näkökulmasta. Juhelan mukaan elinikäisen oppimisen ydin on työntekijöiden näkökulmasta heidän osallistumiseensa ja systemaattiseen koulutukseensa perustuvassa työtehtävien kehittämisessä. (Juhela 2000, 234 – 237.)

Hautaniemi (2009) pohtii kirjoituksessaan, onko koulutus työnantajalle menoerä vai menestystekijä. Hyvin voivissa työpaikoissa osaava henkilöstö nähdään työpaikkojen tärkeimpänä työkaluna. Henkilöstölle tarjotaan aidosti työtehtäviin liittyviä ja kehittäviä kouluttautumismahdollisuuksia. Työpaikat toimivat muuttuvassa maailmassa, jossa pärjääminen edellyttää uudenlaisia valmiuksia. Koulutus ja kehittäminen tarjoavat henkilöstölle resursseja toimia muuttuvassa ympäristössä. Hautaniemi jatkaa, että johtajien mukaan koulutus lisää kykyä tehdä työtä hyvin ja suunnitelmallisesti. Näillä

puolestaan nähdään Hautaniemen mukaan olevan jaksamista ja stressittömyyttä lisäävää vaikutusta. Kehittämistyötä ei kuitenkaan tehdä pelkästään työntekijöiden hyvinvoinnin näkökulmasta. Hautaniemi toteaaakin, että hyvinvoiva ja motivoitunut työntekijä jaksaa enemmän, paremmin ja tehokkaammin. (Hautaniemi 2009, 186 – 187.)

Naumanen ja Silvennoisen (1996) tekemässä tutkimuksessa selvitettiin erityisesti työelämän muutoksia ja niihin liittyviä koulutustarpeita sekä koulutuksen ja työelämän yhteyksiä. Tutkimuksen tekijöiden mukaan näiden seikkojen tutkiminen on jatkuvasti ja nopeastikin muuttuvien työmarkkinoiden ja työelämän kvalifikaatiovaatimusten takia tärkeä. Naumanen ja Silvennoinen totesivat 1990-luvulla tehdyssä tutkimuksessaan, että nousukaudella monissa suurissa yrityksissä muodostettiin organisaation sisäisiä henkilöstön koulutukseen ja kehittämiseen erikoistuneita yksiköitä kohentamaan osaamista ja paikkaamaan puutteellista ulkopuolista koulutustarjontaa. 1980-luvulla henkilöstökoulutus tuli keskimäärin joka toisen palkansaajan ulottuville. Koulututtaminen yrityksissä noudatti kuitenkin hyvin kiinteästi työpaikan hierarkkista rakennetta. Julkisella sektorilla henkilöstöä koulutettiin laajemmin kuin yksityisellä sektorilla. Yleensä vähiten on koulutettu yksityisen sektorin suoritusasteella työskenteleviä. (Naumanen & Silvennoinen 1996, 61.)

3 AIKUISENA AMMATINVAIHTOON TAI LISÄKOULUTUKSEEN

Tutustuttuamme aikuiskoulutusta koskevaan kirjallisuuteen huomasimme, että tänä päivänä aikuisten oppimiselle on enemmän portteja auki kuin koskaan aikaisemmin. Nykyään aikuisilla on paljon mahdollisuuksia korottaa aiempaa tutkintoaan tai jopa vaihtaa ammattiaan opiskelemalla aivan uuden alan opintoja. Ehkä opinnot ovat jääneet joskus kesken tai elämäntilanne on ollut sellainen, ettei niitä opintoja ole suoritettu lainkaan. Nyt aikuisille suodaan uusia tilaisuuksia. Tässä tilanteessa avoimen ammattikorkeakoulun tarjoama koulutus antaa aivan uusia mahdollisuuksia ja ennen kaikkea aukoo uusia ovia mahdollisuudella opiskella itselleen mieluisaa ammattia.

Koulutukseen pääseminen ei ole itsestään selvää, koska se vaatii aikuisilta tiettyjä järjestelyitä. Perheen ja työn sekä opiskelun vaatiman ajankäytön suunnittelu on avainasemassa, kun perheellinen, työssäkäyvä lähtee opiskelemaan. Myöskään työnantajan puolelta ei aina löydy ymmärrystä ja joustavuutta sen suhteen, että koulutusta

voidaan käyttää keinona parantaa työntekijän tuottavuutta, sitoutumista ja koko yhteistoiminnan ilmapiiriä.

3.1 Työelämä muuttuu

Oppiminen saa erityispiirteitä iän, elämäntilanteen, työn ja harrastusten rytmittämänä. Oppiminen on luonnollinen osa elämää. Työelämän muuttuvat tarpeet ja kilpailukykyyn tehostamisen vaatimus asettavat ihmisen tilanteeseen, jossa hänen on pakko kehittää ammattitaitoaan. (Markkula & Suurla 1997, 31.) Suomen näkökulmasta osaamiseen ja hyvinvointiin panostaminen on nostettu keskeiseksi kilpailutekijäksi työn, yrittämisen ja työelämän politiikkaohjelmassa. Työhyvinvoinnin ja tuottavuuden yhteydet osoittavat, että paras tapa taata organisaation menestys on panostaa henkilöstön hyvinvointiin. Työelämän uudistuksissa on saavutettu paljon sellaisia asioita, joiden on nähty edesauttavan työntekijöiden viihtymistä ja hyvinvointia. Työntekijöiden vaikutusmahdollisuuksia ja sosiaalista kanssakäymistä on parannettu, työautonomiaa ja tiimityöskentelyä sekä työn virikkeellisuutta on lisätty ja kehittymismahdollisuuksia on suotu. (Blom & Hautaniemi 2009, 221 - 225.)

Blom ja Hautaniemi (2009) kirjoittavat, että osaavan ja hyvinvoivan henkilöstön merkityksestä työpaikan tuloksellisuuden, tuottavuuden ja innovatiivisuuden kasvattajana on olemassa runsaasti tutkimustietoa niin kansallisesti kuin kansainvälisestikin. Näissä tutkimuksissa on todettu, että edellisen laman aikana ne yritykset jotka sijoittivat rohkeasti henkilöstön ja toimintatapojensa kehittämiseen tulevaisuussuuntautuneesti, menestyivät pitkällä aikavälillä paremmin kuin sellaiset yritykset, jotka supistivat toimintojaan ja irtisanoivat väkeä. Innovatiivisuuden ja tuottavuuden on havaittu olevan korkeimmillaan silloin, kun työntekijän ei tarvitse pelätä työpaikkansa puolesta. Tutkimuksissa selvisi myös, että menestyvissä organisaatioissa on hajautettu valtaa sekä panostettu henkilöstön kehittämiseen ja avoimeen tiedonkulkuun. (Blom & Hautaniemi 2009, 220.)

3.1.1 Työelämän vaatimuksia

Jokinen ja Luoma-Keturi (2005) ovat tutkineet aikuisena tutkinnon suorittaneiden koulutusta ja heidän työuransa pituutta. Heidän tutkimuksessa selvisi, että tutkintotoivotteeseen koulutukseen hakeudutaan ennen kaikkea omaan työhön välineiden saami-

seksi. Koulutuksista haetaan tietoa, taitoa, menetelmiä ja toimintamalleja. Nämä lisäävät yksilöiden kykyä vastata työelämän vaatimuksiin, muuttuviin olosuhteisiin sekä sitä kautta edistää omaa työmarkkina-arvoaan ja työssä pysymistä. Tässä Jokisen ja Luoma-Keturin tutkimuksessa selvisi, että toinen merkittävä syy kouluttautumiselle on saada uutta subjektiivista sisältöä työhön, innostusta, työolosuhteiden muutosta ja omaa jaksamista. Nämä seikat lisäävät motivaatiota ja sitoutumista työelämään. Joillekin tuohon tutkimukseen osallistujista kolmas syy opiskelulle oli työmarkkina-aseman tai työmarkkinatilanteen parantaminen sekä tutkimukseen osallistujien oman tilanteensa vakauttaminen. (Jokinen & Luoma-Keturi, 2005, 70.)

Tutkimuksessaan Jokinen ja Luoma-Keturi (2005) myös havaitsivat, että pitkäjänteiseen koulutukseen hakeutumisen syyt saattavat olla kompleksisia. Tutkintotavoitteilta koulutukselta toivottiin saavan ratkaisua tai tukea jonkin tasoisen ongelmaan tai akuuttiin haasteeseen. Tekijöiden tutkimukseen osallistuneista kaikki olivat lähteneet koulutukseen, koska he olivat kaikki todenneet työelämän ja oman uratilanteensa tietyn epävakauden, kokeneet muutoksen merkkejä ja ottaneet tässä tilanteessa aktiivisen roolin itselleen. Suurin osa tuon tutkimuksen haastatelluista katsoi, että koulutus lisää monissa tärkeissä suhteissa heidän omaa ammatillista osaamista ja työn ydinhallintaa, siitä huolimatta vaikka alalla olisikin toimittu jo pitkän aikaa. Jokisen ja Luoma-Keturin tutkimuksessa todettiin, että osaaminen on merkittävä tekijä työssä pysymiseen ja työssä jaksamisen kannalta. Työn vaatimusten ja osaamisen suhteen tasapaino on monessa mielessä erittäin tärkeä. Tulosten perusteella tutkimuksen tekijät totesivat, että tutkinnon suorittamisella on varsin suuri merkitys niin ammattitaidon arvostukseen kuin työmotivaatioon ja elämänlaadun parantamiseenkin. (Jokinen & Luoma-Keturi 2005, 65 – 98.)

Jarvis (2000) pohtii kirjoituksessaan nykyajan yhteiskuntaa, joka on selkeä informaatioyhteiskunta, eli monenlaista tietoa tulvii ihmisille kaikkialta. Tästä informaatiosta vain murto-osa vaikuttaa olevan pysyväluonteista. Muutos on päivän sana. Mikään ei enää tunnu pysyvältä, muutos vaikuttaa vallitsevalta olotilalta ja yhteiskunnan vakaus näyttää uhatulta. Hän muistuttaakin lukijoitaan kirjoituksessaan, että ennen ammattitaito opittiin harjoitteluvaiheen aikana, mutta nykyisin iso osa tiedosta, mitä ammatti-ihmisen tulee hallita, vanhentuu nopeasti. Jarvis kiteyttääkin artikkelinsa lopuksi elinikäisen oppimisen tarpeen. Oppimisen yhteiskunta on nykypäivää, siinä tapahtuu elinikäistä oppimista ja monet asiat muuttuvat tavatonta vauhtia. Voidaan sanoa, että

muutos on ajallamme ominaista ja ihmisten on pakko reagoida tähän muutokseen. Monet ovat oivaltaneet tämän ja siksi he pyrkivät jatkuvasti oppimaan. He katsovat siten aina eteenpäin, jatkaen näin omaa kasvuaan ja kehittymistään, sillä oppiminen on elämän ydin ja se voi myös kestää yhtä kauan kuin itse elämä. (Jarvis 2000, 145 - 157.)

Teoksessa Elinkautisesta työstä elinikäiseen oppimiseen Mäkinen ym. (2006) ovat todenneet, että työntekijältä vaaditaan yhä enemmän monipuolisuutta, sosiaalisia taitoja, muuntautumiskykyä, avoimuutta muutoksille, riskinottoa ja valmiutta siirtyä yhtäkkiä yhdenlaisesta työstä toisenlaiseen työhön. Työelämä on tänä päivänä sen luonteista, että työntekijän on oikeastaan melkein pakko pysyä ajan hermolla ja kouluttaa itseään. Työyhteisö ja esimiehet odottavat työntekijältä paljon ja työsuoritusten täytyy olla huippusuorituksia. Työntekijä ei voi jäädä paikalleen, vaan hänen on pidettävä osaamisen tasonsa jatkuvasti korkealla. Joustavilla työmarkkinoilla pärjääminen edellyttää yksittäisiltä toimijoilta elämisen jatkuvaa suunnittelua ja uusia investointeja omaan valmiuksiin. Aikuiskoulutuksesta on muodostumassa yhä enemmän yksilöllisen identiteettipääoman kartuttamisen ja muokkaamisen väline. (Mäkinen ym. 2006, 28 - 39.)

3.1.2 Kouluttautumisen merkitys

Tutustuttuamme aikuiskoulutuksesta löytyvään kirjallisuuteen ja ammatillisiin lehtiin huomasimme, että tänä päivänä työntekijältä odotetaan itsensä kehittämistä ja motivaatiota käyttää omaa aikaansa kouluttautumiseensa. Näyttäisi siltä, että kouluttautunut henkilö pärjää melko todennäköisesti parhaiten työmarkkinoilla käytävässä kovassa kilpailussa.

Rekola (2008) korostaa kirjoituksessaan, että työkeskeisen ajattelun taloudellinen ja moraalinen ulottuvuus ovat kiinnittyneitä toisiinsa. Samalla kun työelämän muutokset merkitsevät jatkuvaa taloudellisten tunnuslukujen seuranta, tämä seuranta edellyttää yksilöiltä ja yrityksiltä tiukkaa moraalista kontrollia ja jatkuvaa osaamisen kehittämistä. Rekola ottaakin esille asian, että työelämään sijoittumisesta on 2000-luvun tarjonnan yhteiskunnassa tullut entistä vaativampi pätevyyksien, taitojen, kehityskelpoisuuden, minän ja ruumiin muokkaamisen ja esittämisen paikka. Hän kiteyttääkin tämän sanomalla, että oikeus työhön on ansaittava yhä uudelleen. Rekola toteaa kirjoitukses-

saan, että yksilöt kilpailevat keskenään ja tämän myötä on jokainen yksilö pakotettu keskittymään tosissaan oman edun tavoitteluun. Laman seurauksena työssä olevien määrä supistui, mutta ne jotka olivat työssä, tekivät pitkiä työaikoja. Näin työlliset uupuvat työssä ja työttömät kärsivät toimeettomuudesta. (Rekola 2008, 195 – 197.)

Porokari (2010) toteaa Uusi Insinööri -lehdessä osuvasti sen tosiasian, että globaalissa maailmassa markkinat muuttuvat hyvin nopeasti. Hän ottaa esille seikan, että jonkun tuotteen tekeminen ja toimiala saattavat lopullisesti hävitä tai siirtyä muualle. Tällöin tulee eteen tilanne, jossa työntekijän on vaihdettava kokonaan toiselle alalle. Porokari mainitsee samassa artikkelissaan, että jos tällainen tarve tulee eteen, on toimeen tartuttava nopeasti. Tämä on totta, sillä jokainen hukattu hetki on pois työmarkkinoilta. Elinikäinen oppiminen on yksi tapa pysyä työmarkkinakelpoisena. Tämä korostuu etenkin talouden taantumien aikana. Porokari huomauttaa, että työntekijän koulutuksesta huolehtiminen jää yleensä vain työntekijän omille harteille. Näin ollen työntekijän on oltava itse erittäin aktiivinen ja hänen on huolehdittava, että osaamisen päivitys vastaa aina ajan vaatimuksia.

Samaa tähdentää Jokiranta (2010) Sosiaalitieto -lehden pääkirjoituksessa. Hän on ottanut kirjoituksessaan esille kunnissa voimistuvat taloudellisuuden tehokkuuden vaatimukset. Näissä tilanteissa korostuu ammattitaitoisen työvoiman taito ja kyky sekä työmenetelmien vaikuttavuudet. Työntekijän on kehitettävä omaa osaamistaan yhä enemmän. Kerran hankittua osaamista on syytä jatkuvasti vahvistaa ja osaamista on päivitettävä koko työuran ajan. Saarinen (2010) samassa Sosiaalitieto-lehdessä on artikkelissaan ottanut esille sen, että työntekijän opiskelusta hyötyy koko työyhteisö. Opiskelijan työstä tulevaa tietoa hyödynnetään opinnoissa ja toisaalta taas opiskelussa opittua hyödynnetään työelämässä. Heterogeenisissä opiskeluryhmissä oppia tulee myös toisilta opiskelijoilta ja opiskelijat tottuvat ylittämään sektorirajoja. Saarinen mainitsee samassa artikkelissaan, että esimerkiksi sosiaalialalla vaaditaan elinikäistä oppimista.

Rekola (2008) toteaa, että elinikäisen kokopäivätyön normi on näyttänyt murtuneen, yksilöt eivät tulevaisuudessa läheskään aina kilpaile enää pysyvistä työpaikoista, vaan yhä useampi on pätäkötöiden ja työttömyysjaksojen vuorotteluputkessa. Vaihtoehtoisia tapoja rakentaa elämänsä ei ole ehkä helppo löytää tai sellaista valita itselleen. Rekola jatkaa, että nykyisen talousjärjestelmän kannattajat esiintyvät mielellään va-

pauden ja vaihtoehtojen tarjoajina eli ihmisille luvataan mahdollisuuksia. Käytännössä vapaa valinta ei kuitenkaan ole suinkaan mahdollista, koska globaalissa riskiyhteiskunnassa kilpailu koulutus- ja työpaikoista on äärimmäisen kovaa. Vaikka koulutuspaikkoja on lisätty, kaikki eivät pääse silti opiskelemaan haluamaansa alaa. Toisaalta jos saisikin opiskelupaikan, mikään ei enää takaa sitä, että koulutusta vastaavaa työtä olisi tarjolla valmistumishetkellä. (Rekola 2008, 195 – 197.)

3.1.3 Tarve kehittää itseään

Jokisen ja Luoma-Keturin raportissa (2005) mainitaan, että urajatkuvuuden kannalta yksi tärkeimmistä työelämän muutosten vaatimista osaamisalueista on oppimiskyky sekä oppimishalu. Nämä liittyvät kiinteästi toisiinsa ja edellyttävät toisiaan. Ne muodostavat tärkeän ehdon yksilön ja työelämän tarpeiden kohtaamiselle. Niitä tarvitaan yksilön itsensä vuoksi ja työelämän nopean kehittymisen takia. Jokinen ja Luoma-Keturi mainitsevat miten aiemmissa tutkimuksissa on tullut esille se, että enemmän koulutetut myös osaavat arvostaa enemmän työn sisäisiä puolia sekä työn arvoa ylipäätään. Tällä selitetään suurelta osin juuri koulutuksen myötä lisääntyvä oppimiskyky sekä eräänlainen tiedonjano eli halu kehittyä omassa ammatissaan ja työssään. Yksilön valmiudet moniin eteen tuleviin muutoksiin lisääntyvät oppimiskyvyn myötä, ja oppimiskyky ja -halu toimivat lisäksi suojaavana mekanismina ongelmatilanteissa niin työelämässä kuin sen ulkopuolella. Tutkijat totesivat, että heidän tutkimuksessa tuli ilmi se, että koulutuksen myötä tutkittavien uteliaisuus työhön liittyvään tietoon on lisääntynyt. Motivaatio itsensä kehittämiseen on tutkittavilla lisääntynyt, samoin opitun soveltaminen työssä. (Jokinen & Luoma-Keturi 2005, 107 – 108.)

Yhteenvedona Jokinen ja Luoma-Keturi (2005) mainitsevat, että kaikkein suurin vaikutus tutkinnon suorittamisella oli heidän tutkimuksessaan oman ammattitaidon arvostamiseen. Se lisääntyi huomattavasti. Toiseksi merkittävimpanä näyttäytyi koulutuksen vaikutus oppimiskykyyn ja oppimishaluun. Tutkijoiden saaman tuloksen mukaan myös voimaantumista oli tapahtunut ja työympäristön ja vaikutusmahdollisuuksienkin kehittyminen oli ollut tuntuvaa. Lisäksi sosiaalisen vuorovaikutuksen kehittyminen vahvistui tutkittavien työyhteisössä. Heidän tutkimuksessaan tuli esille, että viimeksi suoritettu aikuistutkinto lisäsi halua jatkaa työelämässä pidempään. Kokonaiskäsitys koulutuksen merkityksestä työuran pituuden kannalta oli merkittävä. (Jokinen & Luoma-Keturi 2005, 113 – 114.)

3.2 Taloudellinen tuki

Suomen koulutusjärjestelmä noudattaa pohjoismaisen hyvinvointiyhteiskunnan mallia, jossa koulutus on julkista ja siten julkisesti rahoitettua. Opetus on pääsääntöisesti maksutonta kaikilla koulutusasteilla. Perusopetus on maksutonta oppilaille, mutta ylemmissä opinnoissa saattavat oppilaat joutua maksamaan oppimateriaaleista itse. Samoin matkat ja ateriat ovat maksullisia. Opiskelijoilla on mahdollisuus saada opintotukea perusopetuksen jälkeisiin opintoihin joita suoritetaan päätoimisesti. Näiden opintojen kesto on oltava vähintään kaksi kuukautta. Näitä tukeen oikeutettuja opintoja voi suorittaa lukioissa, kansanopistoissa, ammatillisissa oppilaitoksissa, ammattikorkeakouluissa tai yliopistoissa. Aikuisopiskelijoita varten on lisäksi aikuisopintoraha, joka määräytyy tapauskohtaisesti eri perusteisesti. (Nyyssölä & Hämäläinen 2001, 66 - 67.)

Työtön aikuisopiskelija voi nykyään saada sitä etuutta, johon henkilöllä olisi työttömänäkin oikeus. Käytännössä tämä merkitsee sitä, että koulutukseen osallistuva työtön aikuinen saa pääsääntöisesti työttömyyspäivärahaa. Omaehtoiseen korkeakoulutukseen hakeutuminen ei enää johda tulkintaan, että henkilö on päätoiminen opiskelija eikä siksi olisi oikeutettu saamaan työttömyysturvaa. Työttömyysetuudella tuetaan vain päätoimista opiskelua. Päätoimisena pidetään opintoja, joiden tavoitteena on yliopistossa suoritettavan alemman tai ylemmän korkeakoulututkinnon tai ammattikorkeakoulututkinnon suorittaminen. Lisäksi opinnoista tulee olla säädetty ammatillisesta koulutuksesta tai ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetussa laissa, ammattikorkeakoulu- tai yliopistolaissa ja opintojen tulee johtaa ammatilliseen perustutkintoon, ammattitutkintoon, erikoisammattitutkintoon, yliopistossa tai korkeakoulussa suoritettavaan alempaan tai ylempään korkeakoulututkintoon tai näiden mainittujen tutkintojen osien suorittamiseen. Opinnot voivat olla lisä- ja täydennyskoulutusta tai avointa yliopisto- tai ammattikorkeakouluopetusta. (Työttömyysetuudella tuettu omaehtoinen opiskelu 2010.)

Vuoden 2010 alussa työttömyysturvaan tulleella muutoksella pyritään helpottamaan työttömien hakeutumista omaehtoiseen koulutukseen ja kannustamaan opiskeluun. Työtön työnhakija voi osallistua päätoimisesti koulutukseen, jos hän on täyttänyt 25 vuotta viimeistään opintojen alkamishetkellä, ja työ- ja elinkeinotoimisto on arvioinut koulutuksen tarpeelliseksi työllistymisen kannalta. Opiskelulla voi hankkia itselleen

uuden ammatin tai suorittaa loppuun kesken jääneet opinnot. Opiskelun ajalta maksetaan sitä työttömyysetuutta, johon henkilöllä työttömänä olisi oikeus. Muutoksen myötä työttömän koulutustuki ja koulutuspäiväraha poistuivat. Lakiuudistuksella on haluttu parantaa ennen kaikkea niiden tilanteita, jotka ovat siirtyneet työmarkkinoille ja jättäneet opintonsa aikanaan kesken. Ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon suorittaminen työttömyysetuudella on mahdollista, jos se on työmarkkinoille pääsyn kannalta välttämätöntä. (Ks. Koulutuspäiväraha 2010; Opintoluotsi 2010; Tamminen 2010.)

Kaikki opiskelijat eivät toki ole työttömiä. Tutkintoon johtavan opiskelun voi suorittaa myös muiden tukimuotojen avulla esimerkiksi siirtymällä työstä opintovapaalle tai vuorotteluvapaalle ja näin opiskella hyödyntämällä aikuiskoulutus- tai opintotukea. Opiskelu on mahdollista myös ilman erillisiä rahallisia tukia, opiskelemalla työn ohessa.

Opiskelu avoimessa AMK:ssa ei johda tutkintoon eikä siten oikeuta opintotukeen. Avoimen AMK:n opiskelija ei myöskään ole oikeutettu tutkinto-opiskelijoiden saamiin opintososiaalisiin etuuksiin, kuten opiskelija-alennuksiin terveydenhuollon palveluissa, VR:n tai matkahuollon lipuissa tai opiskelijaruokaloissa. (Usein kysyttyä 2010.)

3.3 Työn, opiskelun ja perheen yhteensovittaminen

Turpeinen ja Toivanen (2008) toteavat kirjoituksessaan, että sovitettaessa eri elämäntilanteita yhteen, joudutaan miettimään konkreettisia toimintaa ja ajankäyttöön liittyviä valintoja. Mietittävä on myös eri elämäntilanteille liittyviä arvoja. He paikansivat omassa tutkimuksessaan, millaisia rajoja ja mahdollisuuksia työpaikoilla ja perheissä on eri elämäntilanteiden yhteensovittamiseen. (Turpeinen & Toivanen 2008, 12 – 13.) Työstä puhutaan kotona, työ voi näkyä ajatuksina, mielialoina sekä voimavarana että kuormittuksena. Työ rytmittää elämää sekä myönteisessä että kielteisessä merkityksessä. Ongelmalliseksi työn ja perheen vuorovaikutus saattaa muuttua, jos työn kielteiset vaikutukset näkyvät kotona esimerkiksi työn kuormittavuudesta tai kiireestä johtuvana väsymyksenä. Ongelmalliseksi arvioitiin tässä Turpeisen ja Toivasen tutkimuksessa myös tilanteet, joissa joudutaan tekemään työn ja perheen suhteen toisiaan poissulkevia joko – tai – valintoja. Perheen rakenne ja muun muassa perheen jäsenten yksilölliset

piirteet vaikuttavat esimerkiksi niin, että isoissa, monilapsisissa perheissä on enemmän yhteen sovitettavaa kuin pienessä perheessä. Toisaalta perheessä jossa lapset ovat pieniä tai sairastelevat paljon, on paljon yhteen soviteltavia asioita. Perheen taloudelliset ja sosiaaliset resurssit nousivat keskeiseksi työn ja perheen yhteensovittamisen mahdollistavaksi tai rajoittavaksi tekijäksi. Jääminen perhevapaalle voi olla mahdollista, jos perheen taloudelliset resurssit eivät riitä. Työssäkäyvien opiskelijoiden ansiotyön luonne vaikuttaa. Vuorotyötä tekevien työajat ja matkatyötä tekevien poissaolot vaikuttavat koko perheen ajankäyttöön ja tätä kautta myös työn ja perheen yhteensovittamisen ratkaisuihin. (Turpeinen & Toivanen 2008, 167 - 169.)

Useasti me törmäämme keskusteluissa siihen, että työntekijöistä otetaan kaikki irti. Naiset, etenkin nuoret naiset, ovat työmarkkinoilla henkisesti melko kovilla. Koulutautuneet ja työelämään siirtyneet naiset ovat siinä elämänvaiheessa, että heidän on pärjättävä työmarkkinoilla turvatakseen asemansa. He tekevät pitkiä työpäiviä. Samaan aikaan on perheen perustamisen aika, parisuhde ja lapset vaativat aikaa. Lisäksi naisella on useasti paineita huolehtia ulkonäöstään, käydä kuntosalilla ja pitää vielä tämän lisäksi ystävyys-suhteistaan huolta. Tämä kaikki tarvitsee oman aikansa. Tässä elämän vaiheessa on vaarana, että henkilö ajaa itsensä uuvuksiin jatkuvalla kiireen tunteellaan. Työn ja perheen yhteensovittamisesta on paljon kirjallisuutta ja löysimme aiheesta tutkittua tietoakin. Aihe selvästi on erittäin tärkeä ja kiinnostava. Työn ja perheen lisäksi, kun mukaan tulee vielä kolmanneksi opiskelu, on yhtälö monta kertaa varsin haastava. Opiskelu vie oman osan ajasta ja työmäärä on varsin suuri. Immonen (2005) onkin tutkinut opintojen kuormittavuutta ja tullut siihen tulokseen, että koska opintojen tarkoitus on johtaa opiskelijan oppimiseen, opinnot ovat aina jollakin tavalla kuormittavia. Kokemus kuormittavuudesta muodostuu hänen tutkimuksensa mukaan opintoihin käytetystä ajasta, työmäärästä, oppiaineiden vaativuudesta ja määrästä, asetetuista oppimistavoitteista sekä luonnollisesti opiskelijan henkilökohtaisista ominaisuuksista ja opiskelijan elämäntilanteesta. (Immonen 2005, 6.)

4 POLKUOPINNOT AVOIMESSA AMMATTIKORKEAKOULUSSA

Luvussa käsitellään avoimen ammattikorkeakoulutuksen roolia Suomen korkeakoulujärjestelmässä. Lisäksi käsitellään avoimen ammattikorkeakoulun polkuopintoja osana ammattikorkeakoulun tehtävää ja aikuiskoulutusta. Luvun lopuksi tarkastellaan Mik-

kelin ammattikorkeakoulun avoimen ammattikorkeakoulun polkuopintoja ja polkuopintojen prosessia.

4.1 Avoin ammattikorkeakoulu korkeakoulujärjestelmässä

Kuten jo aiemmin totesimme, niin korkeakoulujärjestelmän Suomessa muodostavat yliopistot ja ammattikorkeakoulut. Vuoden 2010 alussa Suomessa on toiminnassa 16 yliopistoa ja 25 ammattikorkeakoulua (Korkeakoulut 2009, 10 - 11.) Yliopistojen tehtävänä on edistää vapaata tutkimusta sekä tieteellistä ja taiteellista sivistystä. Yliopistojen opetus perustuu tieteelliseen tutkimukseen tai taiteelliseen toimintaan sekä alan ammatillisiin käytäntöihin. Ammattikorkeakoulujen opetus perustuu työelämän asiantuntija- ja kehittämistehtäviin, aluekehitystä edistäviin ja alueen työelämätarpeet huomioivaan tutkimus- ja kehitystyöhön. Ammattikorkeakoululaissa (351/2003) ammattikorkeakoulujen tehtävien osalta on säädetty seuraavasti:

Ammattikorkeakoulujen tehtävänä on antaa työelämän ja sen kehittämisen vaatimuksiin sekä tutkimukseen, taiteellisiin ja sivistyksellisiin lähtökohtiin perustuvaa korkeakouluopetusta ammatillisiin asiantuntijatehtäviin, tukea yksilön ammatillista kasvua ja harjoittaa ammattikorkeakouluopetusta palvelevaa sekä työelämää ja aluekehitystä tukevaa ja alueen elinkeinorakenteen huomioon ottavaa soveltavaa tutkimus- ja kehitystyötä sekä taiteellista toimintaa. Tehtäviään hoitaessaan ammattikorkeakoulujen tulee edistää elinikäistä oppimista.

Ammattikorkeakoulut antavat ja kehittävät aikuiskoulutusta työelämäosaamisen ylläpitämiseksi ja vahvistamiseksi.

Ammattikorkeakoulu voi antaa ammatillista opettajankoulutusta sen mukaan kuin siitä erikseen säädetään.

Opetusta avoimissa ammattikorkeakouluissa on järjestetty vuodesta 1997 lähtien. Alkuvaiheessa avoimen ammattikorkeakoulun opetusta kehitettiin ainoastaan ammattikorkeakoulujen omien opiskelijoiden tarpeisiin. Hyvin pian, eli vuodesta 2000 alkaen toiminta muovautui kaikille avoimeksi mahdollisuudeksi opiskella ammattikorkeakoulujen opintosuunnitelmien mukaisia opintoja. Nykyään avointa ammattikorkeakoulu-

opetusta järjestetään jossakin laajuudessa kaikissa ammattikorkeakouluissa. (Avoimen ammattikorkeakoulun kehittämisen haasteet 2005, 9.)

Avoim ammattikorkeakoulutus on osa ammattikorkeakoulujen aluekehitystehtävää ja aikuiskoulutusta. Avoimessa ammattikorkeakoulussa toteutetaan opintojen avoimuutta ja niihin osallistumisen tasa-arvoisuutta. Avoin ammattikorkeakouluopetus on mahdollista kaikille halukkaille iästä tai pohjakoulutuksesta riippumatta, se on helposti saatavilla ja sitä tarjotaan ammattikorkeakoulun kaikilla koulutusaloilla. Tasa-arvoisuus mahdollistaa opiskelun asuinpaikasta riippumatta, ottaa huomioon maahanmuuttajat ja muut erityisryhmät ja tukee osallistumismaksujen kohtuullisuudella omaehtoiseen koulutukseen hakeutumista. Opetusta suunniteltaessa huomioidaan alueen työelämän tarpeet ja tehdään yhteistyötä muiden keskeisten toimijoiden kanssa. Valtakunnallisen avoimen ammattikorkeakoulun strategian 2009 – 2012 mukaan tulevaisuudessa harjoittelua ja opinnäytetyötä lukuun ottamatta avoimen ammattikorkeakouluopetuksen alueeseen tulisi sisällyttää AMK-tutkintoon ja ylempään AMK-tutkintoon johtava koulutus, ammatilliset erikoistumisopinnot sekä ammatillinen opettajakoulutus. (Avoin ammattikorkeakoulu strategia 2009 - 2012, 3 - 4.)

Koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelmassa vuosille 2003 – 2008 (2004, 51 - 52) aikuisopintojen osalta on asetettu tavoitteiksi lisätä ammattikorkeakouluissa sellaisia järjestelyjä, jotka helpottavat työn ohella suoritettavia opintoja. Kehittämissuunnitelmassa yhtenä kehittämistoimenpiteenä todetaan avoimen ammattikorkeakouluopetuksen tarjonnan laajentaminen ja sen suuntaaminen ensisijaisesti muille kuin ammattikorkeakoulujen tutkinto-opiskelijoille. Kehittämissuunnitelmien tarkoituksena on edistää ammattikorkeakoulutuksen alueellista tavoitettavuutta ja tasa-arvoa.

Vuonna 2009 avoimeen ammattikorkeakouluopetukseen osallistui 11 761 opiskelijaa ja opintopisteitä suoritettiin 56 478,5 (taulukko 1). Kolmen viimeisen vuoden aikana avoimen ammattikorkeakoulun kautta suoritettujen opintopisteiden määrät on ollut jatkuvassa nousussa, esim. v. 2009 avoimen ammattikorkeakoulu kautta suoritettiin lähes 16 000 opintopistettä enemmän, kuin vuonna 2007. (AMKOTA -tilastointi 2007 - 2009.)

TAULUKKO 1. Avoimen ammattikorkeakoulun opiskelijamäärät ja suoritettut opintopisteet vuosilta 2007 – 2009 (AMKOTA – tilastointi)

Avoimen ammattikorkeakoulun opiskelijamäärät ja suoritettut opintopisteet vuosina 2007 – 2009						
Koulutusala (vanhat ja uudet)	v. 2007		v. 2008		v. 2009	
	opisk.	op.	opisk.	op.	opisk.	op.
Humanistinen ja kasvatusala	167	1 129,5	241	1 336	331	1 548
Kulttuuriala	1 059	3 964,5	1 242	4 559	1 251	5 495
Yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja hallinnon ala	2 686	12 021	2 764	12 369,5	2 806	18 350
Luonnontieteiden ala	245	1 008,5	363	1 655,5	298	1 561
Tekniikan ja liikenteen ala	1 903	5 763	2 054	7 130,5	2 312	10 028
Luonnonvara- ja ympäristöala	239	829,5	191	837	197	751,5
Sosiaali-, terveys- ja liikunta-ala	4 524	14 358	5 160	18 402,6	4 119	16 515,5
Matkailu-, ravitsemis- ja talousala	615	1 487	822	2 490	447	2 229,5
Koulutusalat YHTEENSÄ	11 438	40 561	12 837	48 780,1	11 761	56 478,5

Opiskelijamääriä vertailtaessa näyttää sosiaali-, terveys- ja liikunta-ala ylivoimaisesti suosituimmalta koulutusosalta. Vertailtaessa kolmen vuoden ajalta koulutusaloittain suoritettuja opintopisteitä suhteessa opiskelijamääriin, humanistinen ja kasvatusala nousevat ensimmäiseksi ja toisena on yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja hallinnonala. Vähiten opintopisteitä suhteessa opiskelijamääriin on kolmen vuoden aikana suoritettu matkailu- ravitsemis- ja talousalalla sekä sosiaali-, terveys- ja liikunta-alalla.

4.2 Avoimen ammattikorkeakoulun polkuopinnot

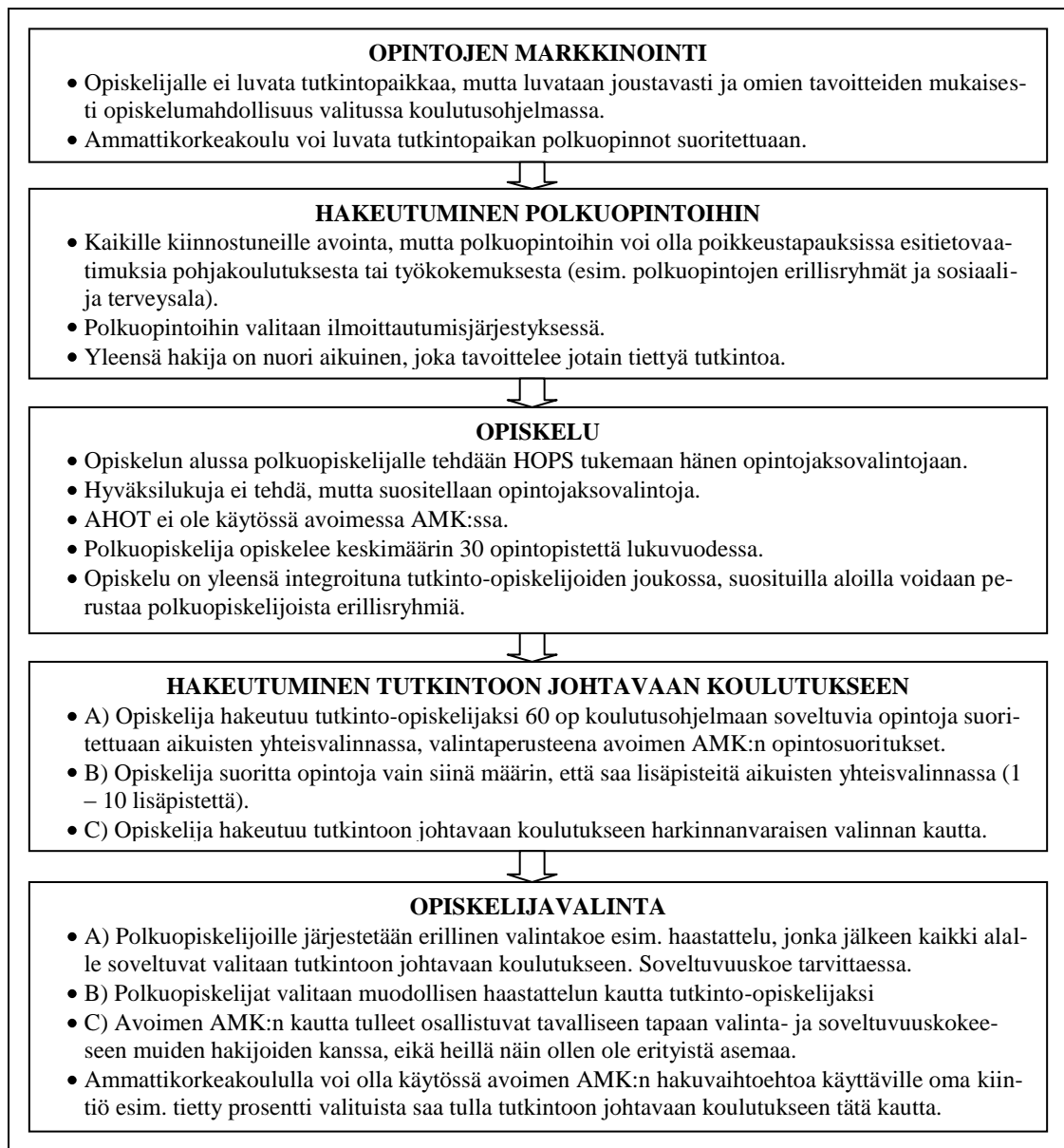
Ammattikorkeakoululaissa (351/2003) ammattikorkeakoulujen yhtenä tehtävänä on antaa ja kehittää aikuiskoulutusta työelämäosaamisen ylläpitämiseksi ja vahvistamiseksi. Avoimen ammattikorkeakoulun tarjoamat polkuopinnot on yksi keino, jonka avulla ammattikorkeakoulut täyttävät lain velvoittamaa tehtävää. Polkuopintojen tavoitteena on tarjota avoimen ammattikorkeakoulun kautta mahdollisuutta suorittaa tavoitteellisesti opiskelijan valitseman ammattialan opintoja ennen hänen hakeutumista varsinaiseksi tutkinto-opiskelijaksi. Henkilö, joka ei muutoin täyttäisi hakukelpoi-

suutta ammattikorkeakoulun tutkinto-opiskelijaksi voi polkuopintojen avulla saada hakukelpoisuuden. Polkuopintojen tavoitteita ei valtakunnallisesti ole juurikaan kirjattu. Ammattikorkeakouluilla ei ole myöskään yhtenäistä polkuopintojen toimintamallia. Polkuopinnot ovat kuitenkin jatkuvasti lisänneet suosiotaan ammattikorkeakoulujen avoimen ammattikorkeakoulutuksen koulutustarjonnassa. (Avoin ammattikorkeakoulu toimintakertomus 2009, 6).

Opetusministeriö asetti vuosiksi 2007 – 2009 Avoin ammattikorkeakoulu -kehittämisverkoston, jonka tehtävänä oli toimia avoimen ammattikorkeakoulun toimintaa kehittävä ja ammattikorkeakoulujen yhteistyötä edistävänä valtakunnallisena verkostona. Vuonna 2009 verkostossa toimi kolme eri teemalla olevaa ryhmää, jotka olivat tunnettavuus ja markkinointi, opintoryhmä ja opiskelijapalvelut-teemaryhmä.

Keväällä 2009 valtakunnallinen avoin AMK-verkoston opintoryhmä otti tehtäväkseen kartoittaa polkuopintojen tilannetta ja teki kyselyn kaikille ammattikorkeakouluille. Kyselyn tarkoituksena oli tuottaa ajankohtainen kuvaus polkuopintojen käytännöistä eri ammattikorkeakouluissa ja niihin liittyvistä tulevaisuudensuunnitelmista. Kyselylomakkeen laati avoimen ammattikorkeakoulun verkoston opintoryhmä ja kysely oli avoinna maaliskuusta huhtikuun puoleenväliin Mikkelin ammattikorkeakoulun Webropol-ohjelmassa. Kysely lähetettiin 26 ammattikorkeakoululle joista 23 vastasi kyselyyn. Kyselyn analysoinnista ja raportista vastasivat Mikkelin ammattikorkeakoulun avoimen AMK:n vastuulehtori Pia Ahoranta ja suunnittelija Rea Parkkinen. (Ahoranta & Parkkinen 2009, 3 – 5, 13.)

Kyselyn pohjalta laadittiin opintopolkumalli, joka on tiivistelmä kyselystä saadusta aineistosta. Opintopolkumalli ei toimi sellaisenaan missään ammattikorkeakoulussa. Opintopolkumallissa on kuvattuna koko polkuopintojen prosessi sisältäen vaihtoehtoisia toimintatapoja sen eri vaiheissa (kuva 2).

KUVA 2. Opintopolkumalli (Ahoranta & Parkkinen 2009, 13)

Opintojen alussa opiskelijalle tehdään henkilökohtainen opintosuunnitelma (HOPS), jonka perusteella hänen opintonsa suunnitellaan. Varsinaisia hyväksilukuja ei tehdä, mutta opintojaksoja valittaessa huomioidaan opiskelijan aiempi osaaminen alalta, jota opiskelija voi hyödyntää mahdollisen tutkinto-opiskelijapaikan saatuaan. Opiskelu tapahtuu tutkintoa suorittavien opiskelijoiden ryhmässä. Suosituilla aloilla saatetaan myös perustaa polkuopiskelijoille räätälöityjä erillisryhmiä. Suoritettuaan 60 opintopistettä alan opintoja, polkuopiskelija voi hakea valtakunnallisen aikuiskoulutuksen yhteishaussa alan tutkinto-opiskelijaksi. Opintopolkumallin taustalla olevasta kyselystä kävi ilmi, että kysymykseen vastanneista ammattikorkeakouluista 20 ei automaattisesti lupaa polkuopiskelijalle tutkintopaikkaa opintosuoritusten perusteella. Kaksi

ammattikorkeakoulua ilmoitti lupaavansa tutkintopaikan polkuopiskelijalle tämän suoritettua vaaditut opintopisteet. Yksi ammattikorkeakoulu jätti vastaamatta kysymykseen. Opiskelijavalintojen osalta ammattikorkeakoulujen välillä vaikuttaisi olevan useita eri käytänteitä. (Ahoranta & Parkkinen 2009, 8, 13.)

Raportin johtopäätöksissä Ahoranta ja Parkkinen (2009, 14) toteavat, että polkuopintojen uutuuden vuoksi käytännöt vaikuttivat monilta osin epäselviltä. Tuloksiin perustuen raportissa todetaan, että 60 opintopistettä suorittaneiden polkuopiskelijoiden vähyden vuoksi vakiintuneita käytänteitä ei ole vielä luotu. Tutkimuksesta nousi esille yhtenäisten toimintatapojen, markkinointimateriaalien ja avoimen ammattikorkeakoulun verkoston antamien suositusten tarve. Johtopäätöksissä Ahoranta ja Parkkinen toteavat myös, että kaikissa ammattikorkeakouluissa käytettäväksi soveltuvaa mallia opintopolusta on mahdoton tehdä. Tähän vaikuttavat mm. ammattikorkeakoulujen toimintojen ja painopisteiden eroavaisuudet. Lisäksi avoimen ammattikorkeakoulun erillisrahoituksen poisjääminen vaikuttanee tulevaisuudessa polkuopintojen kehittämiseen. Tuloksien perusteella polkuopinnot kuitenkin todettiin tärkeiksi ja kehittämisen arvoisiksi.

Valtakunnallinen Avoin AMK-verkoston opintoryhmä on julkaissut syksyllä 2009 avoimen ammattikorkeakoulujen polkuopintojen suositukset yhtenäistämään polkuopintoihin liittyviä määritelmiä ja käytäntöjä eri ammattikorkeakoulujen välillä.

Polkuopinnon käsite:

- *Polkuopinnon-käsitettä ("stigen", "study path") käytetään opintojen kokonaisuudesta, joita avoin AMK -opiskelija tavoitteellisesti suorittaa ennen tutkintoon johtavaan koulutukseen hakeutumista.*

Polkuopintojen toteuttaminen:

- *Polkuopintoja järjestetään erillisryhminä tai tutkinto-opiskelijoiden ryhmiin integroituna.*
- *Polkuopintoihin opiskelijat valitaan avoimen ammattikorkeakoulun periaatteiden mukaisesti.*

- *Tarvittaessa polkuopiskelijalle laaditaan henkilökohtainen opintosuunnitelma.*
- *Opiskelijan ohjaukseen ja neuvontaan tulee kiinnittää erityistä huomiota.*

Polkuopiskelijan valinta tutkintoon johtavaan koulutukseen:

- *Polkuopiskelijan tulee aina hakea yhteisvalinnassa tutkintoon johtavaan koulutukseen.*
- *Opiskelijan hakeutuessa aikuisten AMK tutkintoon johtavan koulutukseen avoimen ammattikorkeakoulun opintojen (60 op) perusteella valintakoe voi olla yhteisvalinnassa erityisesti polkuopiskelijalle räätälöity tai sama kuin muilla hakijoilla.*
- *Ammattikorkeakoulu voi määritellä avoimen AMK opiskelijoille aloituspaikoista kiintiön.*

Suosituksissa käydään läpi polkuopintojen käsite, polkuopintojen toteuttaminen sekä polkuopiskelijan valinta tutkintoon johtavaan koulutukseen. Suositusten tarkoituksena on valtakunnallisten yhtenäisten määritelmien ja käytäntöjen lisäksi edesauttaa ammattikorkeakouluja kehittämään niiden oman avoimen ammattikorkeakoulutuksen toimintaa. (Suositus polkuopinnoista 2009.)

4.3 MAMK:n avoimen ammattikorkeakoulun polkuopinnot

Mikkelin ammattikorkeakoulun (MAMK) avoimessa ammattikorkeakoulussa polkuopintoja on tarjottu eri koulutusaloilla vuodesta 2006 alkaen. MAMK:ssa emoryhmiin integroituneiden polkuopiskelijoiden lisäksi on ollut myös erillisiä polkuryhmiä, joissa koko ryhmä on koostunut polkuopiskelijoista. Taulukosta 2 voidaan havaita, että kulttuuri, nuorisotyö ja sosiaaliala sekä terveysala Mikkelissä ovat olleet MAMK:ssa suosituimpia, mutta esim. yhdyskuntatekniikka on kasvattanut tasaisesti suosiotaan.

TAULUKKO 2. Polkuopintojen kokonaismäärät MAMK:n avoimessa ammattikorkeakoulussa vuosina 2006 – 2010 (Helin, 2010)

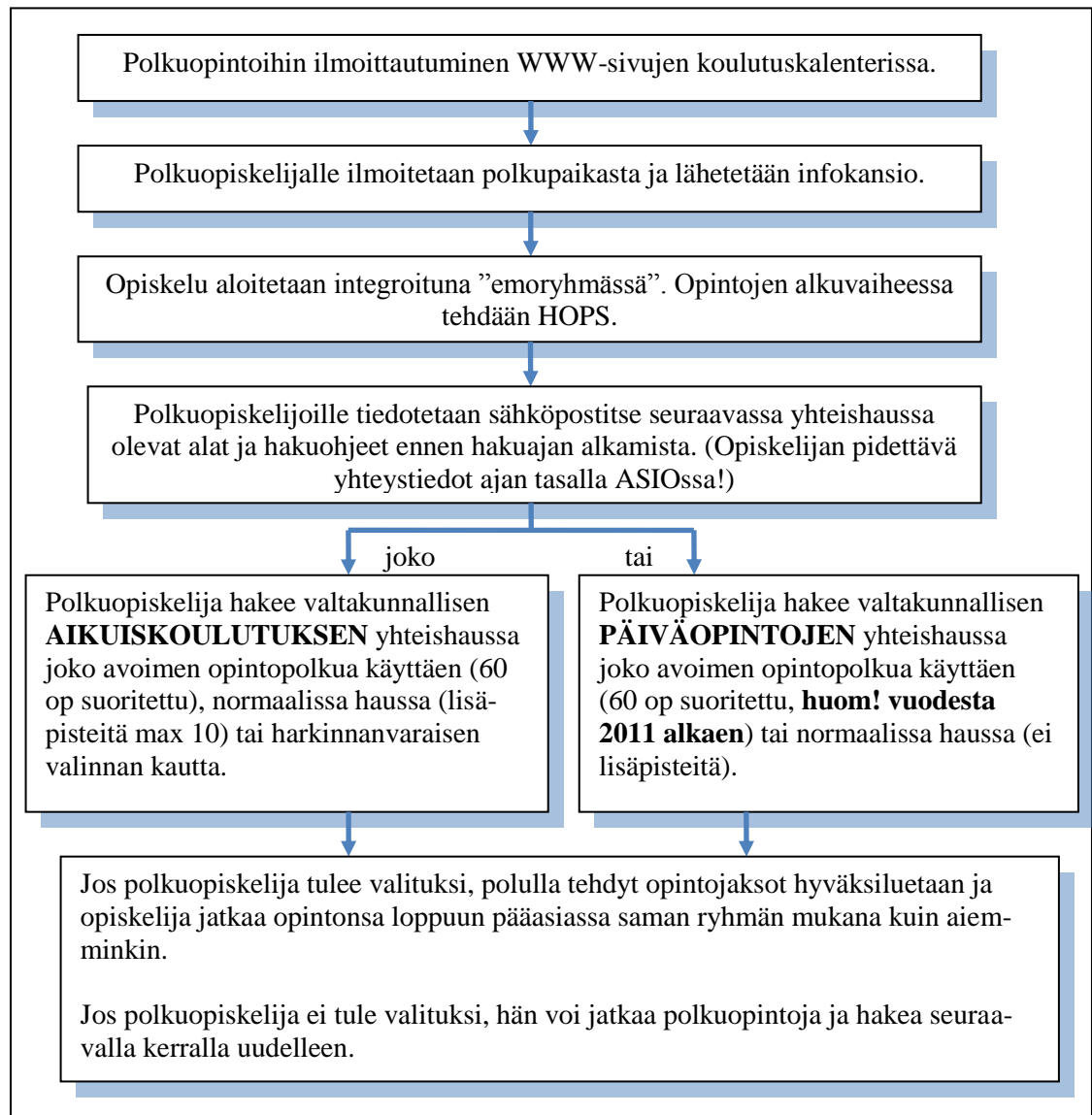
MIKKELIN AMMATTIKORKEAKOULU										
polkuopintojen kokonaismäärät vuosina 2006 - 2010										
laitos / koulutus	v. 2006		v. 2007		v. 2008		v. 2009		v. 2010	
	lkm		lkm		lkm		lkm		lkm	
	kev	syk	kev	syk	kev	syk	kev	syk	kev	syk
Matkailu, muotoilu ja liiketalous /Sln	0	0	0	1	1	4	2	1	2	3
Terveysala /Sln	0	0	0	1	1	6	2	8	4	9
Kulttuuri, nuorisotyö ja sosiaaliala	19	12	13	14	14	7	61	45	53	38
Terveysala /Mli	0	2	1	6	7	9	25	13	8	7
Liiketalous	0	0	1	4	3	3	4	5	5	9
Metsätalous	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ympäristö- ja ravitsemisala	0	0	0	1	1	4	3	6	6	7
Informaatio – ja mediatekniikka	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0
Materiaalitekniikka	0	0	0	1	1	4	2	1	2	3
Yhdyskuntatekniikka	0	0	1	1	3	8	11	14	16	23
MAMK YHTEENSÄ	19	14	16	29	31	45	110	93	97	99
Polkuopiskelijaksi on laskettu jokainen polkunsu aloittanut suoritteiden määrään katsomatta. Sln = Savonlinna, Mli = Mikkeli, kev = kevät, syk = syksy										

Polkuopiskelijoiden määrä MAMK:n avoimessa ammattikorkeakoulussa on keskimäärin viisinkertaistunut vuodesta 2006 vuoteen 2010. Luvut sisältävät emoryhmiin integroitujen polkuopiskelijoiden lisäksi myös erilliset polkuryhmät (taulukko 2).

Polkuopinnot voidaan nähdä prosessina, jota voidaan ja tahdotaan kehittää. MAMK:n avoimen ammattikorkeakoulun polkuopintojen prosessia esitellään kuvassa 3. Polkuopintoihin ilmoittautuminen tapahtuu Mikkelin ammattikorkeakoulun www-sivujen kautta. Opiskelijat polkuopintoihin valitaan ilmoittautumisjärjestyksessä. Hakuajan päätyttyä polkuopiskelijat kirjataan avoimen ammattikorkeakoulun opiskelijoiksi ja heille ilmoitetaan polkuopiskelupaikasta. Lisäksi valituille opiskelijoille lähetetään infokansio jossa on yleistä tietoa mm. opintojen aloittamisesta, lukujärjestyksistä, opintoihin ilmoittautumisesta, tärkeistä yhteystiedoista jne. Polkuopiskelija aloittaa opintonsa integroituna ns. emoryhmään henkilökohtaisen opintosuunnitelmansa mukaisesti. Henkilökohtainen opintosuunnitelma (HOPS) tehdään opettajan kanssa heti opintojen alettua joko sähköisesti (eHops) tai paperiversiona. Varsinaista tutkinto-opiskelijan opiskelupaikkaa polkuopiskelija voi hakea valtakunnallisen aikuiskoulu-

tuksen yhteishaussa joko avoimen opintopolkua käyttäen eli hänellä täytyy olla suoritettuna vaaditut 60 opintopistettä, normaalissa haussa, mikäli hän täyttää hakukelpisuuden tai harkinnanvaraisen valinnan kautta. Vuoden 2011 alusta alkaen polkuopiskelija voi hakea tutkinto-opiskelijan paikkaa myös valtakunnallisen päiväopintojen yhteishaussa. (Polkuinfo 2010.)

KUVA 3. Prosessikuvaus MAMK:n avoimen AMK:n polkuopiskelijoiden tutkintoon johtavaan koulutukseen hausta vuodesta 2011 alkaen (Helin, 2010)

Prosessikuvaus lähetään polkuopiskelijoille infokansion mukana, ja se on osa MAMK:n avoimen ammattikorkeakoulun polkuopintojen prosessin kokonaisuutta. Polkuopintoihin hakemisen näkökulmasta prosessikuvausta edeltää mm. polkuopintojen markkinointi ja ennakkotiedon saanti polkuopinnoista.

5 OPISKELU, OHJAUS JA OPPIMISYMPÄRISTÖ

Tässä luvussa käsitellään aikuisopiskelijan ohjaukseen, oppimiseen ja opiskelun tukemiseen liittyviä tekijöitä. Lisäksi luvussa käsitellään oppimisympäristöä ja siihen liittyvien elementtien kuten opetuspaikan, opetusmenetelmien ja opittavien asioiden yhteyttä opiskeluun, oppimiseen ja opettamiseen.

5.1 Aikuisopiskelijan ohjaus

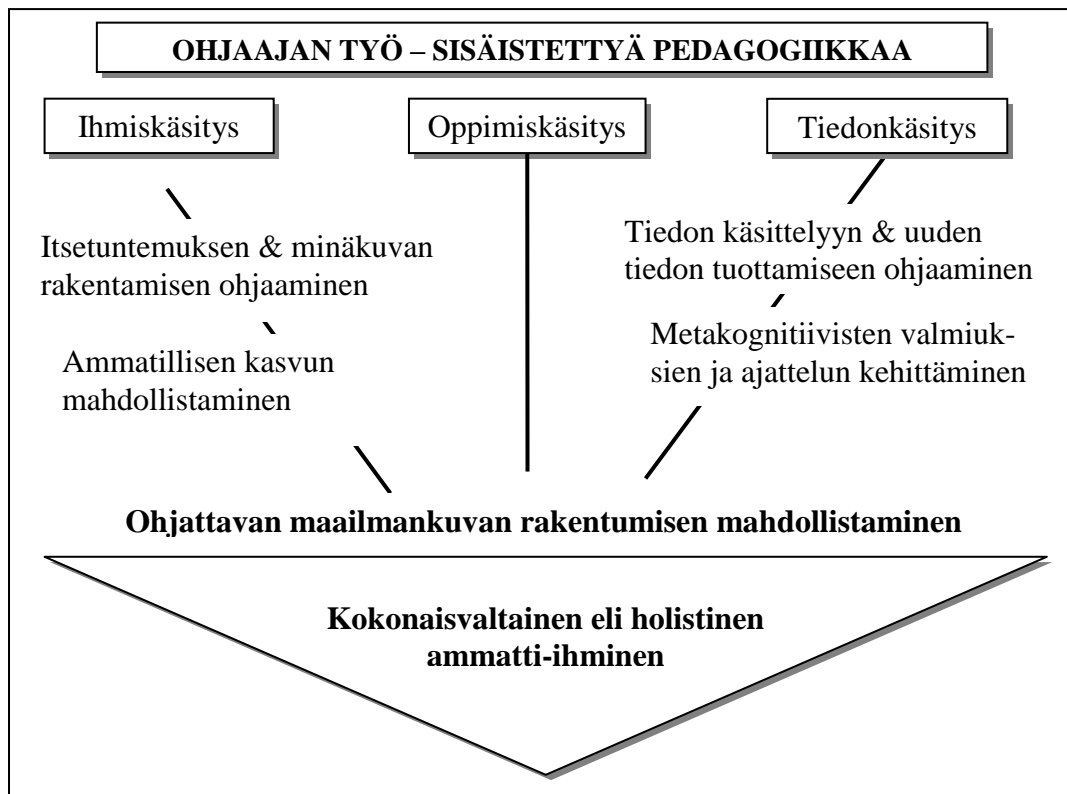
Monissa ammattikorkeakouluissa opintojen ohjauspalvelut perustuvat 1980-luvun keskiasteen koulutuksen uudistukseen, jolloin opintojen ohjaus tuli lakisääteiseksi peruskoulun jälkeisessä koulutuksessa. Ammattikorkeakoulukokeilujen käynnistyessä vuonna 1992 oppilaanohjaajat aloittivat opintojen ohjaustehtävät myös ammattikorkeakouluissa (Moitus, Huttu, Isohanni, Lerkkanen, Mielityinen, Talvi, Uusi-Rauva ja Vuorinen 2001, 17 - 18.) Opintojen ohjauksen jatkuva kehittäminen on todettu tärkeäksi. Opetusministeriön Koulutus ja tutkimus 1999 - 2004 kehittämissuunnitelman mukaan 2000-luvulla korkeakoulujen yhdeksi keskeiseksi tavoitteeksi määriteltiin opintojen ohjauksen kehittäminen. Kehittämissuunnitelmasta käy ilmi myös se, että ammattikorkeakouluopiskelijoiden opintojen ohjaus ja neuvonta on yksi tärkeä keino parantaa opiskeluedellytyksiä.

Aikuisopiskelijan aikaisemmissa opinnoissaan omaksumat menetelmät, sisällöt, toimintatavat, oppimistekniikat yms. voivat poiketa täysin nykyisistä menetelmistä ja toimintatavoista. Tällöin aikuisopiskelijan ohjauksen tarve saattaa lähteä aivan alkutilanteista eli hänen oppimaan oppimisen ohjauksesta sekä itsensä orientoimisesta uusiin toimintatapoihin ja tilanteisiin. Avoimessa ammattikorkeakoulussa ohjaukselliset toimintatavat ja – mallit vaihtelevat ammattikorkeakouluittain sekä ala- ja koulutusohjelmakohtaisesti. Haasteita syntyy etenkin silloin, kun avoimen ammattikorkeakoulun opiskelija integroidaan tutkinto-opiskelijoiden joukkoon tai hän tähtää avoimen ammattikorkeakoulun kautta tutkinto-opiskelijaksi. Avoimen ammattikorkeakoulun opiskelijalle korkeakoulu opiskeluympäristönä ei välttämättä ole tuttua, joten ohjauksen ja neuvonnan tarve saattaa lähteä hyvinkin käytännöllisiin asioihin liittyvistä kysymyksistä esim. lukujärjestyksestä, opiskelutiloista, opiskelutavoista jne. Opiskelijalle ja ohjaajalle ongelmia voi tuottaa myös opintojen suunnittelu ja aikataulutus niin, että

opiskelija voi hyödyntää niitä työhön, opiskeluun ja itsensä kehittämiseen. Nämä tuovat haasteita ohjaukseen varsinkin silloin, jos tähtäimessä on tutkinnon suorittaminen. Opiskelija voi myös kokea vaikeaksi liittymisen jo olemassa olevaan opiskelijaryhmään. Lätti ja Putkurin mukaan avoimen ammattikorkeakoulun opiskelijoita opastaa ja ohjaa monesti opiskelijapalveluhenkilöstö, joiden osaaminen opetukseen ja opiskeluun liittyvissä asioissa ei välttämättä ole riittävää. (Lätti & Putkuri 2008, 37, 42 – 43.)

Aikuisopiskelijan opintojen ohjauksen lähtökohtana tulisi olla opiskelijan vastuu omista opinnoistaan, joita oppilaitoksen tulisi tukea järjestämällä riittävää koulutusta ja ohjausta opiskelijan päämäärien saavuttamiseksi. Myös aikuisopiskelijan itseohjautuvuutta tulisi tukea tarjoamalla itseohjautuvuutta tukevia menetelmiä ja välineitä. Näitä voi olla mm. henkilökohtainen opintosuunnitelma (HOPS) ja muut opintojen seuraamiseen tarkoitettut menettelyt. (Moitus ym. 2001, 24.) Ohjaustilannetta voidaan ajatella myös kahden erilaisen asiantuntijan kohtaamisena. Ohjattavan, joka on oman elämänsä asiantuntija ja ohjaajan, joka on oppimisprosessin asiantuntija. Ohjaajan tehtävänä on huolehtia, että ohjattava löytää opinpolulle oikeat ja hyvät toimintatavat oppimalla itsenäisesti käsittelemään kokemuksiaan, tunnistamalla resurssinsa ja ratkaisemalla ongelmiaan. (Vehviläinen 2001, 13.) Asioiden tarkastelu yhdessä toisen henkilön kanssa voi muodostua parhaimmillaan dialogiksi, jolloin molemmat osallistuvat omista lähtökohdistaan ja käsityksistään tiedon sanallistamiseen. Dialogin etenemistä eivät dialogin osapuolet välttämättä itsekään kokonaan tajua, vaan keskustelu vie mukanaan sattumanvaraisesti uusiin ideoihin ja ajatuksiin. (Heikkinen & Huttunen 2008, 208 - 209.)

Ojasen (2009) mukaan ohjaajan työ on sisäistettyä pedagogiikkaa. Ohjaustyössä tulee sisäistää ja huomioida ihmiskäsitys, oppimiskäsitys ja tiedonkäsitys. Tavoitteena on ohjattavan henkilön maailmankuvan rakentumisen mahdollistaminen eli kokonainen ihminen. Ohjauksessa pyritään itsetuntemuksen ja minäkuvan rakentamisen, tiedon käsittelyn ja uuden tiedon tuottamisen sekä metakongitiivisten valmiuksien ja ajattelun kehittymisen myötä ammatilliseen kasvuun. Ojanen esittää näiden tekijöiden summana, että ohjauksen tavoitteena on kokonaisvaltainen eli holistinen ammatti-ihminen (kuva 4).

KUVA 4. Ohjauksen tavoitteena on kokonaisvaltaisesti kehittynyt ammatti-ihminen (Ojanen 2009, 6)

5.2 Aiemmin hankitun osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen

Opetusministeriön vuosille 2007 – 2009 asettaman avoimen ammattikorkeakoulun kehittämisverkostossa toimineen opintoryhmän keväällä 2009 polkuopinnoista tekemän kyselyn tulosten mukaan, aiemmin hankitun osaamisen tunnustaminen (AHOT) ei yleisen näkemyksen mukaan ole käytössä avoimessa ammattikorkeakoulussa. Kyselyn vastauksissa tosin jotkut ilmoittivat, että heillä AHOT:a käytetään avoimessa ammattikorkeakoulussa joillakin opintojaksoilla esim. ATK (automaattinen tietojenkäsittely). Vastauksista kävi kuitenkin yksimieleisesti ilmi, että varsinaisia hyväksilukuja ei tehdä avoimessa ammattikorkeakoulussa. Polkuopiskelijalle saatetaan HOPS-keskustelujen yhteydessä antaa suosituksia opintojaksovalintoihin, jos opiskelijalla on esim. tutkintoon hyväksyttäviä aikaisempia opintoja. Muutama vastanneista ilmoitti, että osaamisen tunnustamisen prosessi on heidän ammattikorkeakoulussaan vasta suunnitteluvaiheessa. (Ahoranta & Parkkinen 2009, 8 – 9.)

Opetusministeriön ”Aiemmin hankitun osaamisen tunnustaminen korkeakouluissa”-työryhmän mukaan aiemmin hankitun osaamisen tunnustaminen edistää oppimis-

myönteisyyttä. Aiemmin hankitun osaamisen tunnustaminen on tärkeää myös elinikäisen oppimisen kannalta. Opetusministeriön työryhmän mukaan aiemmin hankitun osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen tulee huomioida myös korkeakouluopetuksessa. Tämän myötä henkilö voi saavuttaa opiskelupaikan korkeakouluun ilman koulutuksen tuomaa muodollista hakukelpoisuutta. Opetusministeriön työryhmän mukaan tämä kannustaa kehittämään omaa osaamista ja luo tasa-arvoa uusien mahdollisuuksien kautta henkilöille, jotka eivät muutoin olisi hakukelpoisia. (Aiemmin hankitun osaamisen tunnustaminen korkeakouluissa 2007, 22.)

Osaaminen täytyy osata tunnistaa, jotta sen voi tunnustaa. Osaaminen on opiskelijan näkökulmasta osaamisen ja oppimisvalmiuksien tunnistamista. Koulutusorganisaatiossa täytyy myös osata tunnistaa työpaikkojen nykyiset ja tulevat osaamistarpeet. Samalla koulutusorganisaatio myös tunnistaa oman henkilöstönsä nykyistä ja tulevaa osaamista. Asiat, jotka opiskelija jo osaa, ei pitäisi tarvita enää opiskella. Osaamisen tunnistamisen ja tunnustamisen avulla saadaan rakennettua mielekäs oppimisprosessi niin itse opiskelijan kuin koulutusorganisaation toimijoiden näkökulmista. (Saranpää & TUNNE5-työryhmä 2009, 10.)

Saranpään ym. (2009, 11 - 13) mukaan osaamisen tunnistamisella pystytään nopeuttamaan opintoja ja näin säästämään rahaa, jos keskitytään opiskelemaan sitä mikä on tarpeen eikä jo aiemmin opittua. Osaamisen tunnistaminen tukee ja nopeuttaa opiskelijoiden valmistumista ja mielekkäämpien opintojen myötä vähentää opintojensa keskeyttäneiden määrää. Lisäksi opiskelun mielekkyyttä työn ohella voidaan lisätä sitomalla työ osaksi opintoja eli opiskelija voisi kerryttää myös työstään opintopisteitä. Osaamisen tunnistamista tulisi hyödyntää koko opiskelujen ajan eikä huomioida pelkästään aiemmin hankitun osaamisen tunnistamista. (Saranpää & TUNNE5-työryhmä 2009, 11 - 13.)

Korkeakouluilla on viime kädessä vastuu korkeakoulusta valmistuneiden tutkinto-opiskelijoiden osaamisen laadusta. Tämän vuoksi myös aiemmin hankitun osaamisen tunnistamisen kehittäminen linkittyy korkeakoulujen laadun kehittämiseen ja arviointeihin. Tunnustamisjärjestelmästä tulisi tehdä luotettava ja läpinäkyvä, jotta opiskelijat eivät joudu hyväksiluettujen opintojen osalta eriarvoiseen asemaan. Korkeakouluilla on käytössään yhä monipuolisempia arviointimenetelmiä esim. tentit, tutkielmat, projektit, erilaiset selvitys-, tutkimus- ja kehittämistehtävät, portfoliot, itsearvioinnit jne.

Opetusministeriön mukaan periaatteessa kaikkien korkeakoulujen tavoitteena tulisi olla osaamisen kehittymisen ja oppimisprosessin arviointi. Aiemmin hankitun osaamisen arvioinnissa tulee käyttää samoja kriteereitä ja menetelmiä, joita muutenkin käytetään opintosuorituksia arvioitaessa. (Aiemmin hankitun osaamisen tunnustaminen korkeakouluissa 2007, 27.)

5.3 Oppimisympäristö ja siihen liittyviä elementtejä

Wilsonin (1996) mukaan oppimisympäristö on paikka, jossa opiskelijat voivat työskennellä yhdessä ja tukea toisiaan käyttäessään erilaisia työkaluja ja informaatiore-sursseja heidän ohjatuissa oppimistavoitteissa ja ongelmaratkaisuissa.

A place where learners may work together and support each other as they use a variety of tool and information resources in their guided pursuit of learning goals and problem-solving activities. (Wilson 1996, 5.)

Oppimisympäristö muodostuu Kauppilan (2003) mukaan psyykkisestä, fyysisestä ja sosiaalisesta ympäristöstä. Oppimisympäristö voi vaikuttaa opiskeluun ja oppimiseen kannustavasti tai toisaalta se voi toimia motivaatiota heikentävänä tekijänä. Opiskelua varten tulisikin luoda oppimistilanteeseen soveltuva ja oppimista tukeva ympäristö. Oppimisympäristön tulisi olla opiskelijalle riittävän kiinnostava, motivoiva, häiriötön ja sen tulisi pystyä tarjoamaan opiskelua tukeva tiedonsaanti mahdollisimman helposti. (Kauppila 2003, 19.)

Oppimisympäristöjä tarkastellessa Frilander-Paavilainen ja Nurmi (2007) toteavat, että oppimisympäristöt sisältävät olettamukset oppimisesta, tiedon hankinnasta ja tiedon käyttämisestä. Frilander-Paavilainen ym. mukaan ammattikorkeakoulun oppimisympäristöille luonteenomaista on monipuolisuus ja -ammatillisuus, avoimuus, opiskelijakeskeisyys, kansainvälisyys ja työelämälähtöisyys. Lisäksi ammattikorkeakoulun oppimisympäristöt ovat nykyaikaista teknologiaa hyödyntäviä. Avoimella oppimisympäristöllä Frilander-Paavilaisen ym. mukaan tarkoitetaan sitä, että uudella teknologialla mahdollistetaan opiskelu, joka on täysin ajasta ja paikasta riippumaton. Avoimessa oppimisympäristössä myös vuorovaikutus työelämän kanssa on tiivistä. Opiskelijakeskeinen ympäristö, joka hyödyntää modernia teknologiaa mahdollistaa

tiedon laaja-alaisen hankkimisen sekä yhteistoiminnallisen työskentelyn. (Frilander-Paavilainen & Nurmi 2007, 56.)

Frilander-Paavilaisen ym. (2007) mukaan verkottuminen eri toimijoiden kanssa on tärkeää, jotta ammattikorkeakouluopetuksessa voidaan huomioida myös työelämän kehittäminen. Opetuskulttuuri tulisi Frilander-Paavilaisen ym. mielestä muuttua tiedonjakamiskulttuurista yhteistoiminnalliseksi eli kollaboratiiviseksi asiantuntijuutta tarjoavaksi yhteistyökulttuuriksi, jonka mahdollistajana ovat monipuoliset avoimet oppimisympäristöt. (Frilander-Paavilainen & Nurmi 2007, 57.)

Myös Salakari (2009) toteaa, että aikuiskoulutusjärjestelmän kehittämiseksi tulisi entistä enemmän pystyä hyödyntämään uuden oppimisen ja uuden oppimisteknologian tarjoamia mahdollisuuksia. Aikuiskoulutuksen organisointia tulisi nykyistä voimakkaammin ohjata opiskelijoiden tarpeista lähteväksi. Käytännössä tämä tarkoittaa koulutuksen saatavuuden helppoutta, opintojen toteuttamisen joustavuutta ja entisestään suurempaa aika- ja paikkariippumattomuutta opiskelijan näkökulmasta. (Salakari 2009, 149.)

5.3.1 Oppimispaikka

Yksi oppimisympäristön tärkeä elementti on fyysinen tai virtuaalinen paikka, jossa opetus toteutetaan ja jossa opiskelijat voivat työskennellä yhdessä. Fyysisen oppimisympäristön ei välttämättä tarvitse olla perinteinen luokkatila, vaan opetuspaikkana voi olla esim. kirjastot, yritykset, yhteisöt tai vaikkapa luonto. Virtuaalinen oppimisympäristö käsitetään tietoverkkojen välityksellä tapahtuvaksi etäoppimiseksi. Täysin tietoverkossa tapahtuva oppiminen saattaa aiheuttaa aikuisen oppimiselle haasteita varsinkin silloin, jos omaksuttavana on laajoja tietokokonaisuuksia, joita olisi opittava soveltamaan ongelmien ratkaisuun. (Hakkarainen 2001, 27). Rajoittavana tekijänä varsinkin vanhemman ikäpolven virtuaaliselle oppimiselle voi myös olla heidän tietotekniset taidot tai kokemattomuus virtuaalisista yhteisöistä.

Hakkaraisen (2001) mukaan virtuaalinen etäopiskelu ei ole kovin hyvä verkkooppimisen muoto johtuen mm. verkko-opiskeluun osallistumisesta. Opiskelijan on helpompaa aika-ajoin vetäytyä pois virtuaalisesta yhteisöstä ja näin rikkoa omia sitoumuksiaan. Tavanomaisessa fyysisessä oppimisympäristössä, jossa kohtaaminen

tapahtuu kasvokkain opiskelijat pitävät yleensä paremmin kiinni sitoumuksistaan. Täysin virtuaalista opiskelua parempi vaihtoehto vaikuttaisi olevan ratkaisu, jossa yhdistetään tavanomaista ja verkossa tapahtuvaa oppimista ja opetusta. Toisaalta verkostopohjaiset oppimispaikat toimivat ns. yhteisöllisinä muistikirjoina, johon koko yhteisö voi kehittää, tuoda ja luoda tietoa ja ajatuksiaan, olla keskenään vuorovaikutuksessa ja hyödyntää yhteisesti tuotettua tietoa. Perinteisessä fyysisessä oppimispaikassa jokainen tekee omia muistiinpanoja, joten tiedon jakaminen jää tällöin vähäiseksi. (Hakkarainen 2001, 28 – 29.)

Parhaiten työtä opitaan harjoitteluympäristöissä, jotka ovat aitoja tai mahdollisimman aidonkaltaisia. Harjoitteluympäristöissä työskentely tapahtuu pitkälti samoin tavoin, kuin aidossa tilanteessa. Oppimisen siirtovaikutus eli transfer kuvaa sitä, kuinka hyvin teoriassa opittua taitoa osataan käsitellä eri olosuhteissa kuin missä taito on opittu. Asioiden osaamisella esim. tenttitilanteessa ei juuri ole suurta merkitystä, jos opittujen asioiden siirrettävyys oppilaitoksen ulkopuolelle on vähäistä. Salakarín (2009) mielestä taitoja ei voida luotettavasti mitata vain pelkällä kirjallisella kokeella, vaan taitojen mittaamiseen tarvitaan aitoa työtilannetta mahdollisimman hyvin vastaava koe. (Salakari 2009, 31,178.)

5.3.2 Opittava sisältö, oppi- ja opetusmateriaalit

Aiemmin opetussuunnitelmaan liittyvää oppiainetietoa saatiin lähinnä opettajalta, kun taas nykyään erilaisia tiedonlähteitä on paljon tarjolla. Lisääntynyt tiedon saatavuus asettaa haasteita oppijan kyvyille käsitellä tietoa, mutta tuo samalla myös opettajalle haasteita ohjata opiskelijaa oikeanlaiseen tiedonhankintaan ja sen käsittelyyn. Tiedon saamisen helppous ei kuitenkaan tee taitojen oppimisesta sen helpompaa kuin aiemmin. Taitojen oppimiseen tarvitaan aikaa, käytännön harjoitusta ja tekemällä oppimista, joita oikeanlaiset oppimisympäristöt tukevat. (Salakari 2009, 32 – 33.) Työelämä- lähtöisyyden merkitys korostuu varsinkin silloin, kun opiskellaan ammattiin. Elokuusta 2001 lähtien työssä oppimista on sisällytetty jokaiseen ammatilliseen perustutkintoon. Osa tutkintoon kuuluvista asioista on näin ollen siirretty opittavaksi työpaikoilla. Työpaikat ovatkin nykyään oppijan toinen oppimisympäristö koulun ohella. (Collin 2007, 131.)

Opiskelijan itseohjautuvuus ja oppimisstrategiat nousevat opittavan sisällön suorittamisessa tärkeään asemaan. Opiskelijan itseohjautuvuuden tukemista kehittävät siihen soveltuvat erilaiset opetusmenetelmät, joita ovat esim. opettajan ohjaus, oppimistehtävät, projektityö, työryhmä ja tiimityö. Opiskelunsa tueksi opiskelijan on hyvä kehittää strategioita, jotka auttavat ja edistävät häntä uusien asioiden oppimisessa. Oppimisen strategioista holistinen strategia on oppimista koskevien tutkimusten mukaan usein suositelluin. Käytännössä holistinen strategia merkitse kokonaisuuksista yksityiskohtiin etenevää oppimista. (Kauppila 2003, 83 - 84.) Opetusmenetelmissä myös mallintaminen on oppimisen kannalta tärkeää. Opettajan konkreettisen esimerkin avulla opiskelijan on helpompi ymmärtää ja soveltaa opetettua asiaa esim. annettuun oppimistehtävään.

Kauppila (2003) tuo kiinnostavan näkemyksen nykypäivän oppimistapoihin. Asioiden muistaminen ei ole enää niin oleellista, koska nykypäivän teknologia mahdollistaa taskukokoiset lisämuistit. Tietotekniikka on tullut ajattelun apuvälineiksi nykypäivän moderneissa oppimisympäristöissä. Kauppilan mukaan monilla eri aloilla tiedon päättäminen on tarpeetonta ja vanhanaikaista. Esimerkiksi yliopistoissa on käytetty ns. open book -tenttejä, joissa tenttialueen kirjat ovat vapaasti käytettävissä tenttitilaisuudessa. Näissä tenteissä ei testata muistia vaan opiskelijan taitoa hakea tietoa, taitavuutta lähteiden käyttöön sekä asioiden omaksumista ja ilmaisua loogisesti. Multimedia-aidot ovat myös tulleet oppimiseen mukaan. Multimedian avulla opiskelijat voivat luovasti suunnitella ja toteuttaa tietokoneen avulla kuvaa, ääntä ja tekstiä. (Kauppila 2003, 34 – 35.)

5.3.3 Sosiaalisuus ja dialogi

Sosiaalisuus ja dialogi ovat oppimisympäristöön liittyviä piirteitä. Salakarin (2009) mukaan oppimisen sosiaalisuudella on alusta alkaen ollut suuri merkitys ihmisen oppimisessa. Muilta oppiminen ja usein muiden kanssa tehty yhteistyö tukevat parhaiten oppimista. Keskustelemalla muiden kanssa ongelmat ratkeavat yleensä parhaiten (Salakari 2009, 18). Kauppilan (2003) mukaan ryhmätyöskentelytaitojen kehittäminen oppimisessa on tärkeää, koska ne tuovat mm. seuraavia kaikkia osapuolia hyödyttäviä ryhmäetuja:

- *sosiaaliset taidot lisääntyvät*
- *ennakkoluulot vähenevät ja suvaitsevaisuus lisääntyy*
- *sopeutuminen on helpompaa*
- *yhteistoimintakyky kehittyy*
- *vuorovaikutus ja kommunikaatio kehittyvät*
- *tuottavuus kasvaa ja*
- *toiminnan tavoitteet selkiytyvät*

Kauppilan (2003) mukaan sosiaalinen älykkyys lopulta ratkaisee sen, voiko ihminen soveltaa oppimiaan tietoja ja taitoja käytäntöön. Tulevaisuuden haasteisiin kuuluukin sosiaalisten taitojen kehittäminen. Työelämän vaativissa sosiaalisissa tilanteissa tarvittavat viestintätaidot ovat niitä, jotka auttavat parhaiten edellä mainituista tilanteista selviytymiseen. (Kauppila 2003, 27 – 28, 31, 35.)

Dialogi on vähintään kahden keskustelijan välistä aktiivista, vastavuoroista, kunnioitettavaa, avointa ja vilpittömää kommunikointia. Dialogissa keskustellaan ilman etukäteisolehtamuksia ja asetetaan omat ajatukset alttiiksi kysymyksille. Dialogi perustuu vilpittömään haluun ymmärtää itseään ja omaa toimintaa, mutta myös haluun ymmärtää muiden näkemyksiä ja oppia heiltä. Dialogissa jokaisella on vuoro kertoa ja vuoro ottaa vastaan. Dialogi etenee ilman valtopyrkimyksiä, jokaisen keskustelijan omasta ajatuksenkulusta, toimintatavoista ja tunteista. Dialogi ei ole keskustelijoiden vuorollaan esittämien monologiensa sarja, jossa puheenvuorossa oleva henkilö tai hänen kertomansa ei ole niin tärkeää. Monologissa keskustelu on valmiiden ajatusten kertymä, joka kantaa keskustelua usein vain harvojen puheenvuorojen verran. (Aarnio & Enqvist 2002, 26 – 28.)

6 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

Tässä luvussa kerromme tutkimuksen toteutuksesta, opinnäytetyömme tavoitteesta ja tutkimustehtävästä. Paneudumme seikkoihin, jotka vaikuttivat aineiston keräämiseen ja kohderyhmän valintoihin sekä tässä työssä käytettyihin tutkimusmenetelmiin.

Heikkilä (2008) määrittelee kirjassaan tutkimusprosessia. Hänen mukaan opinnäytetyön lähtökohta on tutkimusongelma, johon tutkimus perustuu ja johon tutkimuksella

etsitään ratkaisua. Sekä tutkimuksen tavoite että tutkimusongelma ratkaisevat sen mitä tutkimusmenetelmää käytetään. Tutkimusongelma on usein kysymykseksi muotoiltu selvitetävä asia, johon tutkimuksen avulla pyritään löytämään ratkaisu. Mikään menetelmällinen ratkaisu ei voi olla ainut oikea tutkimusongelman selvittämiseksi. Käyttökelpoisia vaihtoehtoja on useita ja käytettävän vaihtoehdon valinta saattaa olla vaikea. Tutkimusote voi olla kvantitatiivinen tai kvalitatiivinen. Tutkimusongelmasta ja tutkimuksen tarkoituksesta riippuu, kumpi tutkimustapa on parempi. Joissakin tutkimuksissa näillä molemmilla tutkimusotteella voidaan täydentää toinen toistaan onnistuneesti. (Heikkilä 2008, 13 - 14.)

6.1 Opinnäytetyön tavoite ja tutkimustehtävä

Opinnäytetyömme toimeksiantajana oli Mikkelin ammattikorkeakoulun (MAMK) avoin ammattikorkeakoulu. Tarkastelimme polkuopiskelua Mikkelin ammattikorkeakoulussa, jossa polkuopinnot ovat yksi selkeä kokonaisuus avoimen AMK:n koulutustarjonnassa. Opinnäytetyön aihealueeksi sovimme toimeksiantajan kanssa MAMK:n avoimen ammattikorkeakoulun polkuopintojen nykytilan selvittämisen. Opinnäytetyön tarkoituksena oli tuoda esille polkuopintojen jo hyväksi havaitut toimintatavat ja mahdollisesti löytää vielä lisäksi kehittämistä vaativat kohteet ja toiminnot.

Saamamme toimeksiannon perusteella määrittelimme opinnäytetyössämme selvitettäväksi kysymyksiksi:

1. Mikä on Mikkelin ammattikorkeakoulun avoimen AMK:n polkuopintojen nykytilaa?
2. Tuoda esille mitkä ovat polkuopintojen jo hyväksi havaitut toimintatavat polkuopintojen prosessissa?
3. Selvittää mahdollisesti mitkä ovat vielä kehittämistä vaativat kohteet ja toiminnot polkuopiskelijoiden, opettajien ja opiskelijapalveluiden näkökulmasta?

Opinnäytetyö ”projektimme” alkuvaiheessa tapasimme MAMK:n avoimen ammattikorkeakoulun suunnittelijaa muutaman kerran. Näissä palavereissa täsmentyi näkemys siitä, mitä toimeksiantaja halusi työmme avulla selvittää. Sovimme yhdessä hänen kanssaan teema-alueet, joista selvitämme tutkimustehtävämme avulla hyvät toimintatavat. Polkuopiskelijoiden kokemukset nousivat ensisijaiseksi kiinnostuksen kohteek-

si. Saadaksemme mahdollisimman hyvän käsityksen nykyisistä toimintatavoista ja löytääksemme kenties hyviä parannusehdotuksia, halusimme selvittää myös mielipiteet polkuopiskelusta opettajilta ja opiskelijapalveluiden henkilöstöltä.

6.2 Tutkimuksen kohderyhmät

Heikkilä (2008) mainitsee, että tutkimuksen perusjoukko on tutkittava kohdejoukko, josta tietoa halutaan. Se tulee määritellä tarkasti ennen kuin siitä pystytään valitsemaan mahdollisimman edustava otos eli perusjoukon osajoukko. Otos ei voi koskaan kuvata täysin perusjoukkoa. Otoksesta saatavat tulokset ovat voimassa koko perusjoukossa ainoastaan tietyllä todennäköisyydellä. Vaikka perusjoukko voitaisiinkin määrittelemään yksiselitteisesti, voi kaikkien yksilöiden tavoitettavuus olla käytännössä hankalaa. Otoksoon valinnassa on tehtävä useasti kompromissi aikataulun, tulosten tarkkuuden ja kustannusten kesken. Tavoitteena kuitenkin on, että otoksesta saataisiin samat tutkimustulokset kuin perusjoukosta. (Heikkilä 2008, 33 - 46.) Vehkalahti (2008) teroittaa kirjoituksessaan, että perusjoukko ja otos ovat otannan tärkeimmät käsitteet. Perusjoukon muodostavat ne, joista ollaan tutkimuksessa kiinnostuneita ja otoksen muodostavat tutkimukseen valituksi tulleet. Otannan idea on se, että kooltaan perusjoukkoa pienemmän otoksen perusteella saadut tulokset voidaan yleistää koskemaan perusjoukkoa. (Vehkalahti 2008, 43.)

Tämän tutkimuksen perusjoukon muodostivat kaikki Mikkelin ammattikorkeakoulun emoryhmiin integroidut polkuopiskelijat, heitä opettaneet ja ohjanneet opettajat sekä heitä palvelleet opiskelijapalveluiden henkilöstö. Opiskelijat ovat ne, joille polkuopinnot on suunniteltu. Opettajat on se opetushenkilöstö, joka on opettanut tai ohjannut polkuopiskelijoita. Opiskelijapalveluiden henkilöstö huolehtii opiskelijoiden opintoasioiden hoidosta. Tämän lisäksi opiskelijapalveluiden henkilöstö auttaa ja neuvoo opiskeluun liittyvissä asioissa sekä ohjaavat opiskelijaa tarvittaessa kääntymään oikean asiantuntijan puoleen. Opiskelijapalvelun edustajat ovat paljon työnsä puolesta tekemisissä opiskelijoiden kanssa. He kuulevat siten paljon opiskelijoiden kokemuksia opiskelusta ja opintojen järjestelyistä.

Tätä opinnäytetyötämme varten kokosimme arviointitietoa kolmelta kohderyhmältä; opiskelijoilta, opettajilta ja opiskelijapalveluiden henkilöstöltä. Kokosimme aineistoa sellaisilta Mikkelin ammattikorkeakoulun polkuopiskelijoilta (otos), jotka tätä tutki-

musta tehtäessä olivat parhaillaan opintojaan suorittamassa. Rajasimme siis tästä opinnäytetyön aineiston keruusta pois sellaiset polkuopiskelijat, jotka olivat jättäneet opiskelunsa kesken, koska aineiston keruusta olisi tullut liian laaja käytettävissä olevaan selvitysaikaan nähden. Katsoimme, että opiskelunsa keskeyttäneille polkuopiskelijoille voisi tulevaisuudessa tehdä oman selvityksen. Keskityimme siis selvittämään parhaillaan opiskelevien polkuopiskelijoiden mielipiteitä. Tältä kohderyhmältä kerätty tutkimusaineisto oli opinnäytetyömme ensisijainen aineisto, koska toimeksiantaja oli priorisoinut tärkeimmäksi opiskelijoilta saadun tiedon.

Tuomi ja Sarajärvi (2009) toteavat, että laadullisessa tutkimuksessa ei pyritä tilastollisiin yleistyksiin vaan pyritään esimerkiksi ymmärtämään tiettyä toimintaa. Tämän vuoksi laadullisessa tutkimuksessa on tärkeää, että henkilöt joilta tietoa kerätään, tietävät tutkittavasta asiasta mahdollisimman paljon tai vastaajilla on kokemusta asiasta. Tämän vuoksi tiedonantajien valinnan ei pidä olla satunnaista vaan tarkoitukseen sopivaa ja harkittua. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 85 – 86.) Opiskelijoilta kerätyn aineiston lisäksi kokosimme aineiston Mikkelin ammattikorkeakoulun opetushenkilöstöltä. Tässä rajasimme otokseksi kaikki tutor-opettajat, koulutusvastaavat ja opiskelijavastaavat, muut opetushenkilöön kuuluvat rajattiin pois. Katsoimme, että tällä rajaamalla kohderyhmällä on kaikilla kokemusta polkuopiskelijoista, joten saisimme heiltä parhaiten mielipiteitä polkuopintoihin liittyvistä asioista. Opetushenkilöstö edusti polkuopintojen toteuttajan näkökulmaa. Kolmas aineisto koostui Mikkelin ammattikorkeakoulun opiskelijapalveluiden henkilöstöltä. Aineisto kerättiin siltä opiskelijapalveluiden henkilöstöltä, jotka aineiston keruu-aikaan olivat opiskelijapalveluissa. He edustivat tukihenkilöstön näkökulmaa, koska he työskentelevät päivittäin opiskelijoiden opintoasioiden parissa.

6.3 Tutkimusmenetelmät

Vehkalahti (2008) toteaa kirjassaan, että tutkimusaineiston keruuta varten tarvitaan tietoa siitä mitä asioita määrällisessä tutkimuksessa halutaan mitata. Lisäksi kaikissa tutkimuksissa perusjoukko ja otos ovat tärkeitä, toisin sanoen kysytään asioita oikealta ja riittävän suurelta kohderyhmältä. Määrällisen tutkimuksen kyselyaineisto koostuu pääsääntöisesti numeroista kootusta tiedoista. Määrällisessä tutkimuksessa voi olla myös sanallisesti annettavia täydentäviä vastauksia kysymyksiin, joiden esittäminen numeerisesti ei olisi jär-

kevää tai tutkimuksessa voidaan lisäksi kysyä sanallisesti annettavia täydentäviä tietoja. (Vehkalahti 2008, 13 - 17.)

Alasuutari (2007) vertailee eri tutkimusmenetelmien hyviä ja huonoja puolia. Eri puolia koskevan standardinäkemyksen mukaan kvantitatiivisten eli määrällisten menetelmien avulla saadaan pinnallista, mutta luotettavaa tietoa. Kvalitatiivisten eli laadullisten menetelmien avulla saadaan toisaalta syvällistä, mutta huonosti yleistettävää tietoa. Alasuutari toteaaakin, että parhaaseen tulokseen päästään soveltamalla molempia menetelmiä hyödyntämällä niiden parhaita puolia. Niinpä hänen mukaansa kvalitatiivisia menetelmiä pidetään hyödyllisinä esitutkimuksen teossa. Koskinen, Alasuutari ja Peltonen (2005) ottavat puolestaan kirjassaan esille sen, että kvalitatiivinen tutkimus määritellään kvantitatiivisen tutkimuksen vastakohtaksi. Tämä määritelmä osoittaa sen, että laadullisessa tutkimuksessa ei pyritä saamaan aineistoa mitattavaan numeeriseen muotoon. Laadullista ja tilastollista tutkimusta yhdistävät kuitenkin moni asia esim. tulosten perustelevuus ja havaintojen toistettavuus. Vehkalahti (2008) puolestaan mainitsee, että yleisen käsityksen mukaan määrällisellä tutkimusotteella haetaan yleiskäsityksiä ja laadullisilla menetelmillä syvennytään yksityiskohtiin. Vehkalahtien mielestä sanallista aineistoa on antoisampaa analysoida laadullisin menetelmin, mutta laadullisen tutkimuksen tuloksia voidaan myös tiivistää esittää määrällisillä menetelmillä. Samassa tutkimuksessa näin ollen saatetaan hyödyntää molempia menetelmiä. Olennaista Vehkalahtien mukaan on se, että osataan valita tarkoituksenmukaisen lähestymistavan asian tutkimiseen. (Ks. Alasuutari 2007, 231; Koskinen, Alasuutari & Peltonen 2005, 30; Vehkalahti 2008, 13.)

Opinnäytetyössämme hyödynnettiin sekä määrällistä eli kvantitatiivista että laadullista eli kvalitatiivista tutkimusmenetelmää. Halusimme päästä parhaaseen mahdolliseen lopputulokseen ja päätimme tämän vuoksi hyödyntää molempien tutkimustapojen hyviä puolia ja saada kerättävästä aineistosta mahdollisimman paljon hyödyllistä tietoa tutkimustehtävämme ratkaisuun.

6.4 Kyselylomakkeen laadinta

Päätimme kerätä tutkimusaineiston kyselyiden avulla. Katsoimme, että se on taloudellinen ja nopea tapa saada mahdollisimman monelta henkilöltä kerättyä aineistoa. Kyselylomakkeen laadinta on hyvin keskeisessä roolissa kyselytutkimuksen onnistumi-

sen kannalta. Laadimme kyselyille seuraavat teema-alueet: polkuopintojen aloittamisen taustat, polkuopiskelija opintopolullaan, opiskelun vaikutukset muuhun elämään ja polkuopintojen nykytila. Pidimme tarkasti mielessä kysymyksiä laadittaessa tutkimustehtävämme ja määrittelemämme teema-alueet. Mietimme tarkasti mitä haluamme selvittää tällä tutkimustehtävällä ja että emme keräisi sellaista aineistoa millä ei olisi tehtävämme kannalta merkitystä. Nämä määrittelemämme teema-alueet olivat myös tämän opinnäytetyömme teoriaosan pohjana ja näistä aiheista etsimme teoriaosaamme kirjallisuutta ja aikaisempia tutkimuksia.

Laatimamme polkuopiskelijoiden kyselylomakkeen kysymykset olivat (liite 2) pääsääntöisesti kvantitatiivisia eli järjestysasteikollisia vaihtoehtokysymyksiä. Kysymysten lukumäärä oli tietoisesti laadittu kohtalaisen laajaksi mahdollisimman kattavan aineiston saamiseksi. Emme halunneet kysymysten lukumäärän vuoksi laatia opiskelijoille avoimia kysymyksiä, joten tähän tarkoitukseen määrällisen aineiston keruu sopi hyvin. Mielestämme kyselyn käyttö teki vastaamisesta helppoa, nopeaa ja vaivatonta. Näin pyrimme saamaan vastausprosenttia mahdollisimman korkeaksi. Opiskelijoiden kyselyssä annoimme kuitenkin myös kysymyskohtaisesti mahdollisuuden avoimiin vastauksiin. Tältä osin opiskelijoiden kyselyn tulosten analysointiin käytettiin kvalitatiivista eli laadullista menetelmää. Halusimme luoda aineiston kysymyksillä vastaajalle mahdollisuuden kertoa jotain sellaista, mitä me emme kenties huomanneet itse kysyä. Kyselyn avulla koottiin perustietoja (kysymykset 1-8) siitä, millainen henkilö on tyypillisesti hakeutunut polkuopiskelijaksi. Lisäksi kokosimme tietoa opiskelijoiden opintojen alkutaipaleista (kysymykset 9-18), opiskelusta ja opintojen ohjauksesta (kysymykset 19-24) sekä vapaa-ajan ja opiskelun yhteen sovittamisesta (kysymykset 25 ja 26). Näiden lisäksi halusimme selvittää polkuopintojen nykytilaa kysymyksien 27-29 avulla. Nämä kyselyiden asiat olimme määritelleet kyselymme teema-alueiksi ja polkuopiskelun prosessin kehittämisen lähtökohdiksi.

Opetus- ja opiskelijapalveluiden henkilöstölle laadimme avoimet kysymykset samoilla teema-alueilla kuin opiskelijoille laaditut kysymykset. Opetushenkilöstölle laaditun kyselylomakkeen kysymykset koskettivat opintojen alkutaipaleita (kysymys 4), opiskelusta ja opintojen ohjauksesta (kysymykset 5 - 14). Lisäksi selvitimme polkuopintojen nykytilaa kysymyksien 15 ja 16 avulla. Opetushenkilöille laadittu avoimia kysymyksiä sisältävä lomake testattiin ennen lähettämistä kahdella opettajalla, jotka olivat keskenään eri koulutusohjelmien edustajia. Lomakkeen testauksella halusimme varmistaa,

että kysymykset ymmärretään oikein ja että kysymykset on laadittu johdonmukaisesti. Testaukseen osallistuvat kaksi henkilöä vastasivat kysymyksiin ja antoivat meille kommentteja kysymysten laadinnasta ja kysymysten ymmärrettävyydestä. He kommentoivat myös sitä, miten he kokivat tilanteen vastata laatimiimme kysymyksiin. Tämän kysymyslomakkeen testauksen jälkeen teimme muutamia tarkennuksia laadittuihin kysymyksiin, ja vasta tämän jälkeen lähetimme lomakkeen (liite 4) opetushenkilöstöstä kuuluvalle kohderyhmällemme. Opiskelijapalveluiden henkilöstölle laaditun kyselylomakkeen kysymykset koskettivat opintojen alkutaipaletta (kysymys 2), opiskelusta ja opintojen ohjauksesta (kysymykset 3 - 7). Lisäksi selvitimme polkuopintojen nykytilaa kysymyksien 8 - 9 avulla. Opiskelijapalveluiden henkilöstön kyselylomake oli sisällöllisesti lähellä opetushenkilölle suunnattua kyselylomaketta, joten emme testanneet sitä enää erikseen kenelläkään ulkopuolisella, vaan lähetimme sen (liite 6) kohderyhmälle samanaikaisesti opetushenkilöstön kyselyn kanssa.

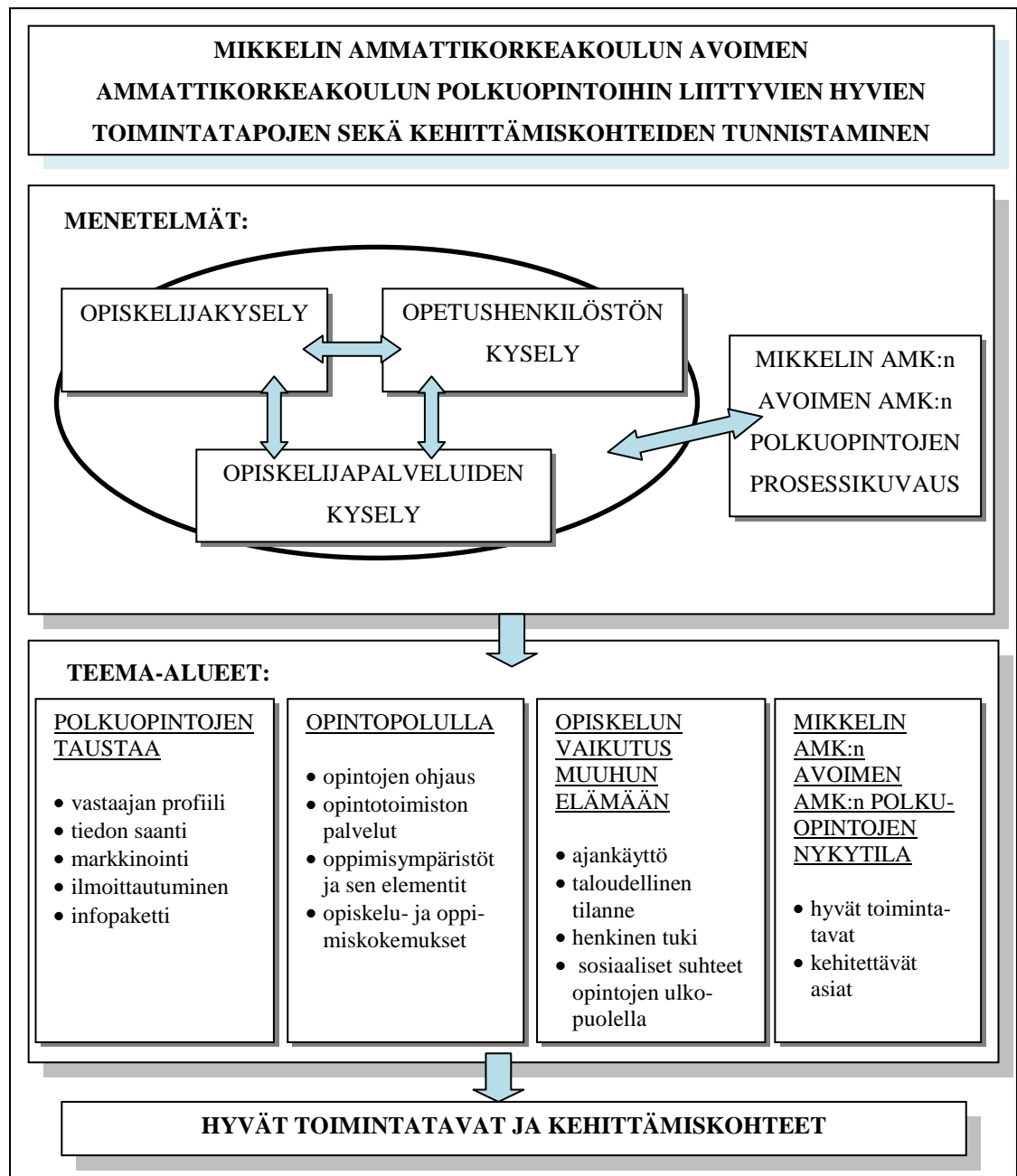
Kyselyihin sisältyi sähköpostiin kirjoitetut saatekirjeet (liitteet 1, 3, 5) Laadimme saatekirjeen mahdollisimman motivoivaksi, että lukija vastaisi kyselyymme. Halusimme mainita saatekirjeessä, että jokaisen vastaus on tutkimuksen onnistumiselle ja polkuopintojen kehittämisen kannalta erittäin tärkeää. Saatekirjeessä kerroimme tutkimuksen toteuttajat, tutkimuksen tavoitteen ja aiheen. Kerroimme myös tutkimuksen tulosten käyttötarkoituksen ja miten vastaajat oli valittu näihin kyselyihimme. Merkitsimme saatekirjeeseen vastausajan näkyviin ja teroitimme tietojen ehdottoman luotettavasta käsittelystä. Saatekirjeessä oli lopuksi linkki itse kyselylomakkeeseen.

6.5 Aineiston kerääminen

Tutkimusaineiston hankimme tekemällä kolmelle eri kohderyhmälle omat kyselyt Webropol-ohjelman avulla. Tämä ohjelma on Internetin välityksellä toimiva kysely- ja tiedonkeruuohjelmisto, jonka avulla pystyimme luomaan kyselyt ja jakamaan ne sähköpostin välityksellä kohderyhmille. Internetin välityksellä toteutettu kysely on nopea ja edullinen keino tavoittaa suurikin joukko ihmisiä. Lisäksi Webropolin avulla pystyimme analysoimaan saamiamme polkuopiskelijoille suunnatun kyselyn tuloksia.

Seuraavassa kuvassa (kuva 5) on havainnollistettu käyttämämme menetelmät selvittääksemme opinnäytetyömme varten polkuopiskelun hyvät toimintatavat ja kyselyiden perusteella löytyvät kehittämiskohteet.

KUVA 5. Tutkimustehtävän kulku

Laadimme Webropoliin kyselylomakkeen polkuopiskelijoille ja testasimme itse huolellisesti lomakkeen toimivuuden. Webropol-ohjelmalla pystyimme tekemään kysymyslomakkeeseen ns. hyppykysymyksiä. Tällä tekniikalla saimme luotua lomakkeen vastaajaystävälliseksi. Tällä tarkoitamme sitä, että mikäli vastaajan mielestä jokin asia ei ole polkuopinnoissa toteutettu hyvin, seuraava kysymys oli sanallinen kohta johon vastaaja pystyi antamaan omia kommenttejaan. Toisaalta jos vastaaja oli tyytyväinen ja antoi palautteeksi hyvän arvion, hyppäsi ohjelma sanallisen kysymyksen yli ja vastaajalle tuli seuraava arvioitava asia kysymykseksi.

Opetus- ja opiskelijapalveluhenkilöstölle laadimme kyselylomakkeet joissa oli avoimia kysymyksiä. Näin kokosimme kvalitatiivista aineiston. Avoimet kysymykset vaativat vastaajalta enemmän aikaa, mutta vastauksista on todennäköisesti enemmän hyötyä, kun lähdetään miettimään nykyisiä hyviä toimintatapoja ja kehittämään niitä kenties vieläkin paremmiksi. Luotimme, että vastaajien motivaatio oli korkea vastata kyselyyn, jossa kehitetään myös heidän työtänsä. Heikkilä (2008) toteaa, että tutkittavan asian syvempään ymmärtämiseen pyritään käyttämällä kvalitatiivista tutkimusta. Se soveltuu hyvin toiminnan kehittämiseen ja eri vaihtoehtojen etsintään. Tämän tutkimusmenetelmän käyttöä puoltaa myös se, että kaikkia asioita ei ehkä kannata tai niitä voi olla hyvinkin vaikeaa selvittää määrällisin mittauskeinoin. (Heikkilä 2008, 15 - 18.) Opetushenkilöstön kyselyssä laadulliseen menetelmään päädyimme myös sen vuoksi, että meillä ei ole riittävä näkemystä opettajan työstä. Näin ollen oletimme, että kvalitatiivisella menetelmällä saamme tietoa myös asioista joihin emme itse olisi osanneet kiinnittää huomiota.

Toteutimme polkuopiskelijoiden kyselyn toukokuussa 2010, koska oletimme, että he ovat vielä tuolloin opiskelun touhussa ja lukevat säännöllisesti sähköpostiaan. Toukokuussa testasimme opetushenkilöstön kyselyä kahdella opettajalla. Kesän aikana emme halunneet lähettää kyselyitä kohderyhmille, koska kesälomat olisivat oletettavasti heikentäneet vastausprosentteja. Kesän ajan viimeistelimme opinnäytetyömme teoriaa loppuun ja valmistelimme opetushenkilöstön kyselyä julkaisukuntoon. Elokuussa 2010 päätimme laatia kyselyn myös opiskelijapalvelun henkilöstölle, että saisimme myös tukipalveluiden mielipiteistä koottua aineistoa. Syyskuussa 2010 lähetimme kyselyt sekä opetushenkilöstölle että opiskelijapalvelun henkilöstölle. Vastausaikaa annoimme kullekin kyselylle vajaat kaksi viikkoa. Vastausajan puolivälissä lähetimme kunkin kyselyn uudelleen kohderyhmälle ns. muistutuskyselynä.

6.6 Aineiston analysointi

Polkuopiskelijoiden kyselyaineiston raportoinnissa hyödynsimme Webropol-ohjelmaa, jonka avulla pystyi tuottamaan erilaisia peruseräraportteja. Kyseiset peruseräraportit antoivat meille jo osittain suuntaa saaduista vastauksista, koska osa tuloksista oli esitetty raporteissa graafisina esityksinä tai taulukoin. Taulukoista saimme suoraan vastaajamäärät sekä keskiarvot kuhunkin kysymykseen. Keskiarvoja emme pol-

kuopiskelijoiden aineistojen analysoinnissa käyttäneet. Osa polkuopiskelijoiden kyselyaineistosta oli myös laadullista. Opetushenkilöstön ja opiskelijapalveluiden henkilöstön kyselyaineistojen yhteenvedot tulostimme myös perusraportteina Webropol-ohjelmasta. Näiden kohderyhmien kyselyaineistot olivat pääsääntöisesti laadullisia, eli kyselyaineistosta emme saaneet juuri valmiita graafisia esityksiä tai taulukoita.

Kvalitatiivisen eli laadullisen aineiston analyysin tarkoitus on luoda aineistoon selkeyttä ja siten tuottaa uutta tietoa tutkittavasta asiasta. Analyysillä pyritään aineisto tiivistämään kadottamatta silti aineiston sisältämää informaatiota. Laadulliseen tutkimuksen ongelmallisoin vaihe on tulkintojen tekeminen. Kvalitatiivisten aineistojen analyysitapoja on olemassa melkoisesti. Aineistosta voi nousta esiin tutkimusongelmaa valaisevia teemoja. Näin on mahdollista vertailla tiettyjen teemojen esiintymistä aineistossa. Aineistosta voidaan poimia sen sisältämät keskeiset aiheet. Tekstimassasta on ensin pyrittävä löytämään ja sen jälkeen eroteltava tutkimusongelman kannalta olennaiset aiheet. (Eskola & Suoranta 1996, 104 - 136.)

Tuomi ja Sarajärvi (2009) määrittelevät teoksessaan laadullisen aineiston analysointia. Teemoittelu saattaa olla luokittelun kaltaista, mutta teemoittelussa painottuu mitä kustakin teemasta on sanottu. Kyse on aineiston pilkkomisesta ja sen ryhmittelystä aihepiirien mukaisesti. Näin mahdollistuu vertailu tiettyjen teemojen esiintymisestä aineistossa. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 91 - 94.)

Kyselyistä saadut aineistot analysoimme opinnäytetyössämme käytettyjen teema-alueiden avulla. Teema-alueet olimme suunnitelleet jo kyselyiden laatimisvaiheessa. Avoimien kysymysten analysointia varten laadimme Excel-taulukon, jonka avulla kävimme eri teema-alueiden vastauksia läpi. Se, että olimme rakentaneet jokaisen kohderyhmä kyselyt teemojen ympärille, edesauttoi paljon aineistojen analysointeja. Vaikka kohderyhmät olivat hyvin erilaiset niin, pystyimme teemoittelun avulla tuomaan jokaisen kohderyhmän näkökulmia teema-alueisiin. Excelin avulla ryhmittelimme jokaisen kohderyhmän samankaltaiset vastaukset omiksi ryhmiksi. Näistä ryhmistä laskettiin kunkin ajatuksen esiintymislukumäärät. Näin pyrimme varmistamaan sen, että jokainen vastaus tulisi huomioitua analyysissämme. Ryhmittely auttoi myös löytämään aineistoista erityisesti esille nousevat asiat. Pystyimme lisäksi vertailemaan esiintykö samankaltaisia vastauksia kaikilla kohderyhmillä.

7 TUTKIMUSTULOKSET

Tässä luvussa tarkastellaan teema-alueittain kyselyistä esiin tulleita asioita polkuopiskelijoiden, opetushenkilöstön ja opiskelijapalveluiden näkökulmista. Teema-alueet ovat **polkuopintojen taustaa, opintopolulla, opiskelun vaikutus muuhun elämään ja MAMK:n avoimen ammattikorkeakoulun polkuopintojen nykytila**. Teema-alueiden lisäksi kyselyistä saatua aineistoa jäsennetään MAMK:n avoimen ammattikorkeakoulun polkuopintojen prosessikuvausten kautta. Nykyistä prosessikuvausta on käsitelty kohdassa 4.3 (s. 28). Tarkoituksena on aineiston avulla syventää polkuopintojen nykyistä prosessikuvausta ja löytää prosessikuvaukseen prosessin eri vaiheisiin vaikuttavia ja/tai liittyviä asioita polkuopiskelijan näkökulmasta.

7.1 Kyselyiden aineistot

Lähetimme tutkimuksemme ensimmäisen kyselyn Webropol-ohjelman avulla Mikkelin ammattikorkeakoulun (MAMK) avoimessa AMK:ssa kirjoilla oleville polkuopiskelijoille. Heitä oli lähetyshetkellä 59 henkilöä. Kyselyyn vastasi 30 henkilöä eli vastausprosentti oli noin 51 %. Tämä kysely suoritettiin toukokuussa 2010.

Opetus- ja opiskelijapalveluhenkilöstöjen kyselyt lähetettiin syyskuussa 2010 Webropol-ohjelman avulla. MAMK:n avoimen ammattikorkeakoulun suunnittelijan sekä opiskelijapalveluiden suunnittelijan antamien henkilökuntatietojen mukaan tutoropettajia, koulutusvastaavia ja opiskelijavastaavia oli lähetyshetkellä 77 henkilöä. Opetushenkilöstön kyselyyn vastasi 21 henkilöä eli vastausprosentti oli noin 27 %. Vastausprosenttiin emme valitettavasti voi olla täysin tyytyväisiä. Toisaalta mainittakoon se, että ne jotka olivat uhranneet aikaansa ja vastanneet kyselyyn toivat vastauksissaan erittäin hyviä asioita esille. Opiskelijapalveluiden kysely lähetettiin koko opiskelijapalveluiden henkilöstölle eli 14 henkilölle. Kyselyyn vastasi 7 henkilöä eli vastausprosentti oli 50 %.

Tuloksia esitellään seuraavissa teema-alueiden mukaisissa alaluvuissa taulukoina, graafisina esityksinä, suorina lainauksina ja päätelminä. Kyselyistä saatuja aineistoja analysoidaan tuloksissa rinnakkain. Suorat lainaukset esitetään tuloksissa kursivoitui-
na sekä sitaateissa. Syvennetyn prosessikuvausten (liite 7) eri kohtia esitetään ositet-

tuina teema-alueiden yhteydessä. Polkuopiskelun aloittamisen taustaa, opintopolulla ja opiskelun vaikutus muuhun elämään teema-alueista nousseet hyväksi havaitut toimintatavat sekä kehittämiskohteet esitetään MAMK:n avoimen ammattikorkeakoulun polkuopintojen nykytila teema-alueen yhteydessä. Hyväksi havaitut toimintatavat ja kehittämiskohteet esitetään satunnaisessa järjestyksessä ja samankaltaiset vastaukset esitetään vain kerran.

7.2 Polkuopiskelun aloittamisen taustaa

Polkuopiskelijoille suunnatussa kyselyssä (liite 2) kysymykset 1 – 10 koskivat vastaajan profiloimista. Näissä kysymyksissä kartoitettiin polkuopiskelijan perustietoja mm. vastaajan sukupuoli, ikä, perus- ja jatkokoulutukset, työmarkkina-asema jne. Lisäksi esitettiin kysymyksiä koskien opiskeltavasta koulutusalaista, suoritetuista opintopisteistä ja asioista, jotka vaikuttivat polkuopintojen aloittamiseen.

Polkuopiskelijoiden kyselyn kysymykset 11 – 18 koskivat asioita ennen polkuopintojen alkamista. Kysymyksissä käsiteltiin polkuopintojen markkinointia ja markkinointikanavia ja yleistä tiedon saantia ennen kuin vastaaja päätti hakeutua polkuopiskelijaksi. Lisäksi kysyttiin polkuopintoihin ilmoittautumista ja ilmoittautumisen jälkeen polkuopiskelijalle lähetettyä infopakettia sekä infopaketin sisällön riittävyyttä. Näiden kysymysten tarkoituksena oli kartoittaa mm. sitä, että markkinoidaanko polkuopintoja tällä hetkellä oikeissa markkinointikanavissa ja saako polkuopiskelijaksi aikova tai jo polkuopiskelijaksi valittu henkilö riittävästi tietoa polkuopinnoista ennen opiskelun alkua.

Kysymykset 1 - 18 esitettiin ainoastaan polkuopiskelijoille, lukuun ottamatta vastaajan sukupuolta sekä koulutusalaan joita kysyttiin myös opetushenkilöstön kyselyssä kysymyksissä 1 ja 2.

7.2.1 Vastaajien perustietoja

Vastaajan sukupuoli ja ikä

Polkuopiskelijoiden kyselyssä kysymykseen 1 vastanneista (n=30) naisia oli 21 ja miehiä 9, eli vastanneista naisia oli yli kaksinkertainen määrä miesvastaajiin verrattu-

na. **Opetushenkilöstön** kyselyssä kysymykseen 1 vastanneista (n=21) naisia oli 14 ja miehiä 7.

TAULUKKO 3. Polkuopiskelijoiden kyselyyn vastanneiden ikäjakauma (n=30)

Ikäjakauma	alle 25 v.	25 -35 v.	36 – 45 v.	46 – 55 v.	yli 55 v.	Yhteensä
Vastauksia	2	8	14	6	0	n=30
Prosenttia	7 %	27 %	47 %	20 %	0 %	100 %

Kysymyksellä 2 haluttiin selvittää polkuopiskelijoiden kyselyyn vastanneiden ikäjakaumaa. Polkuopiskelijoiden kyselyyn vastanneiden ikä painottui selkeästi 36 – 45 vuotiaisiin (taulukko 3).

Vastaajan peruskoulutus ja sen jälkeen suoritettu korkein tutkinto

Polkuopiskelijoiden kyselyssä kysymyksellä 3 haluttiin selvittää vastaajien peruskoulutusta. Vaihtoehtoina olivat kansa- / keskikoulu, peruskoulu tai ei ole.

TAULUKKO 4. Polkuopiskelijoiden kyselyyn vastanneiden peruskoulutus (n=29)

Koulutus	Kansa/keskikoulu	Peruskoulu	Ei ole	Yhteensä
Vastauksia	5	23	1	n=29
Prosenttia	17 %	79 %	3 %	100 %

Kysymykseen vastasi 29 henkilöä. Valtaosa vastaajista oli peruskoulun suorittaneita (taulukko 4).

Polkuopiskelijoiden kyselyssä kysymys 4 koski vastaajan peruskoulutuksen jälkeen suoritettua korkeinta tutkintoa. Taulukosta 5 voidaan todeta, että ammatillisen perustutkinnon suorittaneita oli eniten eli lähes kolmannes vastaajista.

TAULUKKO 5. Polkuopiskelijoiden peruskoulutuksen jälkeen suoritettu korkein tutkinto (n=29)

Koulutus	Vastauksia	Prosentti
Ei ole	1	3 %
Ylioppilastutkinto	6	21 %
Ammatillinen perustutkinto	9	31 %
Opistoasteen tutkinto	5	17 %
Ammattikorkeakoulututkinto	5	17 %
Yliopistollinen korkeakoulututkinto	1	3 %
Muu, mikä?	2	7 %
YHTEENSÄ	n=29	100 %

Polkuopiskelijoiden vastauksista voitiin myös todeta, että jo aiemmin korkeakoulututkinnon suorittaneita henkilöitä on polkuopiskelijoina, heidän osuus vastaajista oli viides. Kysymyksen viimeisessä kohdassa oli mahdollisuus myös avoimeen vastaukseen, tähän oli annettu kaksi vastausta ”lukio” ja ”erikoisammattitutkinto”.

Koulutusala, jonka polulla vastaaja opiskelee tai opettaa

Polkuopiskelijoiden kyselyssä kysymys 5 koski koulutusala, jolla polkuopiskelija opiskelee. Polkuopiskelijoista suurin osa, eli 40 %, opiskelee sosiaali-, terveys- ja liikunta-alalla. Kulttuurialan, luonnontieteiden alan, luonnonvara- ja ympäristöalan polkuopiskelijoita ei vastaajissa ollut lainkaan. **Opetushenkilöstön** kyselyssä koulutusala kysyttiin kysymyksessä 2. Kyselyyn vastattiin aika tasaisesti. Eniten opetushenkilöstön kyselyyn vastaajia oli tekniikan ja liikenteen alalta (taulukko 6).

TAULUKKO 6. Polkuopiskelijoiden (n=30) ja opetushenkilöstön (n=20) koulutusalat

Koulutusala	Polkuopiskelijat		Opetushenkilöstö	
	Vastaajia	Prosentti	Vastaajia	Prosentti
Humanistinen ja kasvatustusala	5	17 %	0	0 %
Kulttuuriala	0	0 %	4	20 %
Luonnontieteiden ala	0	0 %	0	0 %
Luonnonvara- ja ympäristöala	0	0 %	0	0 %
Matkailu-, ravitsemis- ja talousala	4	13 %	3	15 %
Tekniikan ja liikenteen ala	6	20 %	5	25 %
Sosiaali-, terveys- ja liikunta-ala	12	40 %	4	20 %
Yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja hallinnon ala	3	10 %	4	20 %
YHTEENSÄ	n=30	100 %	n=20	100 %

Taulukosta 6 voidaan lisäksi todeta, että humanistisen ja kasvatustalouden polkuopiskelijoita vastasi viisi, mutta ei yhtään koulutusalan opettajaa. Päinvastoin taas kulttuurialan opetushenkilöstöltä vastauksia saatiin neljältä opettajalta, mutta ei yhdeltäkään opiskelijalta.

Vuosi jolloin vastaaja on aloittanut polkuopintonsa sekä suoritettavat opintopisteet

Kysymys 6 koski vastaajan polkuopintojen aloittamisvuotta. Vastaajista yli puolet on aloittanut polkuopintonsa v. 2009. Vuonna 2006 tai 2007 polkuopintonsa aloittaneita ei vastaajissa ollut lainkaan (taulukko 7).

TAULUKKO 7. Vuosi, jolloin polkuopiskelija on aloittanut polkuopintonsa (n=30)

Vuosi	v. 2006	v. 2007	v. 2008	v. 2009	v. 2010	<i>Yhteensä</i>
Vastauksia	0	0	2	16	12	n=30
Prosenttia	0 %	0 %	7 %	53 %	40 %	100 %

Polkuopiskelijoiden suorittamia opintopisteitä kysyttiin kysymyksessä 7. Suoritetut opintopisteet olivat oletettavastikin vielä vähäisiä, kun ottaa huomioon vastaajien opintojen aloittamisvuodet. Vastaajista liki puolet ilmoitti, että hänellä oli opintoja suoritettuna alle 10 opintopistettä (taulukko 8). Tähän vastaajajoukkoon kuuluvista seitsemän ilmoitti, että hänellä ei ole vielä lainkaan suoritettuja opintopisteitä.

TAULUKKO 8. Polkuopiskelijoiden suorittama opintopisteet

Opintopisteet	Vastaajia	Prosentti
Alle 10 op	12	44 %
11 – 20 op	7	26 %
21 – 30 op	2	7 %
31 – 40 op	1	4 %
41 – 50 op	1	4 %
51 – 60 op	2	7 %
61 – 70 op	1	4 %
Yli 70 op	2	4 %
YHTEENSÄ	n=27	100 %

Polkuopiskelijan työmarkkina-asema

Kysymys 8 koski **polkuopiskelijan työmarkkina-asemaa**. Vastaajista suurin osa ilmoitti olevansa työssä eli he opiskelevat työn ohella. Viidennes vastaajista ilmoitti olevansa työttömänä (taulukko 9).

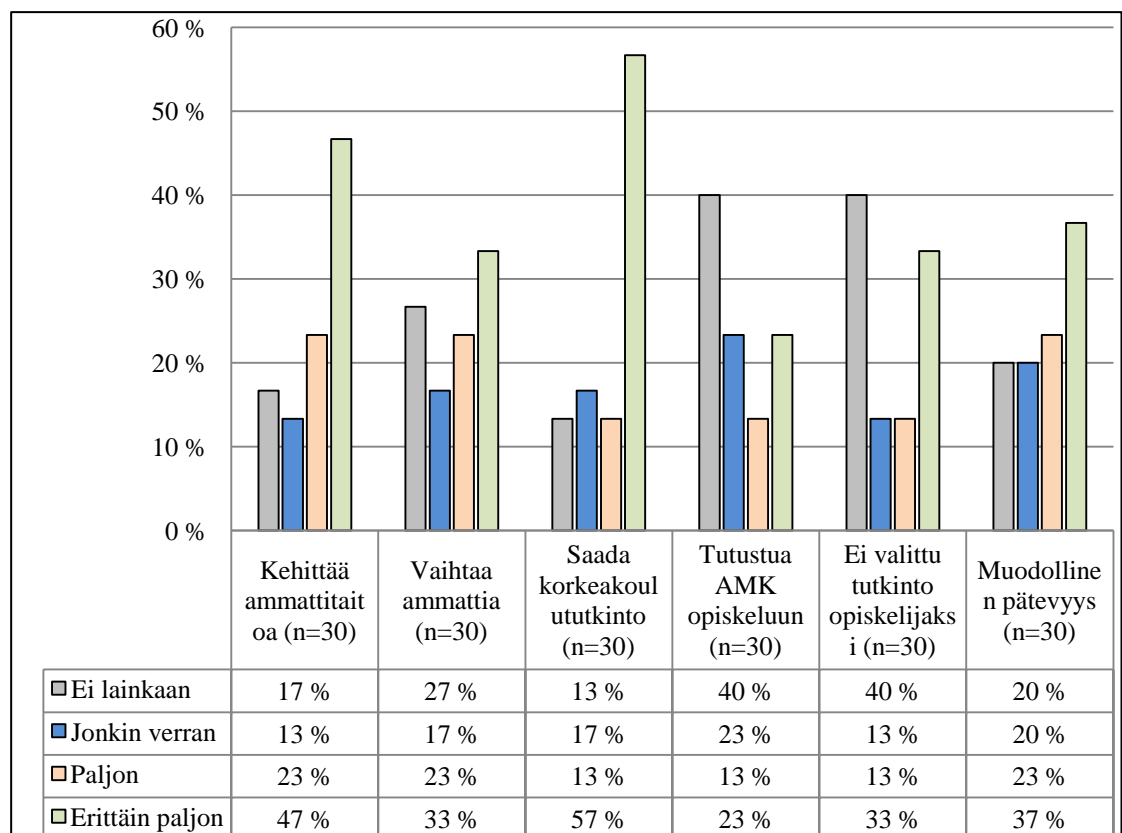
TAULUKKO 9. Polkuopiskelijoiden työmarkkina-asema

Ikäjakauma	Työssä	Työtön	Päätöiminen opiskelija	Perhevaapaalla	Muu	Yhteensä
Vastauksia	17	6	1	2	4	n=30
Prosenttia	57 %	20 %	3 %	7 %	13 %	100 %

Kysymyksessä kohtaan muu, ei ollut annettu avointa vastausmahdollisuutta. Kyseiseen vaihtoehtoon tuli kuitenkin neljä vastausta

Polkuopintojen aloittamiseen vaikuttaneet asiat

Polkuopiskelijoiden kyselyssä kysymyksessä 9 ja 10 selvitettiin syitä siihen **miksi vastaaja oli halunnut aloittaa polkuopinnot**. Kohtia tässä kysymyksessä oli kaikkiaan kuusi, ja jokaiseen kysymykseen vastaaja pystyi valitsemaan vain yhden vaihtoehdon. Kysymyksessä oli myös mahdollisuus antaa avoimia vastauksia.

KUVA 6. Polkuopintojen aloittamiseen vaikuttaneet asiat

Halu saada korkeakoulututkinto oli suurin syy polkuopintoihin hakeutumiseen. Myös nykyisen ammattitaidon kehittäminen ja muodollisen pätevyuden saaminen vaikuttivat erittäin paljon polkuopiskelijaksi hakeutumiselle. Vähiten opintoihin hakeutumiseen vaikutti annetuista vaihtoehtoista, halu tutustua opiskeluun ammattikorkeakoulussa ja tutkinto-opiskelijaksi valinta ei toteutunut. Tässä on kuitenkin hyvä huomioda, että lähes puolet vastaajista ilmoitti polkuopintoihin hakeutumiseen vaikuttaneen erittäin paljon tai paljon se, että tutkinto-opiskelijaksi valinta ei toteutunut. Tästä voitaneen päätellä, että kysymys jakoi vastaajat niihin jotka olivat hakeneet ja niihin jotka eivät olleet hakeneet tutkinto-opiskelijaksi normaalissa yhteishaussa (kuva 6). Kysymykseen 10 tulleista avoimista vastauksista kuusi vastaajaa piti polkuopintoja joustavana tai vaihtoehtoisena opiskelun mahdollistajana. Polkuopintojen avulla mm. opiskelu mahdollistui riippumatta pohjakoulutuksesta, pystyi täydentämään osaamistaan tarvittavilta osin ja aiempia opintoja pystyi jatkamaan polkuopintojen avulla. Avoimista vastauksista kaksi vastaajaa ilmoitti polkuopintoihin hakeutumisen syyksi paremman työllistymisen.

”Syynä puutteellinen pohjakoulutus ja itselläni ei ole mahdollisuutta nuoriso-opiskeluun taloudellisten syiden takia”

”En päässyt harkinnanvaraisella hakutavalla kun ei ole alan ammattitutkintoa”

”Yhteisöpedagogin opinnot kesken, aloitettu 2000-luvun alussa. Syksyllä kun aloitin uudestaan, oli polku ainut vaihtoehto”

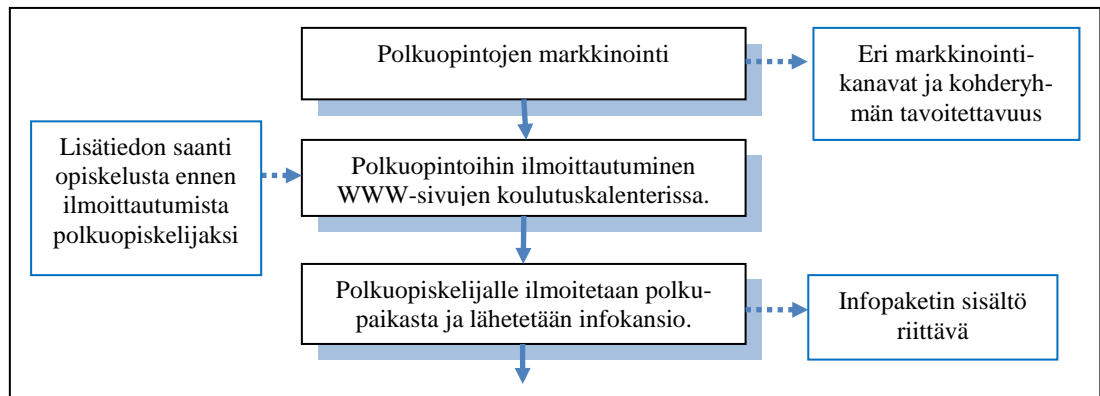
”jatkan polulla ja poimin sen minkä työssäni tarvitsen”.

”aiemmat tutkinnot eivät ole työllistäviä”

7.2.2 Polkuopintojen markkinointi, ilmoittautuminen ja infokansio

MAMK:n avoimen ammattikorkeakoulun polkuopintojen prosessikuvauksen syvällisempään tarkasteluun (liite 7) on otettu mukaan polkuopintojen markkinointi ja mark-

kinointikanavat, lisätiedon saanti ennen polkuopiskelijaksi ilmoittautumista ja infokansion sisällön riittävyys (kuva 7).

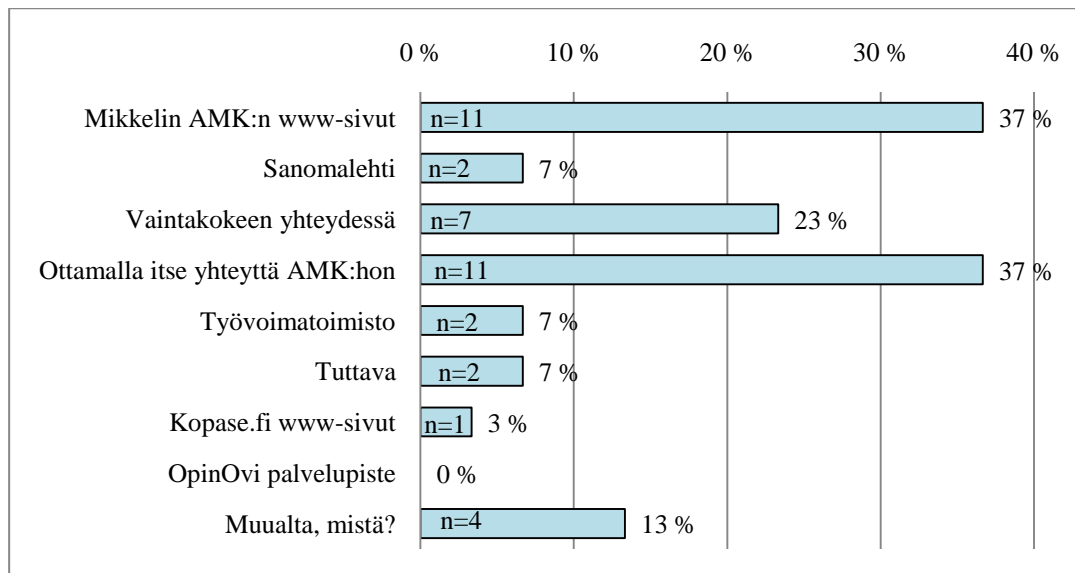

KUVA 7. MAMK:n avoimen AMK:n polkuopintojen prosessikuvaukseen on lisätty markkinointi, lisätiedon saanti ja infopakettin sisällön riittävyys

Polkuopintojen markkinointi

Polkuopiskelijoiden kyselyssä kysymyksellä 11 haluttiin saada selville, **mistä polkuopiskelija oli saanut tiedon polkuopintomahdollisuudesta**. Kysymyksessä vastaajalla oli mahdollisuus valita useampi vaihtoehto, koska tietoa polkuopinnoista on ollut tarjolla useammassa markkinointikanavassa. Kysymykseen vastasi 30 polkuopiskelijaa. Graafiseen kuvaan (kuva 8) on lisätty arvosarjoihin kunkin vaihtoehdon vastaajamäärä.

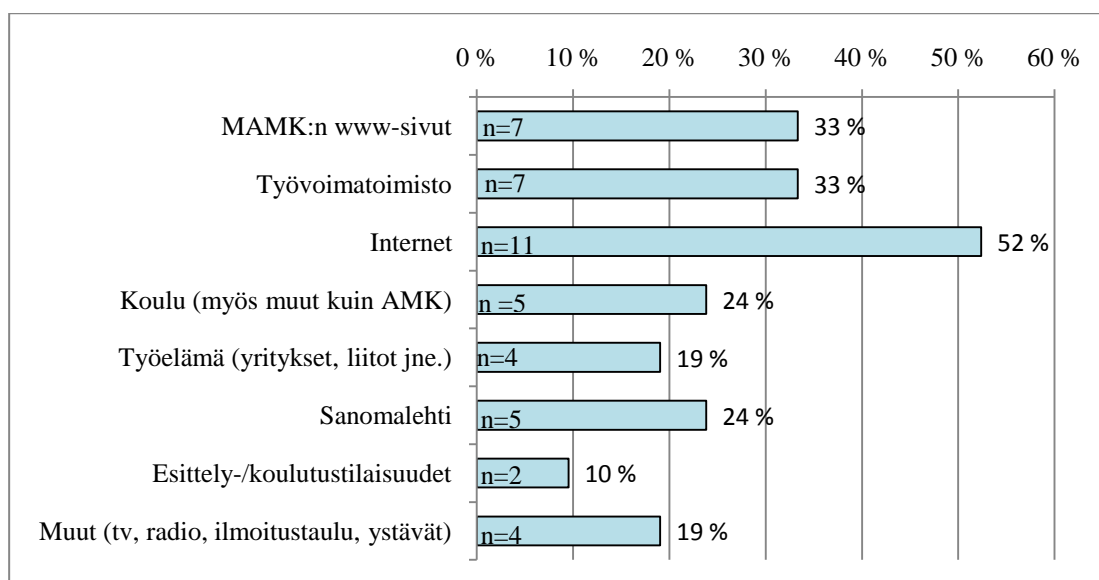
Eniten vastauksia tuli kohtiin Mikkelin ammattikorkeakoulun www-sivut ja itse suoraan otettu yhteys ammattikorkeakouluun. Vastauksista ei kuitenkaan käy ilmi, oliko vastaaja jo tiennyt polkuopintomahdollisuudesta jonkin muun kanavan kautta ennen kuin oli ottanut itse suoraan yhteyttä ammattikorkeakouluun. Kopase.fi-sivujen ja OpinOvi-palvelupisteen kautta tietoa polkuopintomahdollisuudesta ei ollut saanut kuin yksi vastaajista.

KUVA 8. Markkinointikanavat, joista polkuopiskelija sai tiedon polkuopintomahdollisuudesta

Kysymyksen viimeiseen kohtaan, jossa kysyttiin mistä muualta vastaaja oli saanut tietoa polkuopinnoista, annettiin muutama avoin vastaus. Kaksi vastaajista ilmoitti saaneensa tiedon suoraan opettajalta, yksi vastaaja tavallisena postina sekä myös sähköpostina. Yksi vastaaja ilmoitti saaneensa tiedon ystävältään.

Polkuopiskelijoilta kysyttiin kysymyksessä 12 heidän mielipidettään **parhaista polkuopintojen markkinointikanavista ja -paikoista**. Kysymykseen annettiin avoin vastaus. Kysymykseen vastasi 21 polkuopiskelijaa. Samassa vastauksessa saattoi olla useampi ehdotus polkuopintojen markkinointikanavaksi. Saatujen vastausten perusteella tehtiin ryhmittely. Graafiseen kuvaan on lisätty arvosarjoihin kunkin vaihtoehdon vastaajamäärä (kuva 9).

KUVA 9. Polkuopiskelijoiden mielestä parhaat polkuopintojen markkinointikanavat ja -paikat

Vastaajien mielestä paras polkuopintojen markkinointipaikka on internet. Tuloksia käsiteltäessä MAMK:n www-sivut ja internet pidettiin omina ryhminä siksi, että internet käsitteenä on hyvin laaja, eikä tuloksista voida tietää tarkoittaako vastaaja internetillä esim. juuri MAMK:n www-sivuja.

Polkuopintojen markkinointikanaviksi nousi myös työelämälähtöisyys, joita vastauksissa olivat esim. *"Teknisillä aloilla liiton ja yritysten julkaisut"*, *"alan ammattilehdet"* ja *"isot työyhteisöt"*. Työvoimatoimiston rooli nähtiin myös vahvana. Vastauksissa työvoimatoimisto hyvänä markkinointikanavana mainittiin seitsemässä eri vastauksessa. Työvoimatoimistoa koskevia vastauksia oli esim. *"Työvoimatoimisto, aikuisille suunnatut koulutustarjonta esittelytilaisuudet"* ja *"Työvoimatoimistossa voitaisiin olla aktiivisempia markkinoimaan avoimen opintoja"*.

Tiedon saanti polkuopinnoista ennen päätöstä hakeutua polkuopiskelijaksi

Polkuopiskelijoiden kyselyssä kysymys 13 koski **polkuopinnoista saatua ennakkotietoa ennen päätöstä hakeutua polkuopiskelijaksi**. Kysymykseen vastasi 30 polkuopiskelijaa. Vastaajista yli puolet (18/30) oli sitä mieltä, että polkuopinnoista sai joko erittäin hyvin tai hyvin tietoa ennen päätöstä ilmoittautua polkuopiskelijaksi. Jos vastaaja valitsi vaihtoehdoista erittäin huonosti tai kohtalaisesti, siirtyi hän vastaamaan kysymykseen 14, jossa kysyttiin kehittämisehdotuksia polkuopintoja koskevaan tiedon

saantiin. Vastaajista 40 % (12/30) oli sitä mieltä, että ennakkotietoa polkuopinnoista ennen polkuopiskelijaksi ilmoittautumista sai joko erittäin huonosti tai kohtalaisesti. Suurelta osin kehittämissuhteissa otettiin kantaa jo polkuopiskelijana olemiseen, eli vastaajista kovin moni ei pysynyt alkuperäisessä kysymyksessä. Vastauksista kahdessa käsiteltiin ennakkotiedon saantia. Näissä vastauksissa ehdotettiin lehtiin tekstejä polkuopiskelijoiden kokemuksista ja tarkemmat tiedot siitä mitä voi suorittaa ja miten. Kehittämissuhteissa kuuden vastaajan osalta vastaukset koskivat jo polkuopiskelijana olemista. Näistä vastauksista kehittämissuhteina esitettiin mm. tietoa siitä miten edetään, tarkemmat tiedot lähipäivistä ja materiaaleista, selkeämpi aloitusinfo ja kirjallisen tiedon jakaminen aloitusinfossa myös polkuopiskelijoille, eikä vain tutkinto-opiskelijoille.

”enemmän tietoa? opiskelupäivät / lähipäivät? materiaali (kirjat ym)?heti alkuvaiheessa jo julki”

”Selkeämpi aloitusinfo meille polkuopiskelijoille. Mitä kaikkea opintoetuuksia meille kuuluu opiskellessamme normaali ryhmän mukana”.

”Voisi jakaa jotain info lehtisiä kuten tutkintoon johtaville opiskelijoille”

Polkuopintoihin ilmoittautuminen

Kysymyksessä 15 polkuopiskelijoilta kysyttiin mielipidettä siitä, **kuinka polkuopintoihin ilmoittautuminen oli hoidettu**. Kysymykseen vastasi 29 polkuopiskelijaa. Vastaajista yli 80 % (24/29) oli sitä mieltä, että polkuopintoihin ilmoittautuminen oli hoidettu erittäin hyvin tai hyvin. Jos vastaaja valitsi vaihtoehtoista erittäin huonosti tai kohtalaisesti, siirtyi hän vastaamaan kysymykseen 16, jossa kysyttiin kehittämissuhteita polkuopintoihin ilmoittautumiseen. Noin 17 % (5/29) vastaajista oli sitä mieltä, että polkuopintoihin ilmoittautuminen oli hoidettu kohtalaisesti. Erittäin huonosti vastauksia ei tullut yhtään. Kysymykseen tuli muutama avoin vastaus. Kehittämissuhteissa yksi vastaaja ehdotti, että kiinnostusta polkuopiskelupaikkaan voisi kysyä jo pääsykokeiden yhteydessä. Yksi vastaaja toi esille, että polkuopiskelupaikkoja on liian vähän ja on epäreilua ottaa opiskelijat ilmoittautumisjärjestyksessä. Yhden vastaajan mielestä ilmoittautuminen polkuopiskelijaksi on helpohkoa, mutta tunnuksien saanti ja tunneille ilmoittautuminen voisi olla yksinkertaisempaa.

Polkuopintojen infopaketti

Kysymyksessä 17 polkuopiskelijoilta kysyttiin mielipidettä siitä, **oliko ennen opintojen alkua saatu avoimen AMK:n infopaketti riittävän monipuolinen ja ohjeistettu**. Infopaketin saivat ne opiskelijat, jotka olivat aloittaneet polkuopintonsa lukukauden alussa. Kysymykseen vastasi 30 polkuopiskelijaa. Yli 70 % (21/30) vastaajista oli sitä mieltä, että infopaketista sai joko hyvin tai erittäin hyvin tietoa ja ohjeistusta. Jos vastaaja valitsi vaihtoehdoista erittäin huonosti tai kohtalaisesti, siirtyi hän vastaamaan kysymykseen 18, jossa kysyttiin kehittämissuhteita avoimen AMK:n tuottamaan polkuopintojen infopakettiin. Vastaajista noin 27 % (8/29) oli sitä mieltä, että avoimen AMK:n polkuopintojen infopaketista sai kohtalaisesti tai erittäin huonosti tietoja ja ohjeita. Yksi vastaajista ilmoitti, ettei infopaketti koskenut häntä. Kysymykseen tuli muutama avoin vastaus. Kehittämissuhteissa yksi vastaaja toi esille lukujärjestyksen selkeyttämisen sekä tarkempaa tiedonsaantia tärkeimpien kurssivalintojen osalta. Kolme vastaajista toivoi infopakettiin tarkempia tietoja esim. opiskeltavasta alasta ja mitä eroa on olla polkuopiskelija verrattuna tutkinto-opiskelijaan. Yksi vastaaja esitti, että samat paketit ja kansiot, kuin tutkinto-opiskelijoille.

”lukujärjestys oli vaikealukuinen, kurssien valinta hankalaa ja varsinkin jos aikoo jossain vaiheessa päästä tutkinto-opiskelijaksi, olisi pitänyt tiedottaa tarkemmin tärkeimpien kurssien valinnoista jotta saa kattavan pohjan jatkaa”.

”hyvää yleistä tietoa, mutta konkreettinen oman alan tieto oli suht vähissä”.

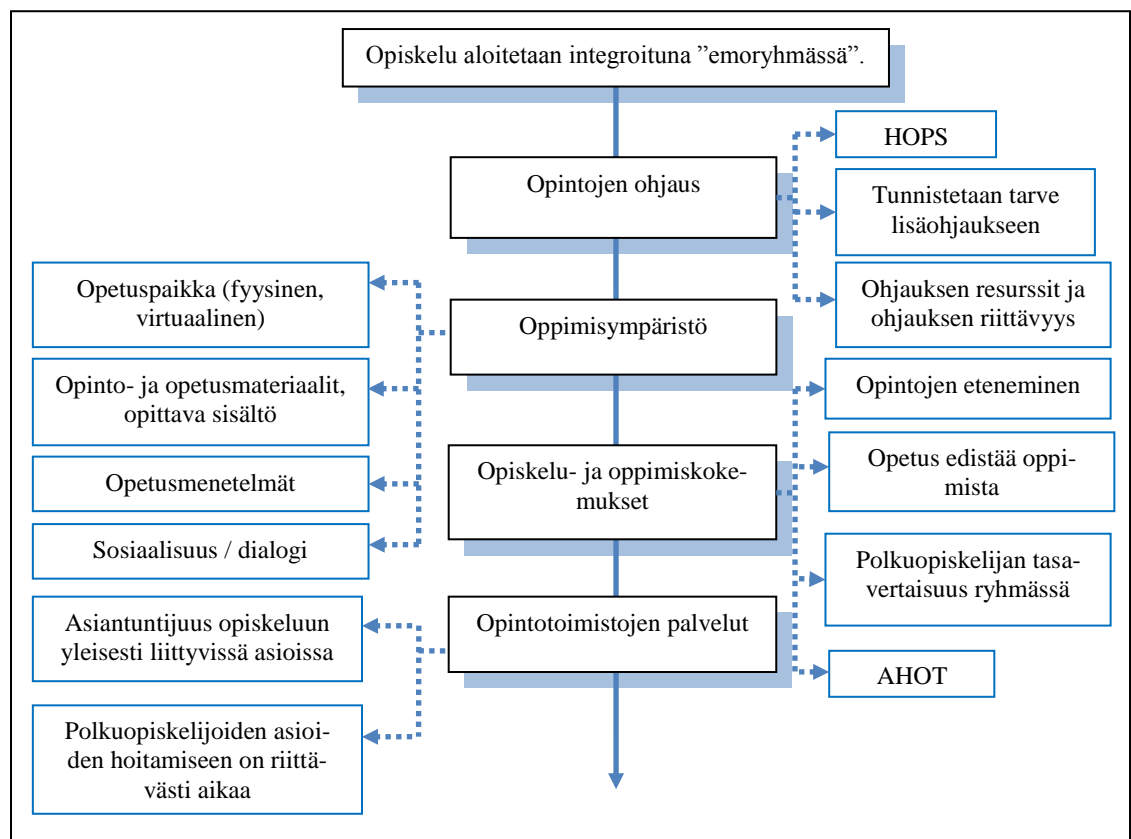
”Esim, mitä eroa on tutkintoon johtavalla ja opintopolkulaisten opiskelijain ero mm. työharjoitteluista voisi kuvata jotain, ruokailusta sekä opettajilla pitäisi olla parempaa tietoa asioista jotka nyt on polkulaisten kohdalla retupeerällä”.

7.3 Opintopolulla

Opintopolulla teema-alueeseen liittyvät kysymykset liittyivät opintojen ohjaukseen, opintotoimistojen palveluihin, opiskelu- ja oppimiskokemuksiin sekä oppimisympäristöihin ja niiden elementteihin. Teema-alueen kysymyksillä pyrittiin kartoittamaan

polkuopiskelijoiden asemaa tasavertaisina opiskelijoina tutkinto-opiskelijoihin nähden. Lisäksi polkuopiskelijan aiempi koulutus- ja työelämätausta saattaa olla täysin eri alalta, kuin hänen nyt opiskelemaansa ala. Näin ollen teema-alueen kysymysten tarkoituksena oli myös pyrkiä nostamaan tähän liittyviä mahdollisia asioita esille. Teema-alueen jäsentelyä on tehty myös MAMK:n avoimen ammattikorkeakoulun polkuopin-
tojen syvällisemmän prosessikuvauksen (liite 7) avulla. Alkuperäiseen prosessikuva-
ukseen on lisätty kohdat opintojen ohjaus, oppimisympäristö, opiskelu- ja oppimisko-
kemukset, opintotoimistojen palvelut sekä näihin kohtiin vaikuttavia tekijöitä pol-
kuopiskelijan näkökulmasta (kuva 10).

KUVA 10. MAMK:n avoimen AMK:n polkuopintojen prosessikuvaukseen on lisätty opiskeluun oleellisesti liittyviä asioita

Opintopolulla teema-alueeseen liittyviä kysymyksiä esitettiin polkuopiskelijoille, opetushenkilöstölle ja opiskelijapalveluiden henkilöstölle. Kyselyiden tarkoituksena oli löytää mahdollisimman monipuolisesti teema-alueeseen liittyviä asioita jokaisen kohderyhmän näkökulmasta. Polkuopiskelijoiden kyselyssä (liite 2) asiaa käsiteltiin kysymyksissä 19 – 24, opiskelijapalveluiden kyselyssä (liite 6) kysymyksissä 2 – 7 ja opetushenkilöstön kyselyssä (liite 4) kysymyksissä 4 – 12 ja 14.

Teema-alueen alaluvuissa käydään ensin läpi polkuopiskelijoiden kyselystä esiin nousseita asioita, jonka jälkeen niitä täydennetään opetushenkilöstön tai opiskelijapalveluiden kyselyistä esiin tulleilla asioilla.

7.3.1 Opintojen ohjaus

Polkuopiskelijoiden kysymyksissä 19 ja 20 kartoitettiin heidän saamaansa opintojen ohjausta, sen sisältöä ja opiskelijoiden tyytyväisyyttä ohjauksen sisältöön. Kysymysoiossa 19 oli kaikkiaan 11 kysymystä, jotka on ryhmitelty vastausten käsittelyä varten kuuteen eri ryhmään. Kaikista näistä ryhmistä ei ole tuotu opinnäytetyöhön graafista kuvaa tai taulukoita, vaan osa ryhmistä on käsitelty vain tekstein. Kysymysoiossa 19 oli myös mahdollisuus antaa avoimia vastauksia (kysymys 20), joita käsitellään ryhmien yhteydessä.

Opetushenkilöstön kyselyssä opintojen ohjauksen liittyviä asioita kysyttiin kysymyksissä 5 ja 6. Opiskelijapalveluiden kyselyssä asiaa käsiteltiin kysymyksessä 3. Opetushenkilöstön ja opiskelijapalveluiden henkilöstön vastauksia käsitellään tekstein ja suorien lainauksin kunkin osion yhteydessä.

Henkilökohtainen opintosuunnitelma (HOPS)

Polkuopiskelijoiden kyselyn kysymysoiossa 19 kysyttiin, **onko Polkuopiskelijalle tehty HOPS**. Vastanneista 37 % oli täysin samaa mieltä siitä, että heille on tehty henkilökohtainen opintosuunnitelma eli HOPS, joko ennen opintojen alkua tai heti opintojen alkaessa. Kiinnostavaa kuitenkin on, että 40 % vastaajista oli jokseenkin samaa mieltä HOPS:n tekemisestä. Herääkin kysymys siitä, että eikö HOPS:a ole tehty kunnolla vai eikö opiskelija tarkkaan tiedä mikä HOPS on. Vastausten perusteella näyttäisi myös siltä, että lähes neljäsosalle vastaajista ei olisi tehty HOPS:a lainkaan (taulukko 10).

TAULUKKO 10. Polkuopiskelijan mielipide HOPS:n tekemisestä (n=30)

Mielipide	Täysin samaa mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Jokseenkin eri mieltä	Täysin eri mieltä	Ei kokemusta asiasta	<i>Yhteensä</i>
Vastauksia	11	12	3	3	1	n=30
Prosenttia	37 %	40 %	10 %	10 %	3 %	100 %

Henkilökohtaiseen opintosuunnitelman tekemiseen liittyen tuli kysymykseen 20, yhdeltä vastaajalta seuraava avoin vastaus:

”HOPSia ei suunniteltu ollenkaan sillä tavalla kuin olin ajatellut. Todella vähän aikaa yksittäiselle oppilaalle, varsinkin kun niin vähän lähiviikkoja niin kaikkia haluavat aikaa sitten samaan aikaan. Paljon asioita jäänyt selvittämättä ajan puutteen vuoksi- puolin ja toisin.”

Opetushenkilöstöltä saatiin tähän 20 henkilöltä vastaus. Vastauksissa oli jonkin verran hajontaa. Vastaajista seitsemän oli sen kannalla, ettei polku-opiskelijan ja tutkinto-opiskelijan annetun ohjauksen välillä ole eroja. Samoin seitsemässä vastauksessa oli sitä mieltä, että polkuopiskelijat saavat vähemmän ohjausta ja toisaalta kuusi vastaajaa oli sitä mieltä, että polkuopiskelijoille annetaan tällä hetkellä enemmän ohjausta kuin tutkinto-opiskelijoille.

”Tutorina ohjaan ryhmäni opiskelijoita samalla tavalla.”

”Kyllä polkuopiskelijan ohjaus jää vähemmälle.”

”Toivoisin, että opiskelijan näkökulma ei ole eroja. Ohjaajan näkökulmasta polkuopiskelijat työllistävät kovasti.”

Opintojen ohjauksen tärkeys ja ohjaustarpeen tunnistaminen

Polkuopiskelijoiden kyselyn kysymysosiossa 19 kysyttiin, **ohjauksen tärkeyttä opinnoissa**. Vastaajista lähes kaikki (28/30) oli täysin samaa mieltä tai jokseenkin samaa mieltä siitä, että opintojen ohjaus koetaan tärkeänä. Kahdella vastaajista ei ollut kokemusta asiasta. Polkuopiskelijoilta kysyttiin myös sitä, että **tunnistavatko he omat tarpeensa oppimisen ja opiskelun ohjaukseen** (taulukko 11). Vastausten perusteella polkuopiskelijat näyttävät tunnistavan omat tarpeensa opintojen ohjaukseen. Vastaajista 87 % (26/30) oli täysin tai jokseenkin samaa mieltä asiasta.

TAULUKKO 11. Polkuopiskelijan mielipide oman ohjaustarpeensa tunnistamisesta (n=30)

Mielipide	Täysin samaa mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Jokseenkin eri mieltä	Täysin eri mieltä	Ei kokemusta asiasta	Yhteensä
Vastauksia	11	15	2	0	2	n=30
Prosenttia	37 %	50 %	7 %	0 %	7 %	100 %

Opetushenkilöstön aineistossa eniten oli vastauksia, että polkuopiskelijat tunnistavat pääsääntöisesti hyvin ohjaustarpeensa (8 mainintaa). Toiseksi eniten vastaajista (7 mainintaa) korosti, että pääsääntöisesti polkuopiskelijat tunnistavat ohjaustarpeensa hyvin, mutta se riippuu paljon opiskelijasta itsestään. Kolmanneksi eniten (3 mainintaa) oli vastauksia, jossa sanottiin, etteivät polkuopiskelijat tunnista omaa ohjaustarvettaan. Tähän kysymykseen saatiin vastaus 20:ltä opetushenkilöstöön kuuluvalta.

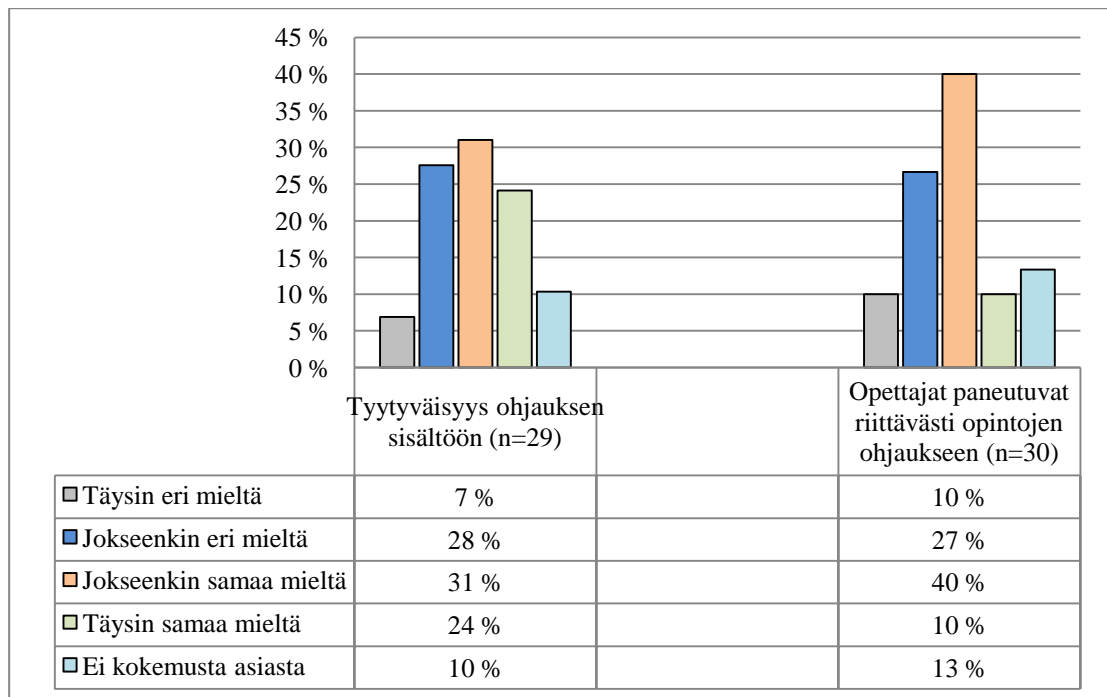
”Riittävän hyvin.”

”Jotkin hyvin, jotkut huonommin. Tosin en ole varma tietäväkö polkulaiset aina kuka ohjaa missäkin asiassa...”

”Huonosti. Opiskelijat ovat irtonaisia kokonaisuudesta ja tarvitsivat useimmiten paljon ohjausta, mutta eivät tiedä mistä sitä saa tai osaa sitä hakea.”

Polkuopiskelijan tyytyväisyys ohjauksen sisältöön sekä opettajan paneutumiseen

Polkuopiskelijoiden kyselyn kysymysosiossa 19 kysyttiin, **polkuopiskelijoiden tyytyväisyyttä opintojen ohjauksen sisältöön**. Täysin tyytyväisiä tai melko tyytyväisiä oli yli puolet (16/29) vastaajista. Kolmannes (10/29) oli täysin tyytymättömiä tai melko tyytymättömiä opintojen ohjauksen sisältöön. Vastaajista kolme ilmoitti, ettei heillä ole kokemusta asiasta (kuva 11). Polkuopiskelijoilta kysyttiin myös mielipidettä **opettajan riittävään paneutumiseen koskien opintojen ohjausta**. Vastaajista puolet (15/30) oli täysin tai jokseenkin samaa mieltä siitä, että opettajat paneutuvat riittävästi opiskelijan opintojen ohjaukseen.

KUVA 11. Tyytyväisyys opintojen ohjauksen sisältöön ja opettajan riittävä paneutuminen ohjaukseen

Polkuopiskelijoilta kysyttiin kysymysosiossa 19, että **tietävätkö he keneen voivat olla yhteydessä, mikäli opintojen ohjauksen tarvetta ilmaantuu**. Kysymykseen vastasi 29, joista lähes 80 % (22/29) oli täysin samaa mieltä tai jokseenkin samaa mieltä siitä, että tietävät kehen ottavat yhteyttä liittyen opintojen ohjaukseen. Vastajista melkein neljäsosalle asia oli kuitenkin jollain tavalla epäselvä. Kysymystä koskien tuli muutamia avoimia vastauksia. Kolme vastaajista oli sitä mieltä, että asiat ovat aika sekavia. Emoryhmän kursseja ei aina löydy, eikä ole tietoa keneltä kysyä mistäkin asioista. Yksi vastaaja toi myös esille, että opettajia pitäisi informoida opintojaksollaan olevista polkuopiskelijoista.

”Aika sekavaa, tuntuu ettei tiedä kuka tietää asian ja keneltä voi kysyä tietoa. Tiedotus ei toimi”

”En aina löydä kursseja joille osallistua oman ”emoryhmän” lisäksi.”

”Opettajia voisi informoida polkuopiskelijasta, jotta hänkin saisi kaikki muille opiskelijoille ennakkoon annetut materiaalit ja tiedot opiskelusta, aikatauluista jne.”

Ohjaukseen liittyen polkuopiskelijoilta kysyttiin kysymysosiossa 19 myös sitä **kuinka heidän elämäntilanne ja urasuunnitelmat huomioidaan opintojen ohjauksessa**. Vastausten perusteella näyttäisi siltä, että opiskelijan elämäntilanne huomioidaan ohjauksessa hyvin. Vastaajista yli 66 % (20/30) oli täysin samaa mieltä tai jokseenkin samaa mieltä tästä. Urasuunnitelmat huomioidaan myös melko hyvin eli vastaajista 53 % (16/30) oli täysin tai jokseenkin samaa mieltä. Urasuunnitelmaan liittyvässä kysymyksessä 10 vastaajaa eli 33 % oli kuitenkin sitä mieltä, että urasuunnitelmia ei huomioida riittävästi opintojen ohjauksessa. Kysymykseen 20 tuli yksi avoin kommentti asiaan liittyen.

”Urasuunnitteluapua todella kaipaisin, mutta siitä ei ole ollut edes puhetta eikä hajuakaan kuka kanssani sellaista tekisi ja olisi asioista oikeasti perillä.”

Opetushenkilöstön vastauksissa oli eniten mainintoja (15), että polkuopiskelijoille olisi annettava enemmän ohjausta ja tutorointia. Toiseksi eniten mainintoja (6 vastausta) oli, että polkuopiskelijoiden ohjausta tulisi kehittää siten, että opetushenkilöstölle annettaisiin siihen vaadittavia resursseja. Näyttäisi vastausten perusteella, että opettajat haluaisivat antaa enemmän tukea ja aikaansa polkuopiskelijoille, kuin mitä he pystyvät siihen ajallisesti tällä hetkellä panostamaan. Toisaalta jossain vastauksessa mainittiin, että opettajille tulisi erikseen korostaa sitä, että heillä on tietynlainen ohjausvelvollisuus polkuopiskelijoitakin kohtaan. Kolmanneksi eniten oli mainintoja (4), joissa nähtiin, että polkuopintojen alku on erittäin merkityksellinen ohjauksen kannalta. Jossain vastauksessa ehdotettiin oman tutor-opettajan nimeämistä polkuopiskelijoita varten. Vähän samantyyppistä ajattelua oli vastaajalla, joka ehdotti polkuopiskelijoiden käyttöön kehitettäväksi sähköistä ohjauskanavaa. Vastauksessa myös painotettiin kannustamaan ja toisaalta opiskelijoita pitäisi velvoittaa hakemaan itselleen ohjausta ja tukea. Tähän kysymykseen saatiin vastaus 18 opetushenkilöön kuuluvalta.

”Enemmän henkilökohtaista tutorointia.”

”Antamalla meille aikaa. Aika on minusta ainoa ongelma.”

”Opintojen alkuvaiheeseen kannattaa polkuopiskelijan kohdalla kiinnittää ehkä entistä enemmän huomiota, mutta kun opiskelu on lähtenyt käyntiin, se kyllä sujuu.”

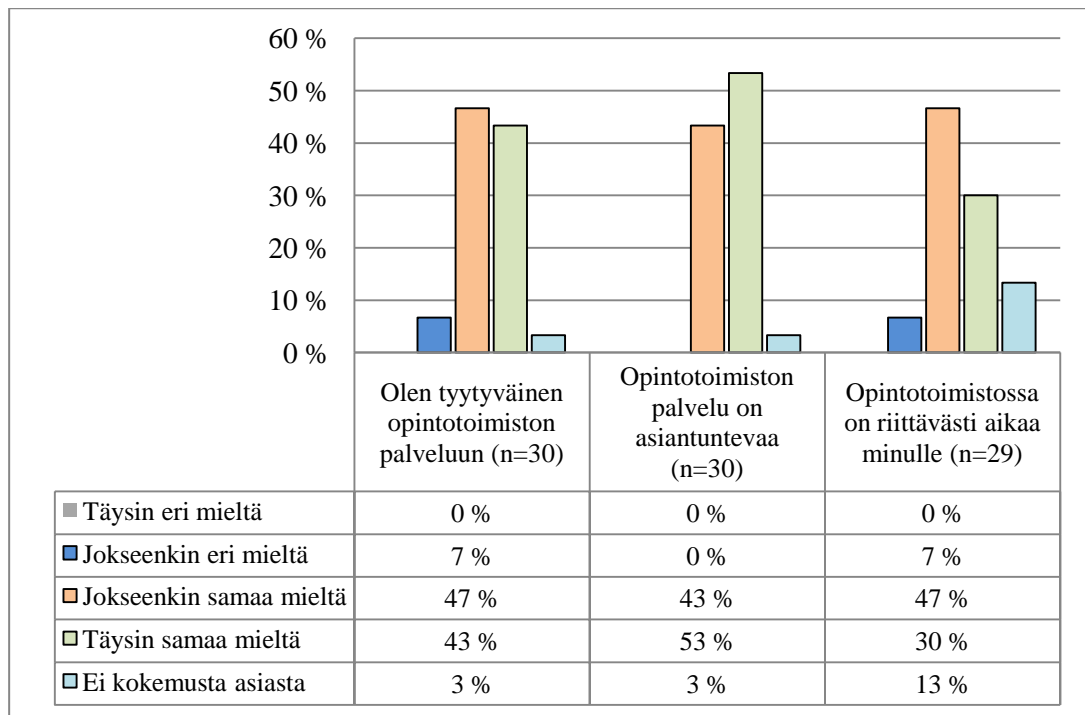
Opiskelijapalveluiden henkilöstön näkemyksen mukaan polkuopiskelijoiden ja tutkinto-opiskelijoiden saaman ohjauksen välillä ei ole kovin suuria eroja. Esille nousi kuitenkin mm. erilaiset opintojaksoilmoittautumiset ja tilanteet, jossa koko ryhmälle annetaan samanaikaisesti ohjausta, eli ryhmässä on sekä polkuopiskelijoita ja tutkinto-opiskelijoita. Yhdessä vastauksessa oltiin sitä mieltä, että polkuopiskelijat saavat tutkinto-opiskelijoihin verrattuna parempaa ohjausta ja useammin.

7.3.2 Opintotoimistojen palvelut

Polkuopiskelijoilta kysyttiin mielipiteitä liittyen laitosten **opintotoimistojen palveluihin ja asiantuntijuuteen**, joita käsitellään tässä osiossa. Lisäksi käsitellään opiskelijapalveluiden ja polkuopiskelijoiden välistä asiointia sekä opiskelijapalvelun ja opetushenkilöstön välistä asiointia liittyen polkuopiskelijoiden asioiden hoitamiseen. Aihetta kysyttiin opiskelijapalvelulle osoitetussa kyselyssä kysymyksissä 5 ja 6 ja opetushenkilöstön kyselyssä kysymyksessä 8.

Polkuopiskelijan tyytyväisyys opintotoimiston palveluihin

Polkuopiskelijoilta kysyttiin kysymysosiassa 19 heidän **tyytyväisyyttä opintotoimistojen palveluihin**. Kysymykseen vastasi 30, joista 90 % (27/30) oli täysin tai jokseenkin tyytyväisiä opintotoimistojen palveluihin. Kaksi vastaajista oli jokseenkin eri mieltä ja yhdellä vastaajista ei ollut kokemusta asiasta. Kysyttäessä polkuopiskelijoilta **palvelun asiantuntevuudesta** lähes kaikki (29/30) oli täysin tai jokseenkin sitä mieltä, että palvelu on asiantuntevaa. Yksi vastaajista ilmoitti, ettei hänellä ole kokemusta asiasta. Polkuopiskelijoilta kysyttiin myös sitä, että onko **opintotoimistossa riittävästi aikaa** opiskelijan asioiden hoitamiseen. Vastaajista lähes 80 % (23/29) oli täysin tai jokseenkin samaa mieltä siitä, että opintotoimistossa on riittävästi aikaa polkuopiskelijan asioiden hoitamiseen. Kaksi vastaajista oli jokseenkin eri mieltä ja neljällä vastaajasta ei ollut kokemusta asiasta (kuva 12).

KUVA 12. Polkuopiskelijoiden tyytyväisyys laitosten opintotoimistojen palveluihin

Polkuopiskelijoiden vastauksista saatujen tulosten perusteella voidaan todeta, että kokonaisuudessaan polkuopiskelijat ovat erittäin tyytyväisiä laitosten opintotoimistoihin. Kysymykseen 20 tuli kaksi avointa vastausta aiheeseen liittyen. Molemmat vastaajat olivat sitä mieltä, että opintotoimistojen palvelut toimivat hyvin. Lisäksi toisessa vastauksessa mainittiin, että tarvittaessa on saanut apuja myös opintojen ohjaukseen.

Opiskelijapalveluhenkilöstön näkemys polkuopiskelijoiden asioiden hoitamisesta

Opiskelijapalveluiden henkilöstön kyselyssä kysymyksessä 6 pyydettiin **henkilöä arvioimaan oman työnsä näkökulmasta mahdollisia eroja polkuopiskelijoiden ja tutkinto-opiskelijoiden asioiden hoitamisessa**. Vastausten perusteella polkuopiskelijoiden asioiden hoitamisesta verrattuna tutkinto-opiskelijoiden asioiden hoitamiseen tuovat jonkin verran lisätyötä ja muistettavia asioita opetuspalvelun henkilöstölle. Viidessä vastauksessa nousi esille mm. eri ryhmätunnukset, opiskelijoiden erilaiset etuudet, tietotekniset ongelmat ja erilaiset toimintamallit. Kahdessa vastauksessa mainittiin, että polkuopiskelijoiden ja tutkinto-opiskelijoiden asioiden hoitamisessa ei juuri eroja ole.

”Polkuopiskelijat on huomattavasti työläämpiä.”

*”Erona on se että polkuopiskelijat ovat ns. muistin varassa koska eivät asi-
ossa ole samassa ryhmässä tutkinto-opiskelijoiden kanssa ja jos esim. lähet-
tää ryhmälle sähköpostia saattavat polkuopiskelijat jäädä tiedon ulkopuo-
lella.”*

”Ensimmäisenä tulee mieleen ongelmat käyttäjätunnusten toimivuudessa”

”On. Tutkinto-opiskelijat ovat huomattavasti paremmassa asemassa.”

Opiskelijapalveluiden ja opetushenkilöstön yhteistyö koskien polkuopiskelijoita

Opetushenkilöstö antaa hyvän arvioinnin opiskelijapalvelun työskentelylle. Tähän kysymykseen 8, saatiin vastaus 18 henkilöltä. Eniten vastauksia (14 mainintaa) oli, että yhteistyö sujuu hyvin. Kysymyksen muut vastaukset olivat yksittäisiä mainintoja, kuten kahdella vastaajalla ei ole yhteistyöstä kokemusta tai siitä ei ole muodostunut mielipidettä. Kaksi vastaajaa otti myös esille työnjaon ja sen selkiyttämisen tarpeen. Myös opetushenkilöstö otti esille kuten opiskelijapalveluidenkin vastauksissa tuli ilmi, että opiskelijatunnuksissa ja opiskelijoiden ryhmätunnuksissa on ollut epäselvyyttä niiden erilaisuuden vuoksi.

”Opintotoimistossa on hyviä tyyppejä ja asiat hoituvat.”

”Opintotoimisto hoitaa hommansa hyvin ja saattaa ohjata opiskelijaa enemmän kuin opettaja.”

”Saisi hieman ehkä selkiyttää työnjakoa.”

Opiskelijapalveluiden henkilöstöltä kysyttiin kysymyksessä 5 näkemystä opetus-
henkilöstön ja opiskelijapalveluiden yhteistyöstä koskien polkuopiskelijoiden asioiden
hoitamista. Vastaajista kaikki, eli seitsemän, oli sitä mieltä, että asiat hoituvat hyvin.
Yhdessä vastauksessa mainittiin, että ainoastaan arvosanojen antamisessa opintotoi-
misto joutuu ajoittain auttamaan opettajaa.

7.3.3 Oppimisympäristöt ja siihen liittyvät elementit

Oppimisympäristöt ja siihen liittyviin elementteihin, kuten opiskelupaikkoihin, opiskelumateriaaleihin ja opetusmenetelmiin liittyviä kysymyksiä käsiteltiin polkuopiskelijoiden kysymyksissä 21 ja 22. Kysymyksessä 21 oli kaikkiaan 12 kysymystä, jotka on ryhmitelty vastausten käsittelyä varten neljään eri ryhmään. Kaikista ryhmistä ei ole tuotu opinnäytetyöhön graafista kuvaa, vaan osa ryhmistä on käsitelty vain tekstein. Kysymyksiin oli myös mahdollisuus antaa avoimia vastauksia. Kysymyksessä 22 vastaajille annettiin avoin vastausmahdollisuus koskien oppimisympäristöjä. Näitä avoimia vastauksia käsitellään kysymysosiossa 21 muodostettujen ryhmien yhteydessä.

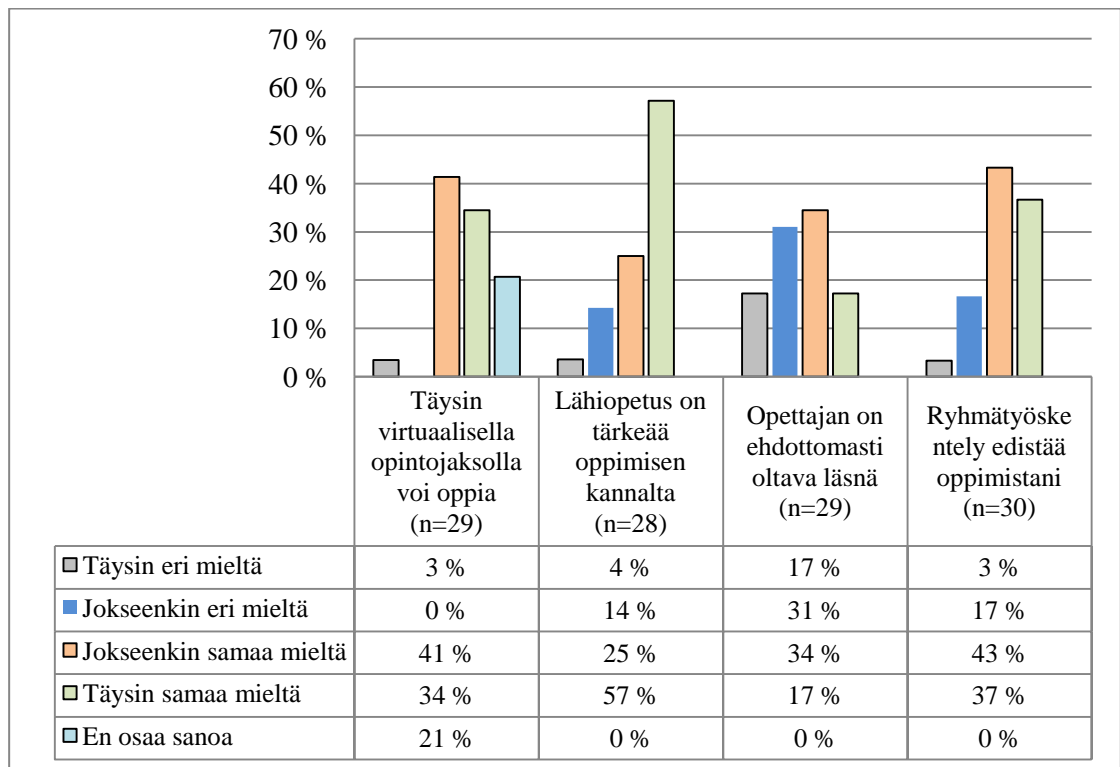
Opetushenkilöstön kyselyssä oppimisympäristöistä ja siihen liittyvistä asioista kysyttiin kysymyksissä 9 - 14. Opiskelijapalveluiden kyselyssä asiaa käsiteltiin kysymyksessä 7. Opetushenkilöstön ja opiskelijapalveluiden henkilöstön vastauksia käsitellään tekstein ja suurin lainauksin kunkin alateeman yhteydessä.

Opiskelu- ja opetusmenetelmät

Polkuopiskelijoilta kysyttiin heidän mielipidettään erilaisista opiskelu- ja opetusmenetelmistä. Kysymysten tarkoituksena oli kartoittaa sitä, kuinka tärkeänä opiskelijat kokevat esim. lähiopetuksen verrattuna verkossa tapahtuvaan opetuksen ja vaikuttaako ryhmätyöskentely heidän oppimiseen.

Polkuopiskelijoiden kyselyn kysymysosioon 21 vastanneista suurin osa, eli lähes 76 % (22/29) oli täysin tai jokseenkin sitä mieltä, että **täysin virtuaalisella opintojaksolla voi oppia**. Ilmeisesti vastaajista kuudella ei ollut kokemusta tai käsitystä täysin virtuaalisesta opintojaksosta, koska he eivät osanneet sanoa tarkempaa mielipidettä asiasta. Ainoastaan yksi vastaaja oli täysin eri mieltä siitä, että täysin virtuaalisella opintojaksolla voi oppia. Vaikka moni polkuopiskelijoista oli sitä mieltä, että virtuaalisella opintojaksolla voi oppia, niin **lähiopetus** koettiin vastausten perusteella erittäin tärkeäksi. Polkuopiskelijoista noin yli puolet (16/28) oli täysin samaa mieltä ja neljännes (7/28) oli jokseenkin samaa mieltä siitä, että lähiopetus on tärkeää oppimisen kannalta. Polkuopiskelijoista vajaa viidennes (5/28) oli täysin tai jokseenkin eri mieltä lähiopetuksen tärkeydestä oppimisen kannalta. Kiinnostavaa on se, että vaikka lähiopetus koettiin erittäin tärkeäksi, niin **opettajan ehdotonta läsnäoloa** ei kuitenkaan koet-

tu yhtä tärkeäksi. Vastauksista (n=29) voidaan todeta, että lähes puolet on täysin tai jokseenkin eri mieltä siitä, että opettajan tulisi olla jatkuvasti läsnä. **Ryhmätyöskentelyn vaikutus** oppimista edistävänä koettiin polkuopiskelijoiden mielestä hyvin tärkeäksi. Vastaaajista 80 % (24/30) oli täysin tai jokseenkin samaa mieltä. Täysin tai jokseenkin eri mieltä ryhmätyöskentelyn tärkeydestä oppimista edistävänä oli vastaa- jista viidennes (6/30). Voitaneen ajatella, että dialogi ja sosiaalinen kanssakäyminen ovat aikuisopiskelijan oppimisen näkökulmasta erittäin arvokkaita asioita. Ryhmä- työskentelyssä saattaa myös joku aiempaan osaamiseensa pohjautuen ottaa opettajan roolia. Tällöin ns. opettajan roolissa olevan henkilökkin oppii kertaamalla ja pohtimalla asioita, joita muut ryhmän jäsenet mahdollisesti esittävät (kuva 13).

KUVA 13. Opiskelu- ja opetusmenetelmät

Polkuopiskelijat antoivat myös muutamia yksittäisiä avoimia vastauksia liittyen opiskelu- ja opetusmenetelmiin. Yksi vastaaja ilmoitti työryhmäopiskelun positiiviseksi tavaksi kehittää ammatti- ja tiimityöskentelytaitoja. Video-opiskelulta toivottiin parempaa laatua, kuin pelkkiä kalvosulkeisia. Yksi vastaaja oli sitä mieltä, että liikaa asioita jätetään opiskelijan itsenäisesti opiskeltavaksi, eli tunneilla ei ehditä riittävästi paneutua teoriaan. Myös erityisopiskelijoiden parempaa huomioimista toivottiin yhdessä vastauksessa.

Polkuopiskelijoilta kysyttiin kysymysosiossa 21 **aiemmin hankitun osaamisen hyödyntämisestä opiskeluissa**. Vastajaista lähes kaikki (28/29) oli täysin tai jokseenkin sitä mieltä siitä, että aiemmin hankittua osaamista tulisi myös heidän osalta pysytää hyödyntämään enemmän esim. mahdollistaen opintojen vaihtoehtoisia suoritustapoja (taulukko 12).

TAULUKKO 12. Aiemmin hankitun osaamisen hyödyntäminen (n=29)

Mielipide	Täysin samaa mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Jokseenkin eri mieltä	Täysin eri mieltä	En osaa sanoa	Yhteensä
Vastauksia	20	8	1	0	0	n=29
Prosenttia	69 %	28 %	3 %	0 %	0 %	100 %

Työelämän asiantuntijoiden luennot koettiin myös oppimista edistäväksi asiaksi. Vastajat olivat myös sitä mieltä, että työelämälähtöistä opiskelua tulisi hyödyntää enemmän esim. projektiopintojen suorittamista omassa työssä ja työelämään liittyviä käytännön harjoituksia.

Opetushenkilöstön kyselyssä (n=19) työelämälähtöisellä opiskelulla (kysymykset 11 ja 12) on vastaajien mielestä hyvä vaikutus. Tähän saatiin eniten mainintoja (16). Toiseksi eniten mainintoja (11) annettiin siitä, että työelämälähtöisellä opiskelulla ja työelämän asiantuntijoilla on samanlainen vaikutus sekä polku- että tutkinto-opiskelijoiden opiskeluun ja oppimiseen. Kolmanneksi eniten mainintoja (4) oli työelämän asiantuntijan käytöstä opetuksen tukena. Tätä pidettiin vastauksissa merkityksellisenä oppimisen kannalta.

”Todellisessa ympäristössä tehdyt oppimistehtävät edistävät oppimista paremmin kuin kuvitellut projektit.”

”Sama merkitys kuin muillekin, ei se polkuopiskelijuus siitä erilaista tee.”

”...työelämän asiantuntijat tuovat opetukseen aina jotain sellaista lisäarvoa, jota ei pystytä ”kouluopetuksessa” yksin tuottamaan.”

Opetushenkilöstö otti myös kantaa täysin verkossa tapahtuvaan opetukseen (n=19) kysymyksessä 14. Verkossa tapahtuvaa opetuksen toteutuksesta kysyttäessä, vastaukset olivat hyvin tasaisesti sekä puolesta että vastaan. Vastauksissa (7 mainintaa) oli, että verkko-opiskelussa on molemmat puolet sekä hyvät että huonot. Samoin seitsemässä vastauksessa oltiin sitä mieltä, että verkko-opetusta ei ole hyvä käyttää opetuksessa. Vastaajista viisi oli sen kannalla, että verkossa tapahtuvalla opiskelussa on hyviä puolia. Teorian opetus koettiin hyväksi verkon kautta, mutta vastauksissa nousi huoli (4 mainintaa) polkuopiskelijoiden jäämiseksi ryhmän ulkopuolelle.

”Hyvät ja huonot puolet.”

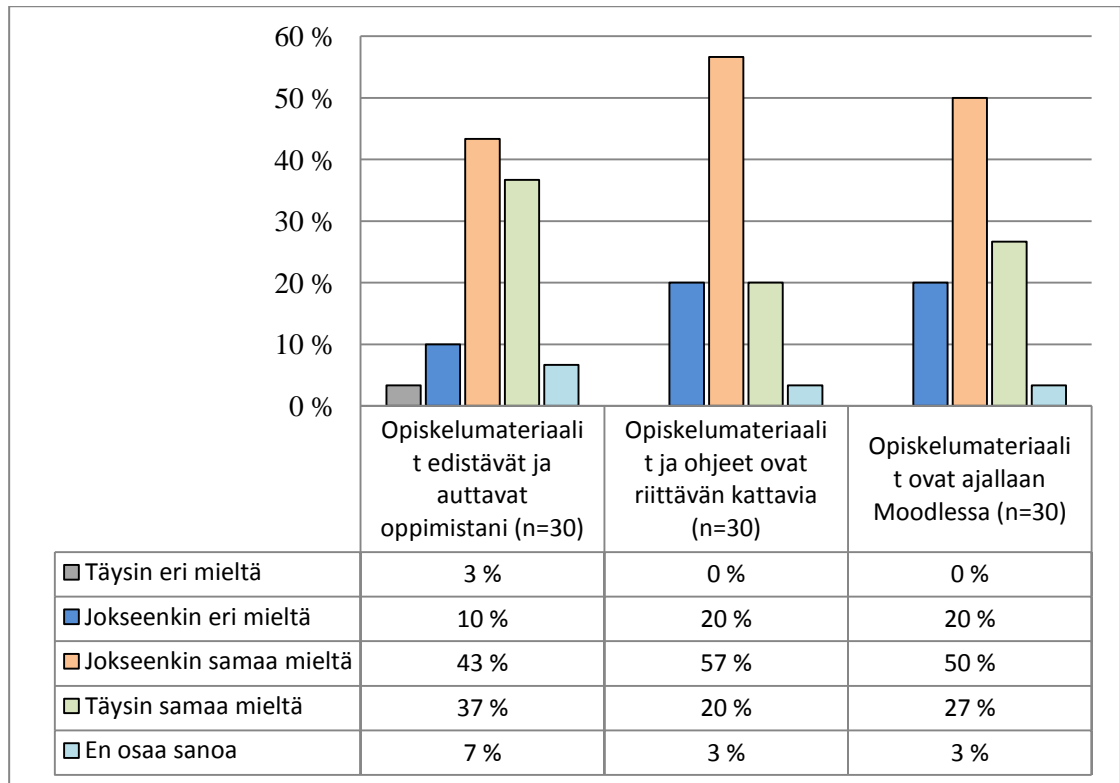
”...ei ole oppimisen näkökulmasta paras mahdollinen ratkaisu.”

”...joustava tapa opiskella, koska ajankohdan voi valita.”

Opiskelumateriaalit

Polkuopiskelijoilta kysyttiin kysymysosiossa 21 mm. edistävätkö ja auttavatko opiskelumateriaalit oppimista ja ovatko opiskelumateriaalit ja ohjeet riittävän kattavia. Lisäksi kysyttiin oppimisympäristö Moodleen sekä muihin verkkopalveluihin liittyviä asioita. Myös opiskelijapalveluiden kyselyssä pyydettiin arvioimaan opiskelijapalvelun näkökulmasta esim. polkuopiskelijalle opintoihin liittyviin tietojärjestelmiin annettua koulutusta.

Polkuopiskelijoilta kysyttiin, että **edistävätkö ja auttavatko opiskelumateriaalit** polkuopiskelijaa hänen oppimisessa. Vastaajista 80 % (24/30) oli täysin tai jokseenkin samaa mieltä siitä, että opiskelumateriaalit edistävät ja auttavat oppimista. Myös **opiskelumateriaalit ja ohjeet** todettiin riittävän kattaviksi. Polkuopiskelijoista lähes 80 % (23/30) oli täysin tai jokseenkin samaa mieltä asiasta. Polkuopiskelijoilta saatujen vastausten mukaan voidaan myös todeta, että **opiskelumateriaalit löytyvät ajallaan Moodlesta**. Tämänkin kysymyksen osalta vastaajista lähes 80 % (24/30) oli täysin tai jokseenkin samaa mieltä kysymyksen väittämästä (kuva 14).

KUVA 14. Opiskelumateriaalit

Opetushenkilöstön näkemyksen mukaan (n=19) he valmistavat samat opiskelumateriaalit koko ryhmälle. Kysymykseen 9, vastaajista selvästi eniten (16) sanoi, että he eivät ota opintojakson suunnittelussa erikseen huomioon sitä, että ryhmässä mahdollisesti on polkuopiskelijoita. Tosin joissakin vastauksissa (3) otettiin esille seikka, että alemman koulutuksen saaneilla tai jos aikaisemmista opiskeluista on vierähtänyt useampia vuosia, perustiedot ja – taidot ovat alemmalla tasolla kuin muilla opiskelijoilla. Vastauksissa nousi esille (2 mainintaa) tukiopetuksen antomahdollisuus, jos se suotaisiin opettajan työaika-suunnitelmaan resurssin varaamisena.

”...Ei vaikuta, koska oppimistavoitteet ovat samat.”

”Tukiopetus joissakin asioissa. Vaatisi resursointia, että ei ole muusta opetuksesta pois.”

Verkkopalvelut

Polkuopiskelijoista noin 24 % (7/29) oli täysin ja noin 45 % (13/29) oli jokseenkin samaa mieltä siitä, että on saanut **Moodlen käyttöön ohjausta** (kysymys 21) Vastaajista kuitenkin yhdeksän eli lähes kolmasosa oli täysin tai jokseenkin eri mieltä siitä

että olisi saanut ohjausta Moodlen käyttöön. Luku on melko korkea, jos ajatellaan sitä, kuinka tärkeä työväline Moodle on opiskelussa (taulukko 13).

TAULUKKO 13. Polkuopiskelijan arvio siitä onko hän saanut ohjausta Moodlen käyttöön (n=29)

Mielipide	Täysin samaa mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Jokseenkin eri mieltä	Täysin eri mieltä	En osaa sanoa	Yhteensä
Vastauksia	7	13	7	2	0	n=29
Prosenttia	24 %	45 %	24 %	7 %	0 %	100 %

Moodleen liittyen polkuopiskelijoilta tuli myös kysymykseen 22 muutamia yksittäisiä avoimia vastauksia. Kaksi vastaajista oli sitä mieltä, että Moodle on hyvä paikka pitää materiaaleja. Toinen vastaajista toivoi, että materiaalit tulisi myös olla ajallaan Moodlella. Opettajien Moodlen käyttöön liittyen tuli myös kaksi vastausta. Yhden vastaajan mielestä joidenkin opettajien tulisi opetella paremmin Moodlen käyttö. Puolestaan yksi vastaaja toivoi, että kaikki opettajat käyttäisivät Moodlea, jotta välttyttäisiin turhalta hämmingiltä.

”moodle on hyvä paikka pitää materiaali käytössä, vanhanaikaisena lukijana joudun tulostamaan kohtuuttoman paljon materiaalia...”

”moodeleen materiaalit ajoissa”

”Sen verran kuutamolla on osa opettajistosta Moodlen suhteen”

”Kaikki opettajat eivät käytä Moodlea, mikä aiheuttaa hämminkiä opiskelijoiden keskuudessa.”

Polkuopiskelijoilta kysyttiin kysymysosiossa 21 myös **muihin verkkopalveluihin saatua ohjausta**. Kysymykseen tuli vastauksia 30. Vastaajista 17 % (5/30) oli täysin ja noin 47 % (14/30) vastaajista oli jokseenkin sitä mieltä, että on saanut ohjausta muihin verkkopalveluihin. Lähes 37 % (11/30) oli täysin tai jokseenkin eri mieltä siitä, että olisi saanut ohjausta muihin verkkopalveluihin. Muita Mikkelin ammattikor-

keakoulun opiskelijoiden aktiivisesti käytössä olevia verkkopalveluita ovat mm. Student-opiskelijaintra, sähköposti, Asio-opiskelijatoiminnot ja Mikki-kirjasto. Sähköpostin osalta voidaan todeta, että polkuopiskelijat saavat käyttöönsä Mikkelin ammatikorkeakoulun opiskelijasähköpostiosoitteen, mutta kaikki eivät sitä aktiivisesti käytä, vaan osa polkuopiskelijoista käyttää jotain muuta sähköpostiosoitetta.

Opiskelijapalvelun henkilöstön kyselyssä nousi esille se, että polkuopiskelijat perehdytetään verkkopalveluihin samalla tavalla kuin tutkinto-opiskelijat. Tunnusten toimivuus ja polkuopiskelijoiden erikseen huomioiminen esim. Asio perehdytyksessä teettävät jonkin verran lisätyötä opiskelijapalveluiden henkilöstölle. Vastauksista kävi ilmi, että MAMK:n avoin ammattikorkeakoulu hoitaa hyvin alkuperehdytyksen sekä kokonaisuus on ihan hyvin toimiva. Muutamassa vastauksissa nousi kuitenkin esille jonkinlainen epäselvyys opiskelijapalveluiden ja avoimen AMK:n työnjaosta.

”Opiskelijapalveluissa ei aluksi tiedetty, että opintosihteerien tulee hoitaa myös polkuopiskelijat”

”Tiedotus ontunut, koska esim. luimme polkuopiskelijoille annetusta tiedotteesta, että opiskelijapalvelut antaa heille tunnukset Asioon...meille ei oltu tiedotettu asiasta mitään...”

”Polkuopiskelijat ovat avoimen amk:n opiskelijoita, joten heidän asioidensa hoito voisi olla heidän vastuullaan.”

Opetushenkilöstön kyselyssä tuli vastauksissa esille se, että koetaan hankalaksi ohjelmien tunnusten jako eri paikasta polkuopiskelijoille ja tutkinto-opiskelijoille. Tämän suuntaista mielipidettä nousi myös opiskelijapalveluiden kyselystä. Myös polkuopiskelijat ottivat saman asian esille.

”Tutkinto-opiskelijat ja polkulaiset saavat esim. tarvittavia tietoteknisiä tunnuksia eri tahoilta, eikä keskitetysti yhdeltä ihmiseltä tai taholta.”

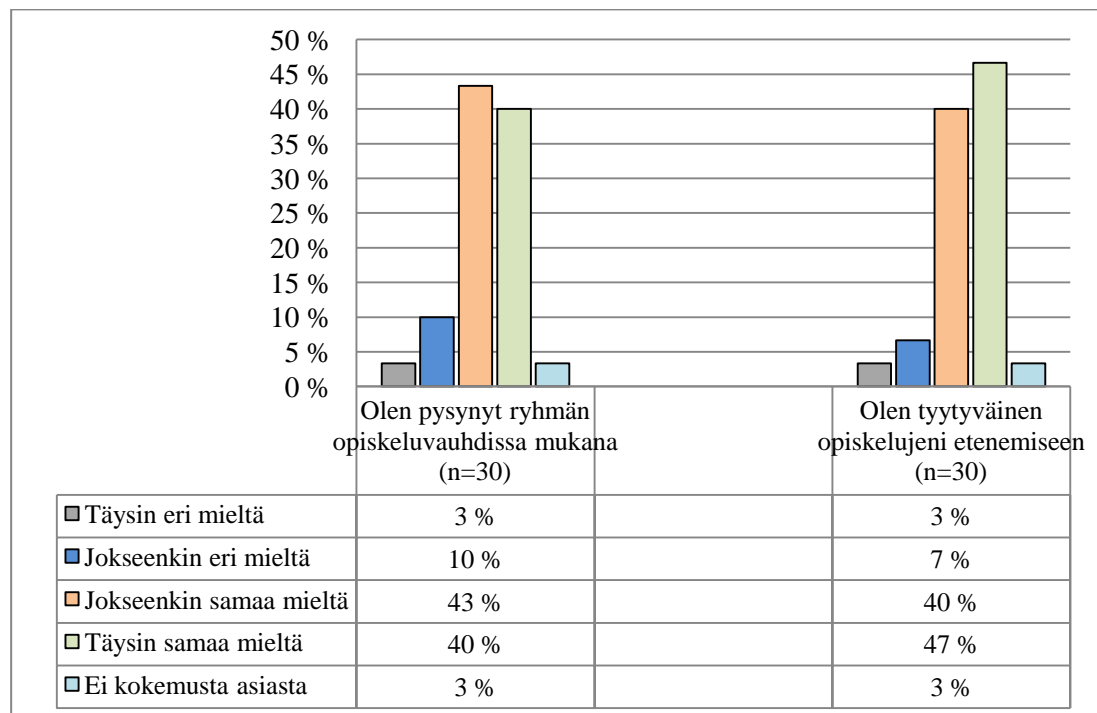
7.3.4 Opiskelu- ja oppimiskokemukset

Polkuopiskelijoiden opiskelu- ja oppimiskokemuksiin liittyviä kysymyksiä käsiteltiin polkuopiskelijoiden kysymyksissä 23 ja 24. Kysymyksessä 23 oli kaikkiaan 13 kysymystä, jotka on ryhmitelty vastausten käsittelyä varten neljään eri ryhmään. Kaikista ryhmistä ei ole tuotu opinnäytetyöhön graafista kuvaa, vaan osa ryhmistä on käsitelty vain tekstein. Kysymyksiin oli myös mahdollisuus antaa avoimia vastauksia (kysymys 24), joita käsitellään ryhmien yhteydessä.

Opetushenkilöstön kyselyssä aiheeseen liittyviä kysymyksiä esitettiin kysymyksissä 10 - 14. Opetushenkilöstön vastauksia käsitellään tekstein ja suurin lainauksin kunkin alateeman yhteydessä.

Polkuopiskelijan tyytyväisyys omaan opiskeluun

Polkuopiskelijoilta kysyttiin kysymysosiassa 23 heidän **tyytyväisyyttään omien opiskelujensa etenemiseen** sekä sitä **ovatko he pysyneet hyvin mukana emoryhmänsä opiskeluvauhdissa**. Kysymyksillä haluttiin kartoittaa mm. sitä vaikuttaako polkuopiskelijan aikaisempi koulutus- tai työkokemus jollain tavalla opiskelujen etenemiseen.

KUVA 15. Polkuopiskelijoiden opintojen eteneminen

Vastausten perusteella voitaneen päätellä, että polkuopiskelijoiden aikaisempi koulu- ja työkokemus ei vaikuta ainakaan negatiivisesti heidän opintoihinsa. Vastaaajista yli 80 % oli täysin tai jokseenkin sitä mieltä, että molempien kysymysten väittämät pitivät paikkansa (kuva 15). Kysymykseen liittyen tuli muutamia yksittäisiä avoimia vastauksia (kysymys 24). Harjoittelu pitäisi mahdollistaa myös polkuopiskelijoille. Sähköposteihin toivottiin vastattavan. Opintorekisteriin pitäisi arvosanat tulla ilman, että niitä joutuu erikseen kyselemään.

Polkuopiskelijoilta kysyttiin kysymysosiossa 23 myös sitä, että **ovatko he tarvittaessa saaneet joustaa opiskelussaan**. Vastaaajista (n=30) noin 80 % (24/30) oli täysin tai jokseenkin sitä mieltä, että opiskeluissa on tarvittaessa saanut joustoa. Vastaaajista kaksi on sitä mieltä, että opiskeluissa ei ole voinut joustaa. Neljä polkuopiskelijaa ilmoitti, ettei heillä ole kokemusta asiasta. Vastausten perusteella näyttäisi siltä, että tarvittaessa polkuopiskelijat ovat saaneet joustaa opiskeluissaan.

Opetushenkilöiden kyselyssä pyydettiin kysymyksessä 13 vertailemaan polkuopiskelijoiden ja tutkinto-opiskelijoiden opiskelumotivaatiota. Vastauksista (n=19) selviää, että polkuopiskelijat ovat hyvin motivoituneita opiskelijoina. Eniten mainintoja (15) vastaaajilla oli, että opettajat kokevat polkuopiskelijoiden olevan motivoituneita. Neljässä vastauksessa sanottiin, ettei polkuopiskelija ole motivoitunut opiskeluissaan. Kahdella vastaaajalla oli näkemys, että polkuopiskelijan motivaatio on opintojen alussa korkea, mutta jostain syystä heidän mielestä motivaation taso laskee ajan myöten.

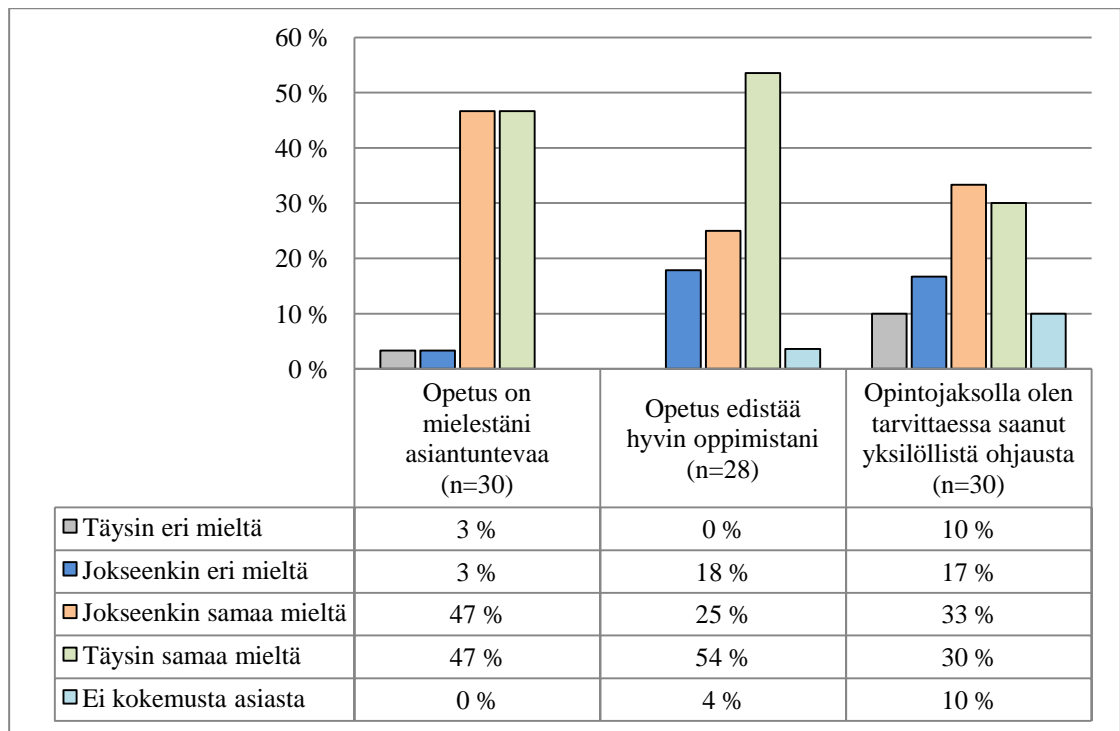
”Polku on lähtenyt selkeämmällä tavoitteella kuin useimmat tutkinto-opiskelijat, jotka eivät ole edes varmoja, ovatko oikealla alalla.”

”...kynnys heittää polkuopinnot sikseen on matalampi.”

”Usein polkuopiskelijat ovat ainakin aluksi innostuneempia.”

Polkuopiskelijoiden tyytyväisyys opetukseen

Polkuopiskelijoilta kysyttiin kysymysosiossa 23 heidän **tyytyväisyyttä opetuksen asiantuntevuuteen, edistääkö opetus heidän oppimista ja ovatko he tarvittaessa saaneet opintojaksolla yksilöllistä ohjausta**.

KUVA 16. Polkuopiskelijoiden tyytyväisyys annettuun opetukseen

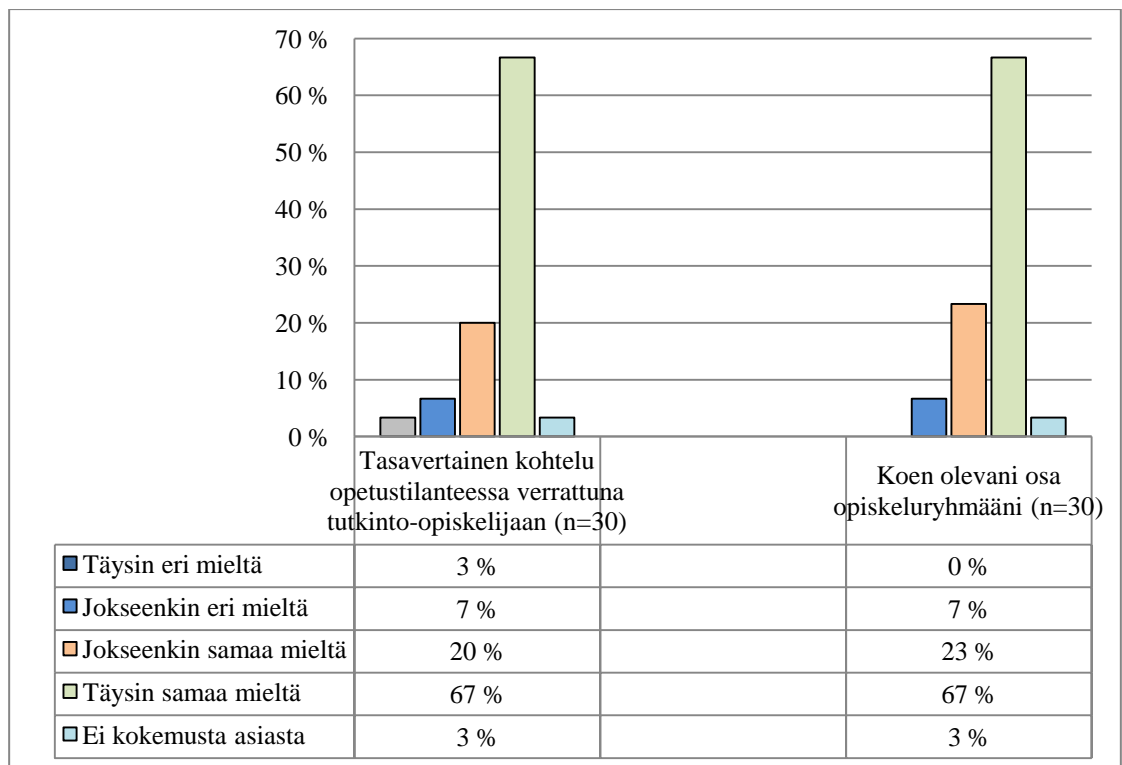
Vastausten perusteella voidaan todeta, että polkuopiskelijoiden mielestä Mikkelin ammattikorkeakoulussa saatu **opetus on asiantuntevaa**. Vastaajista lähes kaikki (28/30) oli täysin tai jokseenkin sitä mieltä, että kysymyksessä esitetty väittämä piti paikkansa. Saatujen vastausten perusteella voidaan myös havaita, että **opetus edistää polkuopiskelijan oppimista**. Vastaajien mukaan **opintojaksolla on tarvittaessa saanut yksilöllistä ohjausta**, yli 60 % (19/30) oli täysin tai jokseenkin samaa mieltä tästä. Kahdeksan vastaajista oli täysin tai jokseenkin eri mieltä siitä, että opintojaksolla saa tarvittaessa yksilöllistä ohjausta. Vastauksista ei kuitenkaan nouse esille syitä siihen miksi polkuopiskelijat eivät olisi tarvittaessa saaneet yksilöllistä ohjausta (kuva 16).

Opetushenkilöstö painotti vastauksissaan opiskelijoiden tasavertaista kohtelemista opetustilanteissa. Muutamassa vastauksessa nostettiin esille, että opettajilla tulisi varata resursseja polkuopiskelijoiden tehtävien mahdolliseen räätälöintiin. Joku vastaaja ottikin kantaa siihen, että polkuopiskelijalla on samat mahdollisuudet kehittää osaamistaan kuin tutkinto-opiskelijalla. Toisaalta jossain vastauksessa otettiin kantaa siihen että polkuopiskelijalla on samat velvollisuudetkin opiskelunsa panostamiseen kuin tutkinto-opiskelijalla. Polkuopiskelijoiden vastauksissa tuli ilmi yksilöllisen ohjauksen tarve, mutta syitä tämän tarpeen kokemiseen ei aineistossa noussut esille. Opetushen-

kilöstitön kyselyssä nousi kenties muutama syy tähän. Opettajille ei ole varattu resursseja heidän mielestään tarpeeksi ja jossain kohdassa mainittiin, ettei resursseja ole varattu lainkaan.

Polkuopiskelijan tasavertaisuus verrattuna tutkinto-opiskelijaan

Polkuopiskelijoilta kysyttiin kysymysosiossa 23 mielipidettä siitä, **kohdellaanko häntä opetustilanteessa tasavertaisen ryhmän jäsenenä** verrattuna tutkinto-opiskelijaan sekä **kokeeko polkuopiskelija olevansa osa opiskeluryhmää**.

KUVA 17. Polkuopiskelijan tasavertaisuus verrattuna tutkinto-opiskelijaan

Vastausten (n=30) perusteella voidaan todeta, että tasavertainen kohtelu opetustilanteessa polkuopiskelijoiden ja tutkinto-opiskelijoiden välillä toteutuu. Polkuopiskelija kokee myös yleensä olevansa osa opiskeluryhmää (n=30). Vaikuttaisi siltä, että nämä asiat ovat hyvin lähellä toisiaan, koska vastaukset ovat lähes identtiset (kuva 17).

Opetushenkilöstön vastauksista (n=19) ilmeni hyvin vahvasti, että polkuopiskelija ja tutkinto-opiskelija ovat heille opetustilanteessa samanarvoisia. Polkuopiskelijat tekevät samat tehtävät ja harjoitukset kuin muutkin opiskelijat. Opetushenkilöstön kyselyssä tuli 16 vastauksessa esille se, että opintojakson suunnitteluun ja opintojakson

toteuttamiseen ei vaikuta se, että ryhmässä opiskelee polkuopiskelija.

”Ryhmässä opiskelijoihin suhtaudutaan samalla tavalla.”

”En minä ainakaan katso kuka on polkulainen ja kuka ei.”

Polkuopiskelijan aiemman osaamisen huomioiminen opiskelussa

Polkuopiskelijoilta saaduista vastauksista jo aiemmin käsiteltiin kohdassa 7.3.3 (s. 71) heidän mielipidettään siitä pitäisikö aiemmin hankittua osaamista hyödyntää enemmän opinnoissa. Opiskelu- ja oppimiskokemuksiin liittyvässä kysymysosiossa 23, heiltä kysyttiin sitä **onko heidän aikaisempaa osaamista otettu huomioon opiskelussa.**

TAULUKKO 14. Polkuopiskelijan arvio aiemman osaamisensa huomioimisesta opiskeluissa (n=30)

Mielipide	Täysin samaa mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Jokseenkin eri mieltä	Täysin eri mieltä	Ei kokemusta asiasta	Yhteensä
Vastauksia	3	14	5	5	3	n=30
Prosenttia	10 %	47 %	17 %	17 %	10 %	100 %

MAMK:n avoimessa ammattikorkeakoulussa ei tehdä suoraan hyväksilukuja polkuopiskelijoiden opintoihin, vaan polkuopiskelijoita ohjeistetaan opintojaksovalinnoissa. Näin huomioidaan heidän aiemmin hankkimasta osaamisesta ne suoritukset, joista polkuopiskelija saa hyväksilukuja, mikäli hakeutuu myöhemmin tutkinto-opiskelijaksi. Kysymysosiossa 23, kysymys, joka koski aiemmin hankitun osaamisen huomioimista opiskelussa vaikuttaisi toteutuvan jossain määrin polkuopiskelijoiden suhteen. Vastaajista yli puolet (17/30) oli täysin tai jokseenkin samaa mieltä kysymyksen väittämästä, tosin täysin samaa mieltä vastaajista oli vain 10 % (3/30). Kolmasosa vastaajista (10/30) ei ollut väittämän kannalla eli he olivat täysin tai jokseenkin eri mieltä siitä, että opiskeluissa olisi huomioitu heidän aiemmin hankittu osaaminen (taulukko 14).

Opetushenkilöstö ei ottanut vastauksissaan juurikaan kantaa polkuopiskelijoiden aikaisemman osaamisen huomioimiseen. Joku mainitsi, että polkuopiskelussa ei tehdä

hyväksilukuja, mutta jos opiskelija hakeutuu tutkinto-opiskelijaksi, hänellä on luonnollisesti samat mahdollisuudet aikaisempien opintojen hyväksilukuun kuin muillakin opiskelijoilla. Moni opettajista (7 mainintaa) nosti esille kommentissaan, että polkuopintojärjestelmässä on hyvä se, että polun kautta suoritettavat opinnot hyväksytään kaikki, kun opiskelija siirtyy varsinaiseksi tutkinto-opiskelijaksi.

Polkuopiskelijoilta kysyttiin kysymysosoiossa 23 myös sitä **onko toisen opiskelijan osaamisesta ollut hänelle hyötyä** esim. ryhmätyössä. Vastanneista noin 86 % (25/29) oli täysin tai jokseenkin samaa mieltä siitä, että toisen opiskelijan osaamisesta on hyötyä. Myös kohdassa 7.3.3 (s.70) läpi käyty kysymys koskien ryhmätyöskentelyä opiskelua edistävänä tekijänä tukee tässä kohdassa 7.3.4 käsiteltyä väittämää. Kysymyksistä saatujen vastausten perusteella voidaan myös todeta, että opiskelu on lisännyt polkuopiskelijoiden sosiaalisia taitoja, noin 73 % (22/30) vastaajista oli täysin tai jokseenkin tätä mieltä.

Opetushenkilöstöltä kysyttäessä mielipidettä pienryhmätyöskentelystä (n=18). Vastauksista 15 oli sitä mieltä, että pienryhmätyöskentelyllä on sama vaikutus polkuopiskelijan ja tutkinto-opiskelijan oppimisen kannalta. Opetushenkilöstö koki, että ryhmätyöskentely vie opittavia asioita käytännön tasolle ja näin edistää oppimista sen kautta sekä tutkinto-opiskelijalle että polkuopiskelijalle. Joku mainitsi että ryhmätyöskentely on hyvä keino polkuopiskelijan päästä muuhun ryhmään mukaan, yhdeksi tasavertaiseksi ryhmän jäseneksi.

Polkuopiskelijasta tutkinto-opiskelijaksi

Polkuopiskelijoista 77 % (23/30) ilmoitti tähtäävänsä tutkinto-opiskelijaksi. Tämän perusteella voidaan todeta, että polkuopinnot ovat tärkeä mahdollistaja tutkinnon suorittamiselle. Vastauksista viisi oli täysin tai jokseenkin eri mieltä, siitä että tulisivat hakeutumaan tutkinto-opiskelijaksi (taulukko 15).

TAULUKKO 15. Tavoitteena tutkinto-opiskelijaksi hakeutuminen (n=30)

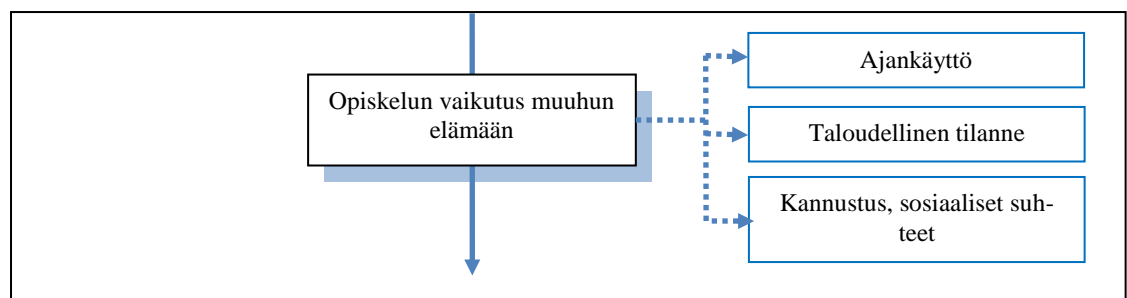
Mielipide	Täysin samaa mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Jokseenkin eri mieltä	Täysin eri mieltä	Ei kokeusta asiasta	<i>Yhteensä</i>
Vastauksia	23	1	1	4	1	n=30
Prosenttia	77 %	3 %	3 %	13 %	3 %	100 %

Polkuopintojen aloittaminen koettiin myös erittäin positiivisena. Vastaajista lähes kaikki (29/30) oli sitä mieltä, että polkuopintojen aloittaminen oli hyvä ajatus. Vastaajista ainoastaan yksi oli väittämästä jokseenkin eri mieltä. Avoimia vastauksia aiheeseen liittyen tuli muutamia (kysymys 24). Kahdessa vastauksessa polkuopinnot nähtiin hyvänä mahdollisuutena opiskella. Yhdessä vastauksessa polkuopinnot todettiin hyvin potentiaalisiksi koulutusmalliksi, jota tulisi kehittää. Yhdessä vastauksessa tuotiin esille se, että opintojen alussa ei ollut informoitu riittävästi siitä, että suoritettavat 60 op ei välttämättä takaa tutkinto-opiskelijapaikkaa.

”Tämä on tosi hyvä mahdollisuus meille vajaakoulutetuille työväestölle. Tällä koulutusmallilla on hirveästi potentiaalia, kunhan vain kehitetään jatkossa jonkunlainen opinto-ohjelma HETI opintoja aloitettaessa. Nyt kaikki jää omien sosiaalisten ja teknisten taitojen varaan.”

7.4 Opiskelun vaikutus muuhun elämään

Opiskelun vaikutus muuhun elämään teema-alueeseen liittyvät kysymykset koskivat opiskelun vaikutuksesta polkuopiskelijoiden muuhun elämään. Kysymyksissä nostettiin esille mm. opiskelun vaikutus ajankäyttöön, sosiaalisiin suhteisiin ja talouteen. Teema-alueen kysymyksillä pyrittiin kartoittamaan niiden vaikutusta mm. polkuopiskelijan opiskelumotivaatioon. Teema-alueen tarkastelua on tehty myös MAMK:n avoimen ammattikorkeakoulun polkuopintojen syvällisemmän prosessikuvauksen avulla (liite 7). Alkuperäiseen prosessikuvaukseen on lisätty kohta opiskelun vaikutus muuhun elämään sekä kohtaan vaikuttavia tekijöitä polkuopiskelijan näkökulmasta (kuva 18).

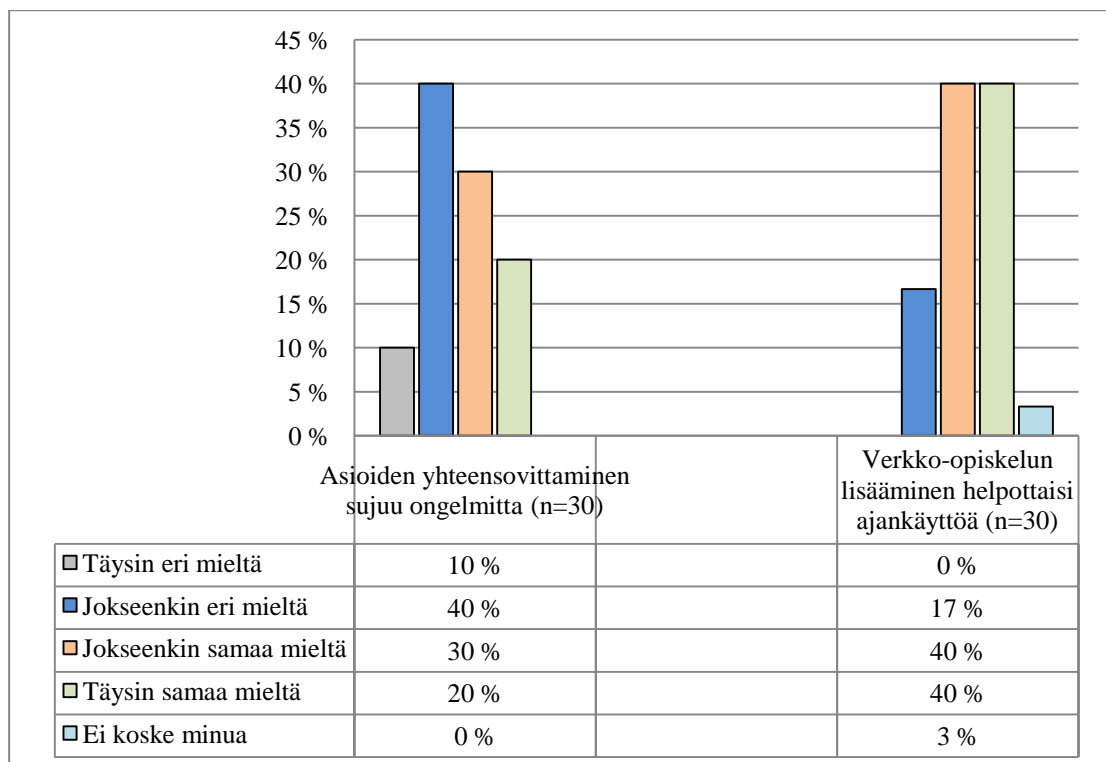
KUVA 18. MAMK:n avoimen AMK:n polkuopintojen prosessikuvaukseen on lisätty kohta ”opiskelun vaikutus muuhun elämään”

Teema-alueeseen liittyviä kysymyksiä esitettiin polkuopiskelijoille ja opetushenkilöstölle. Polkuopiskelijoiden kyselyssä (liite 2) asiaa käsiteltiin kysymyksissä 25 ja 26 ja opetushenkilöstön kyselyssä (liite 4) kysymyksissä 11 – 13.

Teema-alueen alaluvuissa käydään ensin läpi polkuopiskelijoiden kyselystä esiin nousseita asioita, jonka jälkeen niitä analysoidaan mahdollisesti opetushenkilöstön kyselyistä esiin tulleilla asioilla.

7.4.1 Muun elämän ja opiskelun yhteensovittaminen

Polkuopiskelijoilta kysyttiin kysymysosiossa 25 mm. mielipidettä siitä, **sujuuko perheen, ystävien, opiskelun ja työn yhteensovittaminen ongelmitta**. Kysymys jakoi vastaajien mielipiteet kahtia. Vastaajista puolet (15/30) oli täysin tai jokseenkin eri mieltä siitä, että ongelmia esiintyy. Vastaavasti puolet (15/30) oli sitä mieltä, että ongelmia asiassa ei juuri ole. **Verkko-opiskelun lisääminen** voidaan vastausten perusteella todeta ajankäytön helpottajaksi. Polkuopiskelijoista 80 % (24/30) oli täysin tai jokseenkin samaa mieltä siitä, että verkko-opiskelu helpottaisi heidän ajankäyttöä (kuva 19).

KUVA 19. Polkuopiskelijoiden ajankäyttö ja asioiden yhteensovittaminen

Polkuopiskelijoilta kysyttiin kysymysoosiossa 25 myös opiskelun vaikutuksesta työhön ja heidän saamasta kannustuksesta opiskeluun liittyen. Vastaajista 40 % (12/30) oli täysin tai jokseenkin samaa mieltä siitä, että on joutunut **opiskelun vuoksi ottamaan vapaata työstään**. Täysin tai jokseenkin eri mieltä asiasta oli noin kolmasosa (9/30). Myös kolmasosa (9/30) vastaajista ilmoitti, ettei asia koske häntä. Polkuopiskelijoilta kysyttiin heidän **saamasta kannustuksesta** koskien opiskelua. Vastaajista vajaat puolet (13/30) ilmoitti, että työantaja kannustaa häntä opiskelussa. Yhdeksän vastaajaa (9/30) eli noin kolmasosa oli täysin tai jokseenkin eri mieltä siitä, että saisi työnantajalta kannustusta opiskeluun. Vastaajista vajaat 30 % (8/30) ilmoitti, ettei asia koske häntä. Läheisiltä saatu kannustus oli huomattavasti korkeampi, eli lähes kaikki (29/30) vastaajista ilmoitti saavansa opiskeluun läheisensä kannustusta. Polkuopiskelijoiden vastausten perusteella opiskelu näyttäisi vaikuttavan jossain määrin **koulun ulkopuolisten sosiaalisten suhteiden vähenemiseen**. Vastaajista yli puolet (15/29) oli sitä mieltä, että opiskelu ei juuri ole vaikuttanut, mutta yli 40 % (12/29) oli sitä mieltä että opiskelu on vaikuttanut koulun ulkopuolisten sosiaalisten suhteiden vähenemiseen. Vastaajista kaksi ilmoitti, ettei asia koske häntä. Edellä oleviin kysymyksiin liittyen polkuopiskelijoilta tuli muutamia avoimia vastauksia (kysymys 26). Kaksi vastaaja kommentoi ajankäyttöön liittyen. Toisen vastaajan mielestä pitäisi olla enemmän viikonloppuopetusta sekä tunnit arki-iltoina eivät saisi alkaa liian aikaisin. Toinen vastaaja toivoi enemmän verkkotenttejä. Yksi vastaaja toi esille sen, että lähiviikot menevät opettajanmetsästyksen ja asioiden selvittelyyn. Vastaajista yksi oli sitä mieltä, että polkuopinnot on paras päätös mitä 2000-luvulla on tehty.

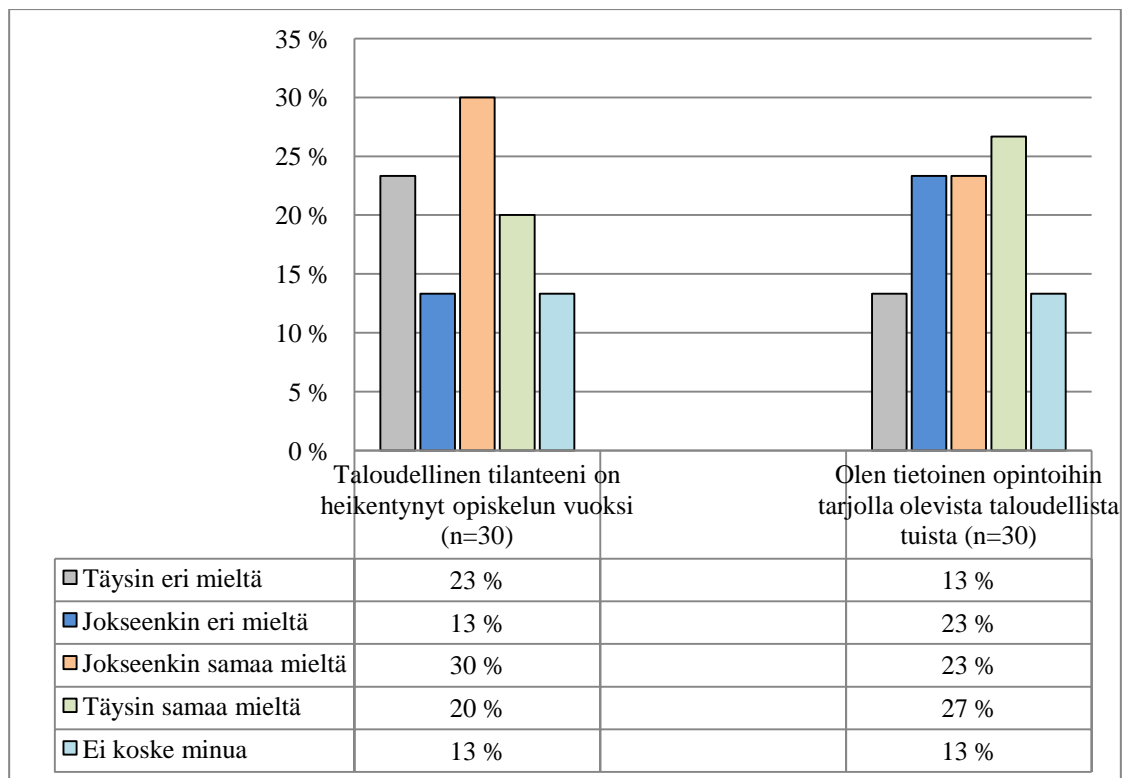
Opetushenkilöstön kyselyn vastauksessa otettiin kantaa polkuopiskelijan ajankäytön hallintaan. Yksi vastaajista mainitsi, että omassa työpaikassa suorittama opintotehtävä helpottaa polkuopiskelijan aikatauluja. Vastauksissa nostettiin myös esille, että suoritustapa omalla työpaikalla helpottaa monen kohdalla taloudellista tilannetta. Toinen vastaajista katsoi, että opintojen onnistumisen ja hallinnan kannalta työelämässä tehtävän suoritustapa on hyvä ja helpottaa sekä mahdollistaa opiskelujen toteuttamista. Jossain vastauksessa nostettiin esille, että työelämälähtöisellä opiskelulla on mahdollisuus edetä opinnoissa. Vastauksissa kävi myös ilmi, että polkuopiskelijoilla on vaikeuksia yhdistää opinnot, perhe-elämä ja työ, mutta heillä on vahvuutena korkea opiskelumotivaatio.

”Aikuisopiskelijalle joustava tapa opiskella, koska ajankohdan voi valita.”

”Mahdollistaa monipuolisemman ajankäytön.”

7.4.2 Opiskelun vaikutus polkuopiskelijan talouteen

Kysymysosiossa 25, polkuopiskelijoilta tiedusteltiin sitä **onko opiskelu vaikuttanut heikentävästi heidän taloudelliseen tilanteeseen**. Lisäksi heiltä kysyttiin sitä, että **ovatko he tietoisia opintoihin tarjolla olevista tuista**.

KUVA 20. Opiskelun vaikutus polkuopiskelijan taloudelliseen tilanteeseen

Polkuopiskelijoista 50 % (15/30) ilmoitti opiskelun vaikuttaneen heikentävästi talouteen. Vastaajista 46 % (11/30) ilmoitti, ettei opiskelu ole heikentänyt heidän taloudellista tilannetta. Kiinnostavaa oli, että kysyttäessä polkuopiskelijoilta heidän tietämyksestään opiskeluun tarjolla olevista tuista, olivat vastausprosentit lähes samat. Tästä voitaneen tehdä johtopäätöksenä se, että ne, joiden taloudelliseen tilanteeseen opiskelu on vaikuttanut heikentävästi, ovat myös selvillä opiskeluun tarjolla olevista tuista. Päinvastoin taas ne, joiden talouteen opiskelu ei ole vaikuttanut heikentävästi, eivät juuri ole selvittäneet opiskeluun mahdollisesti tarjolla olevista tuista (kuva 20).

Polkuopiskelijoista 50 % (15/30) oli täysin tai jokseenkin samaa mieltä siitä, että **MAMK:n avoimen ammattikorkeakoulun lukuvuosimaksu** 250 € on kohtuullinen. Vastaajista 40 % (12/30) oli täysin tai jokseenkin eri mieltä lukuvuosimaksun kohtuullisuudesta. 10 % (3/30) vastaajista ilmoitti, ettei asia koske häntä. Näiden vastaajien osalta voitaneen olettaa, että työnantaja tai joku muu taho maksaa heidän opiskelun.

7.5 MAMK:n avoimen ammattikorkeakoulun polkuopintojen nykytila

Tässä luvussa käydään läpi esille nousseita asioita, jotka liittyvät polkuopintojen toteutuneisiin hyviin toimintatapoihin sekä vielä kehitettäviin asioihin. Näiden avulla kartoitetaan MAMK:n avoimen ammattikorkeakoulun polkuopintojen nykytilaa.

Jokaiselta kohderyhmältä eli polkuopiskelijoilta (kysymykset 27 ja 28), Mikkelin ammattikorkeakoulun opetushenkilöstöltä (kysymykset 15 ja 16) ja opiskelijapalveluiden henkilöstöltä (kysymykset 8 ja 9) kysyttiin kyselylomakkeen lopuksi mielipiteitä asioista, jotka polkuopinnoissa ovat heidän mielestä hyvin ja asioita, jotka vaativat vielä kehittämistä. Viimeisten kysymysten tarkoituksena oli antaa vastaajalle vielä tilaisuus tuoda esille mielipiteensä polkuopinnoista. Kysymyksissä oli ajatuksena myös löytää vielä mahdollisesti sellaisia asioita, joita ei kysymyslomakkeiden muusta aineistosta noussut esille.

Jokaiselta kohderyhmältä saatiin näihin kysymyksiin paljon mielipiteitä ja kommentteja. Vastauksissa oli pitkälti jo aiemmin kysymysaineistosta esiin tulleita asioita, mutta näiden kysymysten vastauksilla saatiin hyvin täydennettyä aiempaa aineistoa.

Esille nousseita hyviä toimintatapoja sekä vielä kehittämistä vaativia asioita käydään läpi aiempien teema-alueiden avulla, joita olivat polkuopintojen taustaa, opintopolulla ja opiskelun vaikutus muuhun elämään.

7.5.1 Polkuopintojen taustaa teeman hyvät asiat tai kehitettävät asiat

Polkuopintojen taustaa -teema-alueessa käsiteltiin mm. polkuopiskelijoiden perustietoja, polkuopintojen markkinointia, polkuopintoihin ilmoittautumista sekä polkuopintojen infopakettia. Kohderyhmien aineistoista nousi esille seuraavia hyviä toimintatapoja ja vielä kehitettäviä asioita polkuopintojen osalta (taulukko 16):

TAULUKKO 16. Polkuopintojen taustaa -teeman hyvät toimintatavat ja kehitettävät asiat

Polkuopintojen taustaa -teeman hyvät toimintatavat
<ul style="list-style-type: none"> • MAMK:n kotisivuilta löytyy tietoa polkuopinnoista • Keskitetty ja koordinoitu markkinointi • Polkuopintoihin ilmoittautuminen on hyvin hoidettu • Polkuopiskelijoille lähetetyn infopaketin sisältö on hyvä
Polkuopintojen taustaa -teeman kehitettävät asiat
<ul style="list-style-type: none"> • Markkinoinnin laajentaminen esim. Internetiin, eri ammattiliitosten lehtiin sekä eri työyhteisöihin • Yhteistyön lisääminen työ- ja elinkeinotoimistojen kanssa esim. tietoiskut • Hakuaika • Polkuopinnoista saatavaa ennakkotietoa olisi lisättävä • Infopaketin lukujärjestys tulisi saada selkeämmäksi, tarkempia tietoja kurssivalinnoista sekä mukaan enemmän koulutusalaakohtaista tietoa

Polkuopiskelijoiden kyselyaineistosta saatujen tulosten perusteella tietoja polkuopinnoista on saatu kohtalaisen hyvin MAMK:n kotisivuilta, joten tätä markkinointikanavaa kannattaa varmasti hyödyntää vielä enemmän. Internet mainittiin aineistossa useamman kerran, joten markkinoinnin laajentamista internettiin ja siellä oikeisiin kanaviin, todennäköisesti lisääisi tietoa polkuopintomahdollisuuksista. Yhteistyön lisääminen työ- ja elinkeinotoimistojen kanssa sekä mainostaminen ammattiliitosten lehdissä ja eri työyhteisöissä todettiin myös hyväksi markkinointikanaviksi, joita tulisi hyödyntää enemmän. Opetushenkilöstön kyselyn aineistossa todettiin myös nykyisistä toimintatavoista keskitetty ja koordinoitu markkinointi hyvänä asiana. Opiskelijapalveluiden kyselyaineistossa todettiin, että polkuopintojen markkinointia olisi lisättävä.

Ennakkotiedon saantia tulisi lisätä ennen kuin henkilö päättää hakeutua polkuopiskelijaksi. Polkuopiskelijoiden toivomuksena kyselyaineistosta nousi mm. tarkemmat ja selvemmat tiedot siitä, mitä voi suorittaa ja miten, lehtiin tekstejä joissa kerrottaisiin polkuopiskelijoiden kokemuksia yms.

Polkuopiskelijoiden mielestä polkuopintoihin ilmoittautuminen on hyvin hoidettu. Polkuopiskelijoiden kyselyaineistossa mainittiin kehitettävänä asiana, että esim. pää-

sykokeiden yhteydessä voitaisiin jo kysyä haluaako ilmoittautua polkuopiskelijaksi, mikäli tutkinto-opiskelijaksi valinta ei toteudu. Opetushenkilöstön kyselyssä syksyn polkuopintoihin ilmoittautumisaikaa toivottiin elokuun loppupuolelle lomien vuoksi, koska kyselyitä polkuopintopaikoista tulee vielä syyskuun puolessavälissä. Myös opiskelijapalveluiden kyselyaineistossa mainittiin haku aika kehitettävänä asiana.

Polkuopiskelijoiden kyselyaineiston mukaan heille lähetetyn infopaketin sisältö on hyvä ja riittävän kattava. Infopaketin suhteen kehittämissuhteiksi tuli mm. lukujärjestys, jonka osalta ehdotettiin selkeyttää siihen, mitä esim. 1. vuoden tutkinto-opiskelijat opiskelevat ja tehdä vastaava lukujärjestys polkuopiskelijoille. Opintojakson valinta mainittiin myös hankalaksi. Tältä osin tulisi saada tarkempaa tietoa tärkeimmistä kursseista, joita kannattaa valita saadakseen kattavan pohjan tutkinto-opiskelijaksi hakeutuessa. Myös koulutusalaakohtaista tietoa toivottiin infopakettiin lisää.

7.5.2 Opintopolulla teeman hyvät asiat tai kehitettävät asiat

Opintopolulla -teema-alueessa käsiteltiin mm. opintojen ohjausta, laitosten opintotoimistojen palveluita, oppimisympäristöjä, opiskelumateriaaleja sekä opiskelu- ja oppimiskokemuksia. Kohderyhmien aineistoista nousi esille taulukossa 17 esitettyjä hyviä toimintatapoja ja vielä kehitettäviä asioita polkuopintojen osalta.

Polkuopiskelijoiden ja opetushenkilöstön kyselyaineistojen tulosten perusteella opiskelijapalveluiden henkilöstön kanssa asiat sujuvat ja palvelu on hyvää sekä asiantuntevaa. Opetushenkilöstön kyselyaineistosta nousi esiin joitain kehitettäviä asioita, mm. työnjakoa tulisi selkiyttää, tiedonkulussa saattaa olla ongelmia polkuopiskelijoiden asioiden hoitamisessa ja yhteistyö voisi olla jopa aktiivisempaa. Opiskelijapalveluiden henkilöstön yleinen näkemys heidän ja opettajien välisestä yhteistyöstä on hyvä. Polkuopiskelijat työllistävät jonkin verran enemmän opiskelijapalveluiden henkilöstöä, esille nousivat mm. käyttäjätunnusten toimivuus, polkuopiskelijat ovat Asiossa erillistoilla, joten esim. sähköpostit voi heiltä jäädä saamatta ja polkuopiskelijat ilmoittautuvat opintojaksoille eri tavalla. Verkkotunnusten saanti ja niiden toimivuus on myös koettu jossain määrin ongelmaksi.

TAULUKKO 17. Opintopolulla teema-alueen hyvät toimintatavat ja kehitettävät asiat

Opintopolulla teema-alueen hyvät toimintatavat
<ul style="list-style-type: none"> • Opiskelijapalveluiden henkilöstön yhteistyö polkuopiskelijoiden ja opetushenkilöstön kanssa sujuu hyvin • Ryhmätyöskentelyt hyviä ja tärkeitä • Opiskelumateriaalit ja ohjeet ovat hyviä, ja opiskelumateriaalit ovat riittävän ajoissa Moodlessa • Opetus on asiantuntevaa ja se tukee oppimista • Opintojaksoilla saa tarvittaessa yksilöllistä ohjausta • Opiskeluissa on tarvittaessa annettu mahdollisuus joustaa • Polkuopiskelijan tasavertaisuus toteutuu opetustilanteessa tutkinto-opiskelijaan nähden • Polkuopiskelijat kokevat olevansa osa opiskeluryhmäänsä, pysyvät hyvin ryhmänsä opiskeluvauhdissa mukana ja ovat tyytyväisiä opiskelujensa etenemiseen
Opintopolulla teema-alueen kehitettävät asiat
<ul style="list-style-type: none"> • Polkuopiskelijat työllistävät opiskelijapalveluiden henkilöstöä jonkin verran enemmän, kuin tutkinto-opiskelijat • Polkuopiskelijoiden verkkotunnukset ja kirjautumiset selkeämmiksi ja toimiviksi • Kaikille olisi tehty HOPS • Polkuopiskelijoiden opintojen ohjauksen sisältö olisi saatava tavoitteellisemmaksi • Opettajien resursseja tulisi saada lisää polkuopiskelijoiden ohjaukseen • Tiedotusta ja informaatiota tulisi lisätä • Moodle olisi saatava käyttöön kaikille opintojaksoille • Polkuopiskelijoiden Moodlen sekä muiden verkkopalveluiden käytön ohjausta olisi lisättävä • Työelämälähtöisen opiskelun mahdollistaminen / lisääminen • 60 op suorittaneille polkuopiskelijoille tulisi taata paremmat mahdollisuudet päästä tutkinto-opiskelijaksi

Opintojen ohjaukseen yhtenä tärkeänä kehitettävänä asiana nousi HOPS:n tekeminen. Polkuopiskelijoiden kyselyaineiston mukaan kaikille ei ole tehty HOPS:a tai osalle se on tehty jollain tavalla puutteellisesti. Polkuopiskelijoilta tuli toiveena mm. tavoitteellisemmän HOPS:n tekeminen ja esim. urasuunnitteluapua kaivataan. Opetushenkilöstön aineistossa mainittiin, että esim. polkuopiskelijoiden HOPS:a varten ei opettajalle ole varattu resursseja, kuitenkin polkuopiskelijalle tehdään HOPS. Opetushenkilöstön kyselyaineistosta monessa vastauksessa tuli esille se, että polkuopiskelijan ohjaaminen

on useasti myös jossain määrin vaativampaa ja raskaampaa kuin tutkinto-opiskelijan ohjaaminen.

Kaikissa kolmessa kyselyistä saaduista aineistoista nousi esille tiedotuksen ja informaation lisääminen. Jokaisessa aineistossa painotettiin mm. opettajille informointia, kun hänen opintojaksolla on polkuopiskelijoita. Varsinkin opetushenkilöstön aineistossa oli mainintoja siitä, että kaikki opettajat eivät välttämättä ole edes tietoisia polkuopiskelijan ja tutkinto-opiskelijan välisistä eroista opiskelussa ja opetuksessa. Opetushenkilöstön ja opiskelijapalveluiden henkilöstön kyselyissä pyydettiin vastaajaa määrittelemään lyhyesti mitä polkuopinnoilla tarkoitetaan. Vastausten perusteella voidaan todeta, että vastaajat osasivat erittäin hyvin määritellä polkuopintojen tarkoituksen. Tähän vaikutti varmasti osaltaan se, että henkilöt, joille kyselyt oli lähetetty, olivat asemansa puolesta olleet enemmän tekemisissä polkuopiskelijoiden kanssa. Opetushenkilöstön aineistossa mainittiin myös, että polkuopiskelijoille tulisi antaa lisäinformaatiota siitä tasosta, joka tutkintoon vaaditaan. Kaikkien polkuopiskelijoiden aiempi osaaminen ei täytä esim. vaadittavia kieli tai matemaattisia vaatimuksia. Opiskelijapalvelun henkilöstö toivoi myös parempaa tiedottamista heidän ja avoimen AMK:n välillä.

Polkuopiskelijoiden aineistosta kävi ilmi, että lähiopetus koetaan tärkeänä. Yhtenä hyvin tärkeänä oppimista edistävänä asiana nousi ryhmätyöskentely, josta oli vastauksissa annettu positiivisia näkemyksiä niin polkuopiskelijoiden kuin opetushenkilöstönkin vastauksissa. Yhtenä ongelmana opetushenkilöstön kyselyaineistosta tuli kuitenkin esille se, jos opiskelija ei jostain syystä ryhmäydy hyvin emoryhmäänsä, niin hänen ryhmätyöskentelynsä ei välttämättä onnistu.

Polkuopiskelijoiden kyselyaineiston mukaan opiskelumateriaalit ja ohjeet ovat hyviä, ja ne löytyvät riittävän ajoissa Moodlesta. Polkuopiskelijoilta tuli toiveena, että kaikki opettajat käyttäisivät opintojaksoillaan Moodlea. Polkuopiskelijoiden aineistosta nousi esille myös lisäohjauksen tarve Moodleen sekä muihin MAMK:n opiskelijoille käytössä oleviin verkkopalveluihin. Opiskelijapalveluiden kyselyaineiston mukaan verkkopalveluihin annetaan ohjausta samalla tavalla, kuin tutkinto-opiskelijoillekin, mutta ohjaus ei ole ainakaan polkuopiskelijoiden näkemyksen mukaan riittävää.

Polkuopiskelijoiden mielestä opetus on asiantuntevaa ja se tukee oppimista. Opintojaksoilla on myös tarvittaessa saanut yksilöllistä ohjausta. Tarvittaessa opiskeluissa on saanut joustaa. Toiveena polkuopiskelijoilta tuli mm. se, että opettajat vastaisivat ajallaan sähköposteihin, olisivat paremmin tavoitettavissa ja opintosuoritusrekisteriin merkinnät tulisivat ajallaan, ettei niitä tarvitse erikseen kysellä.

Polkuopiskelijat kokevat olevansa tasavertaisia opetustilanteessa tutkinto-opiskelijoihin nähden. Sama näkemys on myös opetushenkilöstöllä sekä opiskelijapalveluiden henkilöstöllä. Muilta osin tasavertaisuudessa on kuitenkin eroja polkuopiskelijoiden ja tutkinto-opiskelijoiden välillä, esim. Kelan ravintoetus puuttuu eikä harjoittelua ja opinnäytetyötä voi suorittaa polkuopintojen aikana.

Polkuopiskelijoiden kyselyaineistosta käy ilmi, että he kokevat olevansa osa opiskeluryhmäänsä. He ovat mielestään pysyneet hyvin mukana ryhmänsä opiskeluvauhdissa ja ovat myös tyytyväisiä opiskelujensa etenemiseen. Opetushenkilöstön kyselyaineistosta mainittiin siitä, että polkuopiskelijoiden integrointia tutkinto-opiskelijoiden ryhmään tulisi miettiä tarkemmin. Polkuopiskelijoiden osuus ryhmästä voi olla jopa kolmannes. Myös tutkinto-opiskelijoiden ryhmäkoot ovat isoja, joten polkuopiskelijoiden sijoittaminen näihin ryhmiin on haasteellista. Työelämälähtöisen opiskelun lisäämistä toivottiin polkuopiskelijoiden aineistossa lisää. Opetushenkilöstön vastauksissa tuotiin myös esille työelämälähtöisen opiskelun tärkeys mm. opintojen etenemisen kannalta. Polkuopiskelijan mahdollisuus suorittaa opintoja esim. omassa työpaikassa todettiin myös helpottavan opiskelijan taloudellista tilannetta sekä ajankäyttöä.

Polkuopiskelijoiden aineistosta kävi ilmi, että suoritettuaan vaaditut opintopisteet tulisi heille taata paremmat mahdollisuudet päästä tutkinto-opiskelijaksi. Tai ainakin heille pitäisi informoida selkeästi siitä, että tutkinto-opiskelijan paikkaa tulee hakea erikseen normaalissa yhteishaussa. Polkuopiskelijoiden aineistossa oli maininta siitä, että em. tieto oli saatu vasta opiskeluvaiheessa, ja tämä tieto on vaikuttanut opiskelumotiivaatioon negatiivisesti. Polkuopiskelijoista kuitenkin lähes kaikki (29/30) ilmoitti, että voisi suositella polkuopintoja tuttavilleen.

7.5.3 Opiskelu ja muu elämä -teeman hyvät asiat tai kehitettävät asiat

Opiskelun vaikutus muuhun elämään teema-alueessa käsiteltiin opiskelun yhteyttä mm. polkuopiskelijan taloudelliseen tilanteeseen, ajankäyttöön, saatuun kannustukseen ja sosiaalisiin suhteisiin. Kohderyhmien kyselyaineistoista nousi esille seuraavia hyviä toimintatapoja ja vielä kehitettäviä asioita polkuopintojen osalta (taulukko 18):

TAULUKKO 18. Opiskelun vaikutus muuhun elämään teema-alueen hyvät toimintatavat ja kehitettävät asiat

Opiskelun vaikutus muuhun elämään -teeman hyvät toimintatavat
<ul style="list-style-type: none"> • MAMK:n avoimen AMK:n lukuvuosimaksu mahdollistaa osallistumisen kaikkiin avoimen AMK:n opintoihin • Polkuopiskelijat ovat tietoisia opiskeluun tarjolla olevista taloudellisista tuista
Opiskelun vaikutus muuhun elämään -teeman kehitettävät asiat
<ul style="list-style-type: none"> • Verkko-opiskelua tulisi lisätä • Polkuopiskelijoiden asioiden hoitamista sähköisesti tulisi lisätä

Käsitys MAMK:n avoimen ammattikorkeakoulun lukuvuosimaksun kohtuullisuudesta jakoi vastaajat kahtia. Polkuopiskelijoiden aineistossa mainittiin kuitenkin hyvänä asiana se, että avoimen AMK:n lukuvuosimaksu mahdollistaa osallistumisen kaikkiin avoimen AMK:n opintoihin. Aineiston perusteella polkuopiskelijat ovat melko hyvin tietoisia heille tarjolla olevista taloudellisista tuista. Opiskelijapalvelun henkilöstön aineistossa mainittiin kuitenkin, että kaikki eivät ole tietoisia siitä, etteivät saa esim. Kelan ravintoetua ja opiskelija-alennuksia matkustamiseen.

Verkko-opiskelua lisäämällä polkuopiskelijoiden ajankäyttöä voitaisiin parantaa. Opetushenkilöstön aineistossa mainittiin, että polkuopiskelijoiden asioita ja ohjausta voitaisiin pyrkiä hoitamaan sähköisten ohjauskanavien avulla, joita tulisi kehittää polkuopiskelijoille sopiviksi.

8 POHDINTA

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää Mikkelin ammattikorkeakoulun (MAMK) avoimen ammattikorkeakoulun polkuopiskelun nykytilaa löytämällä hyvät toimintatavat ja vielä kehittämistä vaativat kohteet. Pohdinnassa käymme läpi tulosten luotettavuuden arviointia, tutkimusongelmaan saatuja vastauksia sekä lopuksi esitämme opinnäytetyöllemme mahdollisia jatkotutkimuksia.

8.1 Tutkimuksen luotettavuuden arviointia

Heikkilä (2008) ottaa kirjassaan esille perusvaatimuksia hyvään tutkimukseen. Tutkimus on onnistunut, mikäli sen avulla saadaan tutkimuskysymyksiin luotettavia vastauksia eli tutkimuksen tulee mitata sitä, mitä sen oli tarkoituskin mitata. Tutkimuslomakkeen kysymysten tulee mitata yksiselitteisesti oikeita asioita ja kysymysten tulee kattaa koko tutkimusongelma. Tutkimus tulee tehdä rehellisesti ja puolueettomasti. Heikkilä myös painottaa, että perusjoukon tarkka määrittely ja edustavan otoksen saaminen sekä korkea vastausprosentti edesauttavat validin eli pätevän tutkimuksen toteutumista. Mitataan sitä mitä suunniteltiin. Tutkimuksen pitää olla myös reliabiliteetti eli luotettavuuden tulee olla korkealla tasolla. Tulosten tarkkuus on erittäin tärkeää, tutkimuksen tulokset eivät saa olla sattumanvaraisia, toisin sanoen luotettavalta tutkimukselta vaaditaan sen toistettavuus samanlaisiin tuloksiin. Validiteetti ja reliabiliteetti muodostavat yhdessä mittarin kokonaisluotettavuuden. (Heikkilä 2008, 29 – 32.)

Tutkimusaineiston keräsimme tekemällä kolme eri kyselyä, joiden kohderyhminä olivat Mikkelin ammattikorkeakoulun polkuopiskelijat, opetushenkilöstö ja opiskelijapalvelut. Saimme mielestämme varsin hyvin vastauksia pääkyselyymme, joka oli kohdennettu polkuopiskelijoille. Tämän kyselyn vastausprosentti oli hieman yli 50 %. Vastausprosentin perusteella polkuopiskelijoiden kyselystä saatua aineistoa voidaan siis pitää melko luotettavana. Opiskelijapalvelun henkilöstön kyselyn vastausprosentti oli 50 %, joten aineistoa heidän osalta voidaan pitää niin ikään melko luotettavana. Vehkalahti (2008) mainitsee kirjassaan, että vastausprosentti on tutkimuksen eräs luotettavuuden ilmaisina. Tyypilliset kyselytutkimuksen vastausprosentit Vehkalahtien mukaan nykyisin ovat alle 50 % suuruisia. (Vehkalahti 2008, 44.) Opetushenkilöstön vastausmäärään emme olleet tyytyväisiä, koska vastausprosentti oli noin 27 %. Ope-

tushenkilöstön ja opiskelijapalveluiden henkilöstön vastausaineistosta saimme kuitenkin hyvää tukea sekä erilaista näkökulmaa polkuopiskelijoiden vastauksiin. Tässä kohdassa etukäteen asettamamme odotukset toteutuivat kohtalaisesti. Heikkilä (2008) mainitsee, että kyselyyn vastaamattomuus aiheuttaa aina harhaa tuloksiin, koska vastaamatta jättäneet ovat joiltakin ominaisuuksiltaan erilaisia kuin kyselyyn vastanneet. Hänen mukaansa on aina parempi jos saadaan vastausprosentti korkeaksi. (Heikkilä 2008, 43 – 44.) Mahdollista on siis, että vastaajaryhmäksi muodostui jotain tiettyä mielipidettä edustavia henkilöitä. Mikäli vastausprosentit olisivat olleet parempia, varsinkin opetushenkilöstön osalta, olisi aineistoihin saattanut tulla ehkä enemmän poikkeavia vastauksia.

Opinnäytetyöprosessi oli pitkä ja erittäin antoisa. Me innostuimme aiheesta ja meidän oli matkan varrella silloin tällöin mietittävä opinnäytetyömme rajausta uudelleen. Haastetta opinnäytetyössämme lisäsi kolme eri kyselyä, joissa opetushenkilöstön ja opiskelijapalveluiden henkilöstön kyselyissä käytettiin lähes kokonaan kvalitatiivista tutkimusmenetelmää. Kaikista kyselyistä saatujen aineistojen käsittely vei paljon aikaa. Jouduimme useampaan kertaan miettimään opinnäytetyömme etenemistä ja tapoja joilla saatuja aineistoja käsitellään. Jokaisessa aineistossa vastaukset olivat tietysti kohderyhmän näkökulmista. Näiden aineistojen erillään pitäminen, mutta myös keskenään vertaileminen oli erittäin mielenkiintoista, mutta samalla hyvin haastavaa.

Mielestämme opinnäytetyömme toimeksiantaja eli Mikkelin ammattikorkeakoulun avoin ammattikorkeakoulu saa tutkimustuloksistamme hyödyllistä tietoa siitä, missä he ovat onnistuneet hyvin ja mitä pitäisi vielä kehittää. Tämän opinnäytetyön tulosten pohjalta on hyvä entisestään kehittää ja parantaa Mikkelin avoimen ammattikorkeakoulun polkuopintoja. Monilta osin tämän opinnäytetyömme tulokset soveltuvat myös tutkinto-opiskelijoihin esim. ryhmätyöskentely, verkko-opiskelu ja oppiminen sekä opetus. Näiden lisäksi opiskelijan muun elämän yhteen sovittaminen opiskelun kanssa on samanlaista sekä polkuopiskelijalla että tutkinto-opiskelijalla. Myös opiskelun aiheuttama taloudellinen vaikutus on monelta osin samansuuntaista sekä polku- että tutkinto-opiskelijalla.

Luovutamme toimeksiantajalle, Mikkelin avoimelle ammattikorkeakoululle, opinnäytetyömme. He voivat vahvistaa toiminnoissaan analyysissämme esille tulleita hyviä

toimintatapoja. Lisäksi aineiston analyysin perusteella esittämämme kehittämisehdotukset ovat toimeksiantajan käytettävissä.

8.2 Opinnäytetyön jatkotutkimusmahdollisuudet

Toimeksiantona tämä oli erittäin mielenkiintoinen tehtävä ja tätä tutkimusta tehdesämme, meille heräsi vielä paljon ideoita, miten tästä aiheesta voisi jatkaa tutkimuksen tekoa ja ammattikorkeakoulujen polkuopintojen edelleen kehittämistä. Hyviä jatkotutkimusten aiheita mielestämme voisivat olla:

- Polkuopintonsa keskeyttäneille voisi tehdä kyselyn, jonka pohjalta oletettavasti saattaisi nousta lisää hyviä kehittämisideoita.
- Tulevaisuudessa voisi polkuopintojen osalta luoda yhteiset toimintatavat Mikkelin ammattikorkeakoulun koulutusohjelmien välille.
- Tutkinto-opiskelijoille voisi tehdä vastaavanlaisen kyselyn, ja verrata siitä saatua aineistoa tämän opinnäytetyön tuloksiin.

Tämän opinnäytetyön osalta suljemme kirjan kannet väsyneinä, mutta antoisaa ja laajaa oppimiskokemusta rikkaampana.

LÄHTEET

Aarnio, Helena & Enqvist, Jouni 2002. Opetushallitus. Dialoginen oppiminen verkossa – DIANA-malli ammatillisen osaamisen rakentamiseen. Helsinki: Hakapaino Oy.

Ahoranta, Pia & Parkkinen, Rea 2009. Avoimen ammattikorkeakoulun opintopolku – monta polkua tutkintoon. WWW -julkaisu.

<http://www.amk.fi/avoin/verkkoymparisto.html>. Ei päivitystietoa. Luettu 12.8.2010.

Aiemmin hankitun osaamisen tunnustaminen korkeakouluissa 2007:4. Opetusministeriö. WWW -dokumentti. <http://www.minedu.fi/OPM/Julkaisut>. Ei päivitystietoa. Luettu 30.4.2010.

Alasuutari, Pertti 2007. Laadullinen tutkimus. Vaajakoski. Vastapaino.

AMKOTA -tietokannat 2007 - 2009. Opetusministeriö. WWW-dokumentti.

http://amkota2.csc.fi:8080/portal/page?_pageid=116,1&_dad=portal&_schema=PORTAL. Ei päivitystietoa. Luettu 26.8.2010.

Ammattikorkeakoululaki 351/2003. WWW-dokumentti. <http://www.finlex.fi>. Ei päivitystietoa. Luettu 24.7.2010.

Ammattikorkeakoulut ja yliopistot. 2010. Opetushallitus. WWW-dokumentti.

http://www.oph.fi/koulutus_ja_tutkinnot/ammattikorkeakoulut_ja_yliopistot. Päivitetty 12.7.2010. Luettu 23.8.2010.

Avoimen ammattikorkeakoulun kehittämisen haasteet. Opetusministeriö 2005. WWW -dokumentti. <http://www.minedu.fi/OPM/Julkaisut>. Ei päivitystietoa. Luettu 9.8.2010.

Avoim ammattikorkeakoulu strategia 2009 – 2012. Avoin AMK -kehittämisverkoston ohjausryhmä 2008. WWW -dokumentti. <http://www.amk.fi/avoin>. Ei päivitystietoa. Luettu 13.8.2010.

Avoin ammattikorkeakoulu toimintakertomus 2009. WWW -dokumentti.

<http://www.amk.fi/avoin>. Ei päivitystietoa. Luettu 13.8.2010.

Blom, Raimo & Hautaniemi, Ari 2009. Työelämä muuttuu, joutaako hyvinvointi. Helsinki: Hakapaino Oy.

Collin, Kaija 2007. Työssä oppiminen. Teoksessa Collin, Kaija & Paloniemi, Susanna (toim.) Aikuiskasvatus tieteenä ja toimintakenttänä. Juva: WS Bookwell Oy.

Eskola, Jari & Suoranta, Juha 1996. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Rovaniemi: Lapin yliopisto.

Frilander-Paavilainen, Eeva-Liisa & Nurmi, Mirja 2007. Tulevaisuuteen suuntaava tutkiva ja kehittävä oppiminen avoimissa ammattikorkeakoulun oppimisympäristöissä. Kymenlaakson ammattikorkeakoulun julkaisuja. Sarja B. Nro 33. Hamina: Oy Kotkan Kirjapaino Ab.

Hakkarainen, Kai 2001. Aikuisen oppiminen verkossa. Teoksessa Sallila, Pekka & Kalli, Pekka 2001 (toim.) Verkot ja teknologia aikuisopiskelun tukena. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Hautaniemi, Ari 2009. Arvot ja työpaikan arki. Teoksessa Blom, Raimo & Hautaniemi, Ari (toim.) Työelämä muuttuu, joutaako hyvinvointi. Helsinki: Hakapaino Oy.

Heikkilä, Tarja 2008. Tilastollinen tutkimus. Helsinki: Edita Prima Oy.

Heikkinen, Hannu L. T. & Huttunen, Rauno 2008. Hiljainen tieto, mentorointi ja vertaistuki. Teoksessa Toom, Auli; Onnismaa, Jussi & Kajanto, Anneli (toim.) Hiljainen tieto – tietämistä, toimimista, taitavuutta. Gummeruksen Kirjapaino Oy.

Immonen, Kirsi-Maria 2005. Kuormittavuus opinnoissa. Tampere: Tampereen ammattikorkeakoulun julkaisuja.

Jarvis, Peter 2000. Elinikäinen oppiminen ja kokemus. Teoksessa Kajanto, Anneli & Tuomisto, Jukka (toim.) Elinikäinen oppiminen. Helsinki: BTJ Kirjastopalvelu Oy.

Jokinen, Esa ja Luoma-Keturi Natalia 2005. Mind over Career. Aikuisena tutkinnon suorittaneiden koulutus ja työuran pituus. Helsinki: Hakapaino Oy.

Jokiranta, Harri 2010. Oppia ikä kaikki. *Sosiaalitieto* 3, 3.

Juhela, Arto 2000. Opetussuunnitelmat ja elinikäinen oppiminen. Teoksessa Kajanto, Anneli & Tuomisto, Jukka (toim.) *Elinikäinen oppiminen*. Helsinki: BTJ Kirjastopalvelu Oy.

Kajanto, Anneli & Tuomisto, Jukka (toim.) 2000. *Elinikäinen oppiminen*. Helsinki: BTJ Kirjastopalvelu Oy.

Kauppila, Juha & Vanhalakka-Ruoho, Marjatta 2008. *Elinikäinen oppiminen suomalaisessa oppimisyhteiskunnassa*. Teoksessa Suoranta, Juha; Kauppila, Juha; Rekola, Hilikka; Salo, Petri & Vanhalakka-Ruoho, Marjatta (toim.) *Aikuiskasvatuksen risteysasemalla – Johdatus aikuiskasvatukseen*. (2. korjattu ja uudistettu painos). Joensuu: Joensuun yliopistopaino.

Kauppila, Reijo A. 2003. *Opi ja opeta tehokkaasti*. Juva: WS Bookwell Oy.

Korkeakoulut 2009, Yliopistot ja ammattikorkeakoulut korkeakoulupolitiikan toteuttajina. Opetusministeriö 2009. WWW – dokumentti.

<http://www.minedu.fi/OPM/Julkaisut>. Ei päivitystietoa. Luettu 24.7.2010.

Koskinen, Ilpo; Alasuutari, Pertti & Peltonen, Tuomo 2005. *Laadulliset menetelmät kauppatieteissä*. Tampere: Vastapaino.

Koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelma 2003 - 2008. Opetusministeriö 2004. WWW-dokumentti. <http://www.minedu.fi/OPM/Julkaisut>. Ei päivitystietoa. Luettu 9.8.2010.

Koulutus ja tutkimus vuosina 1999 – 2004 – kehittämissuunnitelma. Opetusministeriö 2000. WWW-dokumentti. <http://www.minedu.fi/OPM/Julkaisut>. Ei päivitystietoa. Luettu 30.7.2010.

Koulutus ja tutkinnot. 2010. Opetushallitus. WWW-dokumentti.

http://www.oph.fi/koulutus_ja_tutkinnot. Päivitetty 2.8.2010. Luettu 23.8.2010.

Koulutuspäiväraha. 2010. Kela. WWW-dokumentti. <http://www.kela.fi/in/internet/suomi.nsf/NET/010302123414EH>. Päivitetty 31.12.2009. Luettu 19.8.2010.

Lätti, Mervi & Putkuri, Päivi 2008. Aikuisopiskelijan ohjaus ammattikorkeakoulussa. Teoksessa Lätti, Mervi & Putkuri, Päivi (toim.) Ohjaus on kuin tekisi palapeliä - näkökulmia aikuisopiskelijan ohjaukseen ammattikorkeakoulussa. Joensuu: Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulun julkaisuja. C: Raportteja, 32.

Markkula, Markku & Suurla, Riitta 1997. Elinikäisen oppimisen hyvät käytännöt. Helsinki: Cosmoprint Oy.

Melin, Harri 2009. Luokat ja työ. Teoksessa Blom, Raimo & Hautaniemi, Ari (toim.) Työelämä muuttuu, joutaako hyvinvointi. Helsinki: Hakapaino Oy.

Mikkelin ammattikorkeakoulun www-sivut. <http://www.mikkeliyamk.fi/avoin>. Päivitetty 28.4.2010. Luettu 22.8.2010.

Moitus, Sirpa; Huttu, Kristiina; Isohanni, Irene; Lerkkanen, Jukka; Mielityinen, Ida; Talvi, Ulla; Uusi-Rauva, Erkki & Vuorinen, Raimo 2001. Opintojen ohjauksen arviointi korkeakouluissa. Helsinki: Edita Oyj.

Mäkinen, Jarkko; Olkinuora, Erkki; Rinne, Risto & Suikkanen, Asko (toim.) 2006. Elinkautisesta työstä elinikäiseen oppimiseen. Keuruu: Otavan kirjapaino Oy.

Naumanen, Päivi & Silvennoinen, Heikki 1996. Työn ja koulutuksen vuoropuheluun. Työelämän koulutustarpeet osa 1. Helsinki: Hakapaino Oy.

Nyysölä, Kari & Hämäläinen, Kimmo (toim.) 2001. Elinikäinen oppiminen Suomessa. Helsinki: Hakapaino Oy.

Ojanen, Sinikka 2009. Ohjauksesta oivallukseen - ohjausteorian käsittelyä. Helsinki: Yliopistopaino.

Opintoluotsi. 2010. WWW-dokumentti. <http://www.opintoluotsi.fi/fi-FI/ajankohtaista/>

tyottomyysturvan%20muutokset_2010_opiskelu/. Päivitetty 8.1.2010. Luettu 19.8.2010.

Polkuinfo 2010. MAMK avoin ammattikorkeakoulu. Esite.

Porokari, Pertti 2010. Pysy työmarkkinakelpoisena. Uusi Insinööri 2, 9.

Rekola, Hilikka 2008. Aikuiskasvatuksen merkitys työelämän muutoksissa. Teoksessa Suoranta, Juha; Kauppila, Juha; Rekola, Hilikka; Salo, Petri & Vanhalakka-Ruoho, Marjatta (toim.) Aikuiskasvatuksen risteysasemalla – Johdatus aikuiskasvatukseen. (2. korjattu ja uudistettu painos). Joensuu: Joensuun yliopistopaino.

Ropo, Eero 2000. Opetussuunnitelmat ja elinikäinen oppiminen. Teoksessa Kajanto, Anneli & Tuomisto, Jukka (toim.) Elinikäinen oppiminen. Helsinki: BTJ Kirjastopalvelu Oy.

Rinne, Risto 2003. Arjen, työn ja kulttuuristen merkitysten jäljillä. Teoksessa Manninen, Jyri; Kauppi, Antti; Puurula, Arja & Kontiainen, Seppo (toim.) Aikuiskasvatus tutkijoiden silmin – tutkimusta 2000-luvun taitteessa. Vantaa: Kansanvalistusseura.

Saarinen, Erja 2010. Kymenlaakson ammattikorkeakoulussa ratkotaan työelämän ongelmia. Sosiaalitieto 3, 8 - 10.

Salakari, Hannu 2009. Toiminta ja oppiminen – koulutuksen kehittämisen tulevaisuuden suuntaviivoja ja menetelmiä. Helsinki: Hakapaino OY.

Saranpää, Mika & TUNNE5 – työryhmä 2009. Osaamisen tunnistaminen – työkirja ammattikorkeakouluille. Helsinki: Edita.

Suositus polkuopinnoista 2009. WWW-dokumentti.

<http://www.amk.fi/avoin/verkkoymparisto.html>. Ei päivitystietoa. Luettu 13.8.2010.

Tamminen, Kirsi 2010. Omaehtoinen opiskelu vaatii työvoimapolitiittisen perusteen. Uusi Insinööri 2, 10.

Tuomi, Jouni & Sarajärvi, Anneli 2009. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Tuomisto, Jukka 2000. Elinikäinen kasvatus – aatteesta strategiaksi. Teoksessa Kajanto, Anneli & Tuomisto, Jukka (toim.) Elinikäinen oppiminen. Helsinki: BTJ Kirjastopalvelu Oy.

Turpeinen, Merja & Toivanen, Minna 2008. Perhe työssä, työ perheessä. Työn ja perheen yhteensovittamisen rajat ja mahdollisuudet työorganisaatiotoimijoiden, perheen ja sukupuolen näkökulmasta. Helsinki: Frenckellin kirjapaino Oy.

Työttömyysetuudella tuettu omaehtoinen opiskelu. 2010. Työvoimatoimisto. WWW-dokumentti. http://www.mol.fi/tpimistot/juva/omaehtoinen_opiskelu.pdf. Ei päivitystietoa. Luettu 19.8.2010.

Usein kysyttyä. 2010. Mikkelin ammattikorkeakoulu. WWW-dokumentti. http://www.mikkeliyamk.fi/alltypes.asp?menu_id=265. Päivitetty 21.10.2010. Luettu 28.10.2010.

Vehkalahti, Kimmo 2008. Kyselytutkimuksen mittarit ja menetelmät. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Vehviläinen, Sanna 2001. Ohjaus vuorovaikutuksena. Helsinki: Yliopistopaino.

Wilson, B.G. 1996. What is constructivist learning environment? Teoksessa B.G. Wilson (toim.) Constructivist learning environment: case studies in instructional design. Englewood Cliffs, New Jersey: Educational Technology Publications.

Saate

Hei! Olemme tradenomi-opiskelijoita ja opiskelemme aikuisopiskelijoina Mikkelin ammattikorkeakoulussa liiketalouden laitoksella. Opintomme ovat siinä vaiheessa, että teemme opinnäytetyötämme.

Nyt Sinulla on mahdollisuus osallistua Avoimen ammattikorkeakoulun polkuopintojen kehittämiseen. Ohessa on kysely, johon toivomme vastaustasi. Mielenpitesee on meille tärkeä. Polkuopintoja on tarjottu vasta muutaman vuoden ajan ja polkuopiskelijoiden ajatuksia ei ole juurikaan tutkittu. Nyt on hyvä mahdollisuus auttaa meitä saamaan tärkeää tietoa siitä, missä asioissa on onnistuttu hyvin ja mitä olisi syytä tarkastella enemmän asian kehittämiseksi. Vastaaminen on ehdottoman luotettavaa. Missään vaiheessa ei tule ilmi kenenkään yksittäisen henkilön vastaus.

Teitä polkuopiskelijoita ei ole vielä lukumääräisesti paljon, siksi jokainen vastaus on meille äärimmäisen arvokas. Siten voimme oikeasti yhdessä kehittää Mikkelin avoimen AMK:n toimintaa ja vahvistaa myös hyviä olemassa olevia käytänteitä! Toivomme, että annat 10 minuuttia ajastasi. Vastaathan kyselyyn 7.5.2010 mennessä.

Tarvittaessa, jos Sinulla on esimerkiksi kysyttävää, voit olla yhteydessä meihin sähköpostitse.

KIITOS AJASTASI!

ystävällisin terveisin

Outi Pulkka

outi.pulkka@mail.mamk.fi

Mervi Valkonen

mervi.valkonen@mail.mamk.fi

Linkki kyselyyn: http://www.webropol.com/p.aspx?t=1&l=433602_af771a996ac54cc2

Polkuopintojen kehittämiskysely

MIKKELIN AMMATTIKORKEAKOULU

Mikkeli University of Applied Sciences

Vastaamalla kyselyyn annat meille erittäin arvokasta tietoa Mikkelin ammattikorkeakoulun avoimen ammattikorkeakoulun polkuopintojen kehittämiseen. Vastaaaminen on ehdottoman luottamuksellista ja yksittäinen vastaus ei nouse missään vaiheessa esiin.

Vastaajan perustiedot

1) Sukupuoli

- mies
 nainen

2) Ikä

- alle 25
 25 - 35
 36 - 45
 46 - 55
 yli 55

3) Peruskoulutus

- kansa / keskikoulu
 peruskoulu
 ei ole

4) Peruskoulutuksen jälkeen suoritettu korkein tutkinto

- ei ole
 ylioppilastutkinto
 ammatillinen perustutkinto
 opistoasteen tutkinto
 ammattikorkeakoulututkinto
 yliopistollinen korkeakoulututkinto
 muu, mikä?

5) Minkä koulutusalan polulla opiskelet?

- humanistinen ja kasvatusala
 kulttuuriala
 luonnontieteiden ala
 luonnonvara- ja ympäristöala
 matkailu-, ravitsemis- ja talousala
 sosiaali-, terveys ja liikunta-ala
 tekniikan ja liikenteen ala
 yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja hallinnon ala

6) Minä vuonna olet aloittanut polkuopinnot?

- 2006
 2007
 2008
 2009
 2010

7) Kuinka paljon sinulla on suoritettuja opintopisteitä?

8) Oletko

- työssä
- työtön
- päätoiminen opiskelija
- perhevapaalla
- muu

Polkuopintojesi aloittamisen taustaa

9) Polkuopintojen aloittamiseen vaikuttivat seuraavat asiat

	Ei lainkaan	Jonkin verran	Paljon	Erittäin paljon
Halu kehittää nykyistä ammattitaitoa	☐	☐	☐	☐
Halu vaihtaa ammattia	☐	☐	☐	☐
Halu saada korkeakoulututkinto	☐	☐	☐	☐
Halu tutustua opiskeluun ammattikorkeakoulussa	☐	☐	☐	☐
Tutkinto-opiskelijaksi valinta ei toteutunut	☐	☐	☐	☐
Halu saada muodollinen pätevyys	☐	☐	☐	☐

10) Polkuopintojen aloittamiseen vaikuttaneet mahdolliset muut syyt

11) Mistä sait tiedon polkuopintomahdollisuudesta? (Voit valita useamman vaihtoehdon.)

- Mikkelin ammattikorkeakoulun WWW - sivuilta
- Sanomalehdestä
- Valintakokeen yhteydessä
- Otin itse suoraan yhteyttä ammattikorkeakouluun
- Työvoimatoimistosta
- Tuttavalta
- Kopase.fi -www-sivuilta
- OpinOvi palvelupisteestä
- Muualta, mistä?

12) Kerro mitkä ovat mielestäsi parhaat polkuopintojen markkinointikanavat ja -paikat?

Polkuopintojen kehittämiskysely

13) Saitko mielestäsi riittävästi tietoa polkuopinnoista ennen kuin päätit hakea polkuopiskelijäksi?

- Erittäin huonosti Kohtalaisesti Hyvin Erittäin hyvin En osaa sanoa

Polkuopintojen kehittämiskysely

14) Miten tiedon saantia polkuopintojen osalta pitäisi mielestäsi kehittää?

Polkuopintojen kehittämiskysely

15) Kuinka polkuopintoihin ilmoittautuminen mielestäsi oli hoidettu?

- Erittäin huonosti Kohtalaisesti Hyvin Erittäin hyvin En osaa sanoa

Polkuopintojen kehittämiskysely

16) Miten kehittäisit polkuopintoihin ilmoittautumista?

Polkuopintojen kehittämiskysely

17) Mikäli aloitit polkuopintosi lukukauden alusta, sait ennen opintojesi alkua avoimen AMK:n infopaketin. Oliko infopaketti mielestäsi riittävän monipuolinen eli saitko riittävästi kirjallisesti annettuja ohjeita opintojen alkuun?

- Erittäin huonosti Kohtalaisesti Hyvin Erittäin hyvin Ei koske minua

Polkuopintojen kehittämiskysely

18) Miten kehittäisit polkuopintoihin tehtyä infopakettia?

Polkuopintojen kehittämiskysely

Opintopolulla

19) Opintojen ohjaus ja laitosten opintotoimiston palvelut

	Täysin eri mieltä	Jokseenkin eri mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Täysin samaa mieltä	Ei kokemusta asiasta
Tunnistan omat tarpeeni oppimisen ja opiskelun ohjaukseen	☐	☐	☐	☐	☐
Opiskelun ohjaus on mielestäni tärkeää	☐	☐	☐	☐	☐
Olen tyytyväinen saamaani opintojen ohjaamisen sisältöön	☐	☐	☐	☐	☐
Opettajat paneutuvat riittävästi opintojeni ohjaamiseen	☐	☐	☐	☐	☐
Ohjauksessa huomioidaan myös urasuunnitelmani	☐	☐	☐	☐	☐
Opiskelujeni ohjauksessa huomioidaan elämäntilanteeni	☐	☐	☐	☐	☐
Opettaja on opintojen alussa tai ennen opintojen alkua laatinut yhdessä minun kanssani HOPS:n (henkilökohtainen opintosuunnitelma)	☐	☐	☐	☐	☐
Tiedän keneen voi olla yhteydessä, jos tarvitsen ohjausta	☐	☐	☐	☐	☐
Olen tyytyväinen laitoksen opintotoimiston palveluihin	☐	☐	☐	☐	☐
Laitoksen opintotoimiston palvelu on asiantuntevaa	☐	☐	☐	☐	☐
Koen, että laitoksen opintotoimistossa on minulle riittävästi aikaa	☐	☐	☐	☐	☐

20) Onko joitakin muita asioita, hyviä tai kehitettäviä, joita haluat tuoda esille opintojen ohjauksesta ja/tai opintotoimiston palveluista?

21) Oppimisympäristöt ja - materiaalit

	Täysin eri mieltä	Jokseenkin eri mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Täysin samaa mieltä	En osaa sanoa
Opiskelumateriaalit edistävät ja auttavat oppimistäni	☐	☐	☐	☐	☐
Opiskelumateriaalit ovat ajallaan Moodlella	☐	☐	☐	☐	☐
Opiskelumateriaalit ja ohjeet ovat mielestäni riittävän kattavia	☐	☐	☐	☐	☐
Olen saanut Moodlen käyttöön riittävästi ohjausta	☐	☐	☐	☐	☐
Olen saanut muihin käytössä oleviin verkko-palveluihin ohjausta	☐	☐	☐	☐	☐
Täysin virtuaalisella opintojaksolla mielestäni voi oppia	☐	☐	☐	☐	☐
Lähiopetus on tärkeää oppimiseni kannalta	☐	☐	☐	☐	☐
Opettajan on ehdottomasti oltava jatkuvasti läsnä	☐	☐	☐	☐	☐
Ryhmätyöskentely edistää oppimistäni	☐	☐	☐	☐	☐
Opiskelijoiden aiempaa osaamista tulisi hyödyntää enemmän, esim. mahdollistetaan vaihtoehtoisia suoritustapoja	☐	☐	☐	☐	☐
Työelämälähtöistä opiskelua pitäisi lisätä, esim. projektiopintojen suorittamista ainakin osittain omassa työssäni	☐	☐	☐	☐	☐
Työelämän asiantuntijoiden luennot voisivat edistää oppimistäni	☐	☐	☐	☐	☐

22) Onko joitakin muita asioita, hyviä tai kehitettäviä, joita haluat tuoda esille liittyen oppimisympäristöihin ja/tai oppimismateriaaleihin?

23) Opiskelu- ja oppimiskokemukset

	Täysin eri mieltä	Jokseenkin eri mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Täysin samaa mieltä	Ei kokemusta asiasta
Olen pysynyt hyvin ryhmän opiskeluvauhdissa mukana	☐	☐	☐	☐	☐
Olen tyytyväinen opiskelujeni etenemiseen	☐	☐	☐	☐	☐
Opintojaksolla olen tarvittaessa saanut yksilöllistä ohjausta	☐	☐	☐	☐	☐
Opetus on mielestäni asiantuntevaa	☐	☐	☐	☐	☐
Opetus edistää hyvin oppimistani	☐	☐	☐	☐	☐
Minua kohdellaan tutkinto-opiskelijoihin verrattuna tasavertaisesti opetustilanteessa	☐	☐	☐	☐	☐
Koen olevani osa opiskeluryhmääni	☐	☐	☐	☐	☐
Opiskeluissa on tarvittaessa voinut joustaa	☐	☐	☐	☐	☐
Opiskeluissani on huomioitu aikaisempi osaamiseni	☐	☐	☐	☐	☐
Toisen opiskelijan osaamisesta on ollut minulle hyötyä esim. ryhmätöissä	☐	☐	☐	☐	☐
Opiskelut ovat lisänneet sosiaalisia taitojani	☐	☐	☐	☐	☐
Polkuopintojen aloittaminen oli hyvä ajatus	☐	☐	☐	☐	☐
Tähtään tutkinto-opiskelijaksi	☐	☐	☐	☐	☐

24) Onko joitakin muita asioita, hyviä tai kehitettäviä, joita haluat tuoda esille opiskelu- ja/tai oppimiskokemuksistasi?

Polkuopiskelija elämän poluilla

25) Opiskelun vaikutus muuhun elämäni

	Täysin eri mieltä	Jokseenkin eri mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Täysin samaa mieltä	Ei koske minua
Verkko-opiskelun lisääminen helpottaisi ajankäyttöäni	☐	☐	☐	☐	☐
Lukuvuosimaksu on minusta kohtuullinen (1.8.2010 alk. 250 €)	☐	☐	☐	☐	☐
Taloudellinen tilanteeni on heikentynyt opiskelun vuoksi	☐	☐	☐	☐	☐
Olen tietoinen opintoihin tarjolla olevista taloudellisista tuista	☐	☐	☐	☐	☐
Olen joutunut ottamaan vapaata työstäni opiskelua varten	☐	☐	☐	☐	☐
Läheiseni kannustavat minua opiskelussa	☐	☐	☐	☐	☐
Työnantajani kannustaa minua opiskelussa	☐	☐	☐	☐	☐
Koulun ulkopuoliset sosiaaliset suhteeni ovat vähentyneet opiskelun vuoksi	☐	☐	☐	☐	☐
Perheen, ystävien, opiskelun ja työn yhteensovittaminen sujuu ongelmitta	☐	☐	☐	☐	☐

26) Onko joitakin muita asioita, hyviä tai kehitettäviä, joita haluat tuoda esille opiskelun vaikuttamisesta muuhun elämääsi?

Ajatuksiasi polkuopinnoista

27) Mieti polkuopiskelua kokonaisuutena ja kerro mitkä asiat ovat mielestäsi hyvin

28) Mieti polkuopiskelua kokonaisuutena ja kerro mitkä asiat tarvitsevat mielestäsi vielä kehittämistä

29) Voisitko suositella tuttavillesi polkuopiskelua?

Kyllä

En, miksi et?

KIITOS VASTAUKSESTASI!

SAATE

Viestin aihe: Tervetuloa vastaamaan polkuopintojen kehittämiskyselyyn!

Hyvä koulutusvastaava, opiskelijavastaava, tutor-opettaja!

Nyt Sinulla on mahdollisuus osallistua Avoimen ammattikorkeakoulun polkuopintojen kehittämiseen.

Polkuopintoja ei ole juuri aikaisemmin tutkittu. Nyt Sinulla on hyvä mahdollisuus auttaa meitä saamaan tärkeää tietoa siitä, missä asioissa on onnistuttu hyvin ja mitä olisi syytä tarkastella enemmän asian kehittämiseksi.

Ohessa on linkki polkuopintojen kehittämiskyselyyn. Kyselyyn vastaaminen on ehdottoman luottamuksellista ja yhteenvedot laaditaan niin, että kenenkään yksittäisen vastaajan vastausta ei voida tunnistaa. Tätä opetushenkilöstölle laadittua kyselyä ei lähetetä lukumääräisesti monelle, siksi jokainen vastaus on meille äärimmäisen arvokas. Kyselyn kohderyhmäksi on valittu koulutusvastaavat, opiskelijavastaavat sekä polkuopiskelijoiden tutor-opettajat.

Tiedot on saatu opiskelijapalveluista ja avoimesta AMK:sta. Toivomme, että voisit antaa hetken arvokasta aikaasi ja vastata kyselyyn pe 1.10.2010 mennessä.

Olemme tradenomi-opiskelijoita ja opiskelemme aikuisopiskelijoina Mikkelin ammattikorkeakoulussa liiketalouden laitoksella. Teemme tätä tutkimusta opinnäytetyönämme. Tarvittaessa, jos Sinulla on esimerkiksi kysyttävää, voit olla yhteydessä meihin sähköpostitse.

Kiitos antamastasi ajasta ja mielipiteistä!

ystävällisin terveisin

Outi Pulkka
outi.pulkka@mail.mamk.fi

Mervi Valkonen
mervi.valkonen@mail.mamk.fi

Linkki kyselyyn: <https://www.webropol.com/P.aspx?id=449116&cid=82866633>

Avoimen AMK:n polkuopintojen kehittämiskysely / opetushenkilöstö

Kyselyn tarkoituksena on kartoittaa avoimen AMK:n polkuopintojen jo hyväksi todetut käytänteet sekä löytää vielä kehittämistä vaativat asiat. Kysely on suunnattu ryhmien tutor-opettajille, opiskelijavastaaville ja koulutusvastaaville. Vastaamalla kyselyyn annat meille erittäin tärkeää tietoa. Vastaaminen on ehdottoman luottamuksellista ja yhteenvedot laaditaan niin, että kenenkään yksittäisen vastaajan vastausta ei voida tunnistaa.

Vastaajan perustiedot

1) Sukupuoli

- nainen
 mies

2) Opetan pääsääntöisesti

- humanistisella ja kasvatusalalla
 kulttuurialalla
 luonnontieteiden alalla
 luonnonvara- ja ympäristöalalla
 matkailu-, ravitsemis- ja talousalalla
 tekniikan ja liikenteen alalla
 sosiaali-, terveys- ja liikunta-alalla
 yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja hallinnon alalla

Polkuopiskelu

3) Määrittele lyhyesti mitä polkuopinnoilla tarkoitetaan.

4) Avoimen AMK:n polkuopintojen periaatteiden mukaan polkuopiskelija on tasavertainen ryhmän jäsen tutkinto-opiskelijoiden joukossa. Miten tämä mielestäsi toteutuu?

Polkuopiskelijoiden ohjaus ja opintoasioiden hoitaminen

5) Onko arviosi mukaan polkuopiskelijalle ja tutkinto-opiskelijalle annetussa ohjauksessa eroja?

6) Miten hyvin polkuopiskelija tunnistaa arviosi mukaan oman ohjaustarpeensa?

7) Miten polkuopiskelijan opintojen ohjausta voisi kehittää?

8) Millaista mielestäsi on laitosten opintotoimistojen ja opettajien yhteistyö polkuopiskelijoiden asioiden hoitamisessa?

Polkuopiskelija opinpolulla

9) Jos opettamassasi ryhmässä on polkuopiskelijoita niin vaikuttaako se siihen millä tavalla suunnittelet ja toteutat opintojakson? Jos vaikuttaa, niin miten?

10) Mikä merkitys pienryhmässä (ryhmätehtävät) tapahtuvalla opiskelulla on polkuopiskelijan oppimisen kannalta?

11) Mikä merkitys työelämälähtöisellä opiskelulla on mielestäsi polkuopiskelijoiden kannalta (esim. projektioptointojen suorittaminen opiskelijan omassa työpaikassa)?

12) Mikä merkitys työelämän asiantuntijoilla on mielestäsi polkuopiskelijoiden opiskeluun ja oppimiseen?

13) Arvioi onko polkuopiskelijan ja tutkinto-opiskelijan opiskelumotivaatioissa eroja? Jos on, niin millaisia?

14) Arvioi täysin verkossa toteutettua opintojaksoa polkuopiskelijan opiskelun ja oppimisen näkökulmasta.

Ajatuksiasi polkuopinnoista

Arvioi polkuopiskelua kokonaisuutena

15) Mitkä asiat ovat mielestäsi hyvin?

16) Mitkä asiat vaativat mielestäsi vielä kehittämistä?

Kiitos ajastasi ja antamistasi arvokkaista vastauksista!

Haluan lähettää vastaukset

Saate

Viestin aihe: Tervetuloa vastaamaan polkuopintojen kehittämiskyselyyn!

Nyt Sinulla on mahdollisuus osallistua Avoimen ammattikorkeakoulun polkuopintojen kehittämiseen.

Polkuopintoja ei ole juuri aikaisemmin tutkittu. Nyt Sinulla on hyvä mahdollisuus auttaa meitä saamaan tärkeää tietoa siitä, missä asioissa on onnistuttu hyvin ja mitä olisi syytä tarkastella enemmän asian kehittämiseksi.

Ohessa on linkki polkuopintojen kehittämiskyselyyn. Kyselyyn vastaaminen on ehdottoman luottamuksellista ja yhteenvedot laaditaan niin, että kenenkään yksittäisen vastaajan vastausta ei voida tunnistaa.

Jokaisen vastaus on meille äärimmäisen arvokas. Toivomme, että voisit antaa hetken arvokkaasta ajastasi ja vastata kyselyyn pe 1.10.2010 mennessä.

Olemme tradenomi-opiskelijoita ja opiskelemme aikuisopiskelijoina Mikkelin ammattikorkeakoulussa liiketalouden laitoksella. Teemme tätä tutkimusta opinnäytetyönämme. Tarvittaessa, jos Sinulla on esimerkiksi kysyttävää, voit olla yhteydessä meihin sähköpostitse.

Kiitos antamastasi ajasta ja mielipiteistä!

ystävällisin terveisin

Outi Pulkka

Mervi Valkonen

outi.pulkka@mail.mamk.fi

mervi.valkonen@mail.mamk.fi

Linkki kyselyyn:

<https://www.webropol.com/P.aspx?id=472621&cid=12875361>

Avoimen AMK:n polkuopintojen kehittämiskysely / opiskelijapalvelut

Kyselyn tarkoituksena on kartoittaa avoimen AMK:n polkuopintojen jo hyväksi todetut käytänteet sekä löytää vielä kehittämistä vaativat asiat. Vastaamalla kyselyyn annat meille erittäin tärkeää tietoa. Vastaaminen on ehdottoman luottamuksellista ja yhteenvedot laaditaan niin, että kenenkään yksittäisen vastaajan vastausta ei voida tunnistaa.

Polkuopiskelu

1) Määrittele lyhyesti mitä polkuopinnoilla tarkoitetaan.

2) Avoimen AMK:n polkuopintojen periaatteiden mukaan polkuopiskelija on tasavertainen ryhmän jäsen tutkinto-opiskelijoiden joukossa. Miten tämä mielestäsi toteutuu?

Polkuopiskelijoiden ohjaus ja opintoasioiden hoitaminen

3) Onko arviosi mukaan polkuopiskelijalle ja tutkinto-opiskelijalle annetussa opintojen ohjauksessa eroja?

4) Arvioi onko polkuopiskelijoiden opintojen ohjauksessa joitain kehitettäviä asioita.

5) Arvioi opiskelijapalveluiden ja opettajien yhteistyötä polkuopiskelijoiden asioiden hoitamisessa?

6) Arvioi oman työsi näkökulmasta, onko tutkinto-opiskelijan ja polkuopiskelijan opiskeluun liittyvien asioiden hoitamisessa eroja?

7) Arvioi opiskelijapalvelun näkökulmasta polkuopiskelijoiden opintojen tukipalveluiden organisointia kokonaisuutena esim. opiskelijapalvelut, avoin AMK, opintoihin liittyviin tietojärjestelmiin annettua koulutusta (Moodle, Asio) jne.

Ajatuksiasi polkuopinnoista

Arvioi polkuopiskelua kokonaisuutena

8) Mitkä asiat ovat mielestäsi hyvin?

9) Mitkä asiat vaativat mielestäsi vielä kehittämistä?

Kiitos ajastasi ja antamistasi arvokkaista vastauksista!

Haluan lähettää vastaukset

